

De **voorzitter**: Ik ga over naar mijnheer Smitskam van de PVV voor zijn eerste termijn.

k. PVV

De heer **Smitskam** (PVV): Dank u voorzitter. We bespreken vandaag de begroting voor de komende jaren. Hoewel deze begroting dit jaar en volgend jaar nog in evenwicht is, komt het financiële risico, dat in de perspectiefnota dit voorjaar is benoemd, steeds dichterbij. Dit risico ontstaat door afnemende inkomsten en kortingen vanuit de overheid en wordt verder gecompliceerd door onzekerheden als gevolg van naderende verkiezingen. Tegelijkertijd kunnen we niet passief blijven en is extra inspanning vereist om de uitdagingen op diverse belangrijke terreinen aan te pakken.

We beginnen met het thema wonen. De afgelopen jaren heeft onze fractie verschillende keren de zorgen geuit over de woningtekorten en benadrukt dat het van groot belang is dat er voldoende woningen komen en het juiste type om de tekorten te kunnen terugdringen. Waar we vorig jaar nog spraken over landelijke tekorten van 330.000 woningen, is dit inmiddels opgelopen naar 390.000. Een zeer verontrustende situatie met aanzienlijke gevolgen.

Ook in Zoetermeer is er sprake van woningtekorten waardoor de huurmarkt enorm onder druk staat. Wachtlijsten voor sociale huurwoningen worden langer. Jongeren zijn genooddaakt om langer thuis te blijven wonen omdat er geen woningen voor hen zijn. En de doelgroep die niet veel meer, maar net te veel verdient om voor een sociale huurwoning in aanmerking te komen, kan, als zij al een woning kunnen vinden, in de vrije sector terecht tegen belachelijk hoge en vaak voor hen onbetaalbare huurprijzen. Huurprijzen die beginnen bij € 1.100,00 voor een driekamerappartement tot € 1.500,00 en meer voor een kleine eengezinswoning zijn helaas aan de orde van de dag, maar feitelijk buitenproportioneel. De doelgroepen met middeninkomens die niet de ondersteuning krijgen die lagere inkomens wel genieten, hebben dikke pech.

Het afgesproken bouwtempo van 700 woningen per jaar wordt nog steeds niet gerealiseerd, met vorig jaar zelfs een oplevering van minder dan 350 woningen als dieptepunt. Er wordt nu gesteld dat het doel dit jaar bijna gehaald wordt en men verwacht het in 2024 en 2025 wel te halen, wat voor het eerst zou zijn sinds 2017. Nu heeft het college in het verleden wel vaker dergelijke verwachtingen uitgesproken, maar telkens weer komt er dan ergens een kink in de kabel en blijkt dat zaken worden uitgesteld en doelen niet worden behaald.

Het college geeft aan dat de cijfers voor woningbouw mogelijk nog hoger kunnen uitvallen, aangezien een deel van de Entree nog niet is meegerekend. Wat betreft de Entree merken we echter dat inwoners inmiddels hun vertrouwen beginnen te verliezen. Er is praktisch nog niets gerealiseerd en de leegstaande kolos van Terra Nova symboliseert de vertraging in de ontwikkeling van de Entree. Onze fractie vindt het van groot belang dat het college de woningbouw zo snel mogelijk vlot trekt.

Verder koesteren we de hoop dat Bleizo-West steeds dichterbij komt. Hoewel de aanpak van de provincie niet bepaald prijzenswaardig is, lijkt er op korte termijn waarschijnlijk een alternatieve locatie voor windenergie te worden voorgesteld om op te nemen in het provinciale omgevingsbeleid. Hoewel dit de deur verder opent voor Bleizo-West, moet de provincie ook daadwerkelijk haar weerstand tegen woningbouw op Bleizo-West staken. Men zou kunnen verwachten dat zodra er een nieuwe locatie voor windenergie is gevonden, de oude wordt geschrapt. Maar dat lijkt helaas niet het plan. Daar zal nog flink over gesproken moeten worden. De PVV zal zich ook in die discussie blijven inzetten voor een goed resultaat voor Zoetermeer en onze directe buur.

Voorzitter, bij een groeiende stad als Zoetermeer, hoort ook adequate zorg dichtbij.

De **voorzitter**: De heer Smitskam, een interruptie van de heer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Dank u wel, voorzitter. De eerste vier minuten van zijn inbreng heeft de heer Smitskam eigenlijk een heel feitelijk betoog gehouden van hoe de situatie ervoor staat. Ik dacht 'waar komt het omslagpunt waar de PVV ons gaat uitleggen wat zij als oplossingen ziet?' Maar die passage heeft de heer Smitskam of niet opgeschreven, of niet uitgesproken, maar het is voor ons even gissen waar nu de PVV de oplossingen ziet.

De heer **Smitskam** (PVV): Waar doelt u dan op?

De **voorzitter**: De heer Smitskam heeft het woord. Gaat uw gang.

De heer **Smitskam** (PVV): Sorry voorzitter. Het is me niet helemaal duidelijk waar u op doelt.

De **voorzitter**: De heer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Ik doel op die ene passage die u niet uitgesproken heeft. U blijft hangen in het betoog 'zo zie ik de situatie van wat er allemaal is gebeurd of niet gebeurd is, of had moeten gebeuren'. Ik zocht naar het punt waar u ons ging uitleggen 'en dit stelt de PVV voor om er vervolgens aan te doen om meer woningen te bouwen'. Ja, zegt u het maar.

De **voorzitter**: De heer Smitskam.

De heer **Smitskam** (PVV): Ja, het is me nog steeds een beetje vaag wat u er precies bij bedoelt. Maar als het gaat om de woningbouw, geven we aan dat wij onze zorg hebben over het feit dat er gewoon meer gebouwd moet worden en dat wij zien dat de woningnood nog steeds een enorm probleem is en ook niet lijkt te worden opgelost op korte termijn. Dus wij pleiten ervoor te zorgen dat de bouw versneld wordt, op welke manier dan ook.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen reactie. Gaat u verder.

De heer **Smitskam** (PVV): Bij een groeiende stad als Zoetermeer hoort ook adequate zorg dichtbij. Dat betekent dus een volwaardig ziekenhuis. We hebben onlangs tijdens een van de commissieavonden uitgebreid stilgestaan bij de ontwikkelingen van het HagaZiekenhuis Zoetermeer, waar door vertegenwoordigers van het ziekenhuis excuses werden gemaakt voor de slechte wijze van communiceren over het acute besluit om afdelingen te sluiten. En men heeft getracht ons enigszins gerust te stellen, maar voor de PVV is die zorg niet minder geworden en blijft het hebben van een volwaardig ziekenhuis in een stad als Zoetermeer onmiskenbaar belangrijk.

Verder zouden we het ook graag willen hebben over het thema veiligheid. Recent is onze stad opnieuw opgeschrokken door mishandelingen en explosies, onacceptabele gewelduitbarstingen. Een bestuurder die in zijn voertuig wordt mishandeld, explosies bij woonhuizen. Harder optreden en preventief fouilleren is wat ons betreft geen optie meer. Want het geweld moet stoppen en mensen moeten zich veilig kunnen voelen in hun stad. Agressie en crimineel gedrag moeten wat ons betreft met hogere prioriteit worden aangepakt.

Dat was het.

De **voorzitter**: Dank u wel meneer Smitskam, voor uw eerste termijn. Dan zou ik de raad willen voorstellen om tien minuten te schorsen om even de benen te strekken en wat anders te doen. Ik schors de vergadering en wij gaan om 15.00 uur verder.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Graag even aandacht. Wij gaan verder met de eerste termijn van de gemeenteraad. Ik geef het woord aan mijnheer Blansjaar van de PDvZ.

I. PDvZ

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel. Voorzitter, de tafeltjesavond was weer perfect georganiseerd en veel van onze vragen zijn beantwoord. Toch heeft de PDvZ nu nog enige vragen aan het college met betrekking tot de Programmabegroting 2023-2024 en het Tweede Tussenbericht 2023.

Bij doelstelling 1.3, het bevorderen van een beter ondernemersklimaat, staat onder andere het 'continueren en versterken van ondernemers- en retailnetwerken ten behoeve van de stad'. Wat kunnen wij op dit punt verwachten van het college? Wij weten dat er veel gesproken wordt met de grote stakeholders. Is dat afdoende? Volgens ons niet. Weet het college werkelijk wat er leeft onder de mkb'ers en de horecaondernemers? Als wij de horecamarktscan als voorbeeld nemen, wordt onzes inziens de plank misgeslagen. Praat niet alleen met de grote stakeholders maar ook met de ondernemers zelf. Voor wat betreft de marktscan heeft de wethouder al een gesprek toegezegd en dat is ook ingepland. Een heel goed begin. Dank daarvoor.

Voorzitter, voor het overige wat het mkb betreft, komen wij er niet met alleen een 'ondernemersfestival' of de 'ondernemersprijs'. Dus, college, laten we eens een stapje verder gaan en niet alleen maar prijzen uitdelen. Wij missen een korte- en een langetermijnvisie voor het mkb.

Er wordt budget ingezet voor strategisch beleid en maatregelen. Graag verneemt de PDvZ van de wethouder hoe het hiermee staat. Welke resultaten er al zijn geboekt en welke kunnen wij het komende jaar kunnen verwachten.

Voorzitter,...

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar, een interruptie van mijnheer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): U mist een visie, een mkb- of ondernemingsvisie. Wat verwacht u, of wat hoopt u, of wat wilt u daarin aantreffen?

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Hoe wij de komende jaren het mkb gaan ondersteunen, dat het toch al erg zwaar heeft, met name de winkelbranche.

De **voorzitter**: De heer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Dan even over het woord 'ondersteunen'. Waar denkt mijnheer Blansjaar dan aan? Vanochtend hadden we een debatje over hoe lang je de coronasteun zou moeten blijven doorvoeren. Dan gaat het om een financiële ondersteuning. Waarop ik heb gezegd dat een gezonde lokale economie eigenlijk niet gezond kan zijn als ondernemers en het midden- en kleinbedrijf in bedrijf afhankelijk is, of per definitie afhankelijk is van financiële ondersteuning. Hoe ziet hij die ondersteuning? Is dat ook financieel, juist financieel, of anderszins?

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel, voorzitter. Ik ben het geheel met uw stelling eens, dat het niet financieel ondersteund moet worden. Maar als je kijkt naar het vergunningstelsel dat we hier hebben, is dat een enorme bureaucratie en er wordt ontzettend op gehandhaafd tot in elk klein detail toe. En daar moeten we eens wat soepeler in worden. Dat is eigenlijk meer mijn ondersteuning.

De **voorzitter**: Heel kort, mijnheer Duiven, heel kort.

De heer **Duiven** (VVD): Met dat laatste ben ik het van harte eens, maar om daar nou een visie voor te vragen en daar een hoop ambtelijke capaciteit op los te laten, vind ik wat overdreven.

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar, gaat u verder.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Het behouden van veiligheid en leefbaarheid in de wijk. In de openingszin in het coalitieakkoord over veiligheid staat: veiligheid is voor dit college topprioriteit. Wat is ervan terechtgekomen? Het budget wordt ingezet voor projecten op het gebied van veiligheid en leefbaarheid in de wijken. Hieronder vallen onder andere de inzet van Team Handhaving, de projectaanpak met de jaarwisseling, cameratoezicht, buurtpreventie, whatsapp en Heterdaadkracht en diverse participatieprojecten met bewoners.

Vooraf naar de participatie met de bewoners zijn wij benieuwd. Uiteindelijk moeten wij het samen met de inwoners doen. De PDvZ hoort graag van het college wat wij ons hierbij moeten voorstellen. Welke onderwerpen worden er met de bewoners besproken? Leefbaarheid in de wijk is breder dan alleen veiligheid. De parkeerproblematiek, om maar een voorbeeld te noemen, is een dagelijkse ergernis. Het lijkt wel of wij een masterclass in onverschilligheid volgen. In plaats van empathisch te luisteren naar de zorgen van onze bewoners lijken we eerder te flirten met de rechtszaal. Het voeren van gesprekken met de mensen die hier wonen lijkt momenteel net zo aantrekkelijk als een bezoek aan de tandarts.

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar, een interruptie van mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Even een stukje terug in uw tekst, mijnheer Blansjaar, had u het over participatie van bewoners rondom leefbaarheid, maar u was tot voor kort zelf wethouder van Participatie. Hoe kijkt u daar dan zelf op terug?

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar?

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Ik kom zo nog even verder terug op de participatie maar ik kan wel zeggen dat ik over de participatie zo meteen nog wat in mijn tekst heb staan. Dus ik kom er wel op terug.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Maar als ik het dan goed begrijp bent u kritisch op het beleid waar u zelf tot een maand of twee geleden nog uitvoering aan gaf?

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Jazeker ben ik kritisch op het beleid dat ik zelf uitgezet heb. We kijken gewoon naar de uitvoering ervan. Ik komt er straks in mijn tekst op terug, maar de hele structuur is al perfect, het ziet er heel goed uit. Zeker in het voortraject. Alleen nu gaat het nog om de uitvoering. En daar kun je gewoon nog aan schaven. Er worden nog wat dingen misgeslagen, dan moet je kijken hoe je dat kunt verbeteren. Ik zal straks in mijn tekst laten zien dat ik daar toch een soort controle op wil zien.

De **voorzitter**: Heel kort, mijnheer Boerboom want het komt nog terug.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Heel kort, voorzitter. Ik moet wel zeggen dat ik er wat moeite mee heb dat u nu de verantwoordelijkheid bij de ambtenaren in de uitvoering legt, terwijl u zelf de verantwoordelijkheid had. Dus dat verrast mij.

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar nog een reactie? Mijnheer Blansjaar gaat verder met zijn betoog.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel, voorzitter. Ik ga verder met mijn tekst over het klein leed in de wijken en parkeren. Wij vragen aan het college een toezegging om eindelijk eens te gaan praten met omwonenden van de Watertoren. Een gesprek kan zomaar 200 procedures schelen. Wij zijn er toch voor de bewoners? De PDvZ is benieuwd naar de reactie van het college over deze topprioriteit uit het coalitieakkoord.

Voorzitter, verder over de participatie. Wij gaan daar nog even op door. Inwonersparticipatie is al jaren, net als voor de PDvZ, een belangrijk speerpunt van het college. Bij veel projecten is het wenselijk om inwonersparticipatie toe te passen. Het college roept al tijden dat inwonersparticipatie een topprioriteit is en dat het dit graag toepast bij veel van de projecten. Maar eerlijk gezegd, ondanks de schitterende procedures die zijn ontwikkeld, waar ik het net al over had, lijkt er in de praktische uitvoering soms wel eens wat mis te gaan. Wij stellen dan ook voor om in de loop van volgend jaar een nacontrole en evaluatie over de inwonersparticipatie te ontwikkelen waarbij de tevredenheid aangegeven kan worden in een tabel.

Het burgerberaad zullen wij als PDvZ met belangstelling volgen. De voorbereidingen zien er prima uit. Wij maken ons wel zorgen dat sommige groepen, vooral laagopgeleiden, in totaal ongeveer 30%, afstand nemen van het afvalbeleid. Zij voelen vaak zich niet goed vertegenwoordigd en zien hun belangen niet terug in het beleid. Belangrijk is deze groep erbij te betrekken te houden.

Voorzitter, dan gaan we verder naar de binnenstad.

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar, een interruptie van de heer Doncker.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. U noemt het burgerberaad, maar dat is een zodanige vorm, dat heb ik begrepen althans, dat het net bedoeld is om juist degenen waarover u terecht zorg heeft of die nu wel meedoen, die groepen die zich normaal gesproken nooit in een discussie mengen, uit te nodigen voor gesprek. Hoe ziet u dat? Ziet u dat anders? Want dat hoorde ik niet helemaal uit uw betoog.

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel, voorzitter. Nee, ik zie het totaal niet anders. Ik ben er zelf heel nauw bij betrokken geweest en nog steeds maak ik me zorgen, juist om de doelgroep laagopgeleiden die vaak afhaken. Over het algemeen, als er een onderzoek gedaan wordt, doen de 50-plussers en mannen daaraan mee. Dus we moeten eigenlijk alleen zorgen – wat ik nu ook gewoon zeg is en wat het beleid ook zegt en wat het burgerberaad ook voorstaat – de bewoners er goed bij te betrekken. Ik hoop alleen – daar spreek ik mijn zorgen nog een keertje over uit, want dat blijft mijn eeuwige zorg – dat aandacht is voor hoe je die mensen aangehaakt kunt houden.

De **voorzitter**: De heer Doncker en dan nog de heer Ekkelenkamp.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Die zorg had ik ook en die heb ik ook meerdere malen uitgesproken, maar degene die dat burgerberaad toen toelichtte, moet ik zeggen, heeft mij aardig gerustgesteld door de manier waarop dat wordt aangepakt. Dus ik heb daar eerlijk gezegd wel alle vertrouwen in. Ik hoop dat de zorgen ook worden weggenomen.

De **voorzitter**: Ik hoorde geen vragen meer. Ik ga dan naar de heer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, dank u mijnheer de voorzitter. Volgens mij, aansluitend bij de heer Doncker, is het toch de bedoeling dat er een selectie gebaseerd op de samenstelling van de Zoetermeerse bevolking meedoet in het burgerforum, dus laagopgeleiden en hoogopgeleiden. Het is niet bedoeld om de lager opgeleiden een stem te geven, maar om gewoon een advies te krijgen van de doorsnee van de Zoetermeerse bevolking. Zo moet ik het toch zien? Ziet u het anders?

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar, gaat uw gang,

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Nee hoor. Ik zie het totaal niet anders. Het moet een goede afweging zijn. Alleen roep ik nogmaals op om te kijken 'houd met name de laagopgeleiden erbij om een goed draagvlak te creëren als je een inwonersberaad doet, zodat het wel breed gedragen wordt en niet alleen de hoogopgeleide mannen van 50 jaar en ouder meedoen'. Dat is gewoon een oproep. Het staat op dit moment al goed geborgd, maar ik roep er alleen nog een keertje toe op.

De **voorzitter**: Mijnheer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Ja, dat laatste is misschien een geruststellende mededeling, maar ik vind het toch een onbehaaglijke gedachte dat mijnheer Blansjaar aan de ene kant zegt dat hij in de opzet van het burgerberaad gelooft en in dezelfde ademteug zegt dat hij ondanks dat nog reden heeft om zelfs aanhoudende zorg te hebben, dat met name een bepaald deel van de samenleving niet aangehaakt is. Dat is bijna een voorschot nemen op de evaluatie, namelijk hoe goed we het burgerberaad ook doen, de aanhoudende zorg betekent dat het vanaf het begin ondeugdelijk is geweest. Je vindt of het één, namelijk het burgerberaad staat goed in de steigers en heeft potentieel iedereen aangehaakt, of niet. En is het nou het ene of het andere? U kunt niet beide punten blijven onderschrijven.

De **voorzitter**: Dat is geen vraag, hoor ik.

De heer **Duiven** (VVD): Is de heer Blansjaar het met mijn stelling eens en wil hij daarop reageren?

De **voorzitter**: Mijnheer Duiven, probeer het ook iets in zijn... Gaat uw gang, mijnheer Blansjaar, wilt u daarop reageren?

De heer **Blansjaar** (PDvZ): De voorbereiding op het burgerberaad is perfect, daar is heel lang over gesproken. Het ziet er best prima uit. En toch blijf ik mijn zorgen uitspreken over het wegvallen van de mensen met een lagere opleiding, dat lager opgeleide mensen veel sneller afhaken. Dus ik mag best mijn zorgen daar nog een keertje over uitspreken.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp nog een laatste keer.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik zie toch als een soort disclaimer 'ja, uiteindelijk kunnen we toch het advies dat eruit komt ook wel met een korreltje zout nemen, want niet iedereen is vertegenwoordigd'. En dat vind ik toch wel jammer. Wilt u daar afstand van nemen? Wilt u eigenlijk voluit zeggen 'ik ga voor dat burgerforum', want dat zou ik graag van u willen horen.

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): U zegt dingen die ik niet heb uitgesproken. Ik begrijp niet waar u dat vandaan haalt. Ik ben en de hele partij is duidelijk voor een burgerberaad, dus daar staan we 100% achter. Ook achter de uitkomst straks. Alleen willen we wel zorgen dat iedereen in de stad, elke doelgroep goed mee mag praten. Dat is de enige zorg die ik nog een keertje uit. Als een soort winstwaarschuwing: houd dat in de gaten. En meer niet. Het wordt veel zwaarder gemaakt dan het is.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verder gaat met uw betoog want wij komen nog uitgebreid daarop terug. Gaat u verder.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel, voorzitter. Ik was begonnen met de binnenstad.

De **voorzitter**: Voordat u verder gaat. Toch nog mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter. Ik was even in afwachting van waar die kleine discussie net heen ging. Maar voornamelijk over het burgerberaad. Wat vindt de PDvZ eigenlijk belangrijker? Dat het een consulterend advies wordt, of wordt het een bindend advies van de omwonenden die daarin betrokken zijn?

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Ik dacht dat we hadden afgesproken dat het een zwaarwegend advies zou zijn.

De **voorzitter**: Ik stel voor, nogmaals, niet om u nu deze discussie af te nemen, maar er komt volgens mij nog een uitgebreide discussie want het raadsvoorstel ligt bij de raad. Ik stel voor dat u verder gaat met uw termijn.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u voorzitter. De binnenstad. De PDvZ maakt zich grote zorgen over de uitvoering van de visie Binnenstad 2040. Al eerder hebben wij onze zorgen geuit over het ingrijpen in de infrastructuur in de binnenstad. Dat er een leefbare binnenstad moet komen, onderschrijven wij ook. Daarbij moet de bereikbaarheid niet onder druk komen te staan. Het eerder besproken mkb, lees detailhandel, is sterk afhankelijk van de bereikbaarheid van het Stadshart. Ingrijpen in de infrastructuur kan grote gevolgen hebben voor het ondernemersklimaat in de stad. Door dat ingrijpen zullen bij wijze van spreken de Engelandlaan en Frankrijklaan als alternatieve route gebruikt worden om aan de andere kant van het centrum te komen.

Daarbij komt dat in de plannen staat dat vlakbij het uitgaanscentrum een gracht gesitueerd is, de Duitslandlaan. Wij zien de fietsen en dronken bezoekers al in de gracht liggen. Daarnaast is het een belangrijke aanvoeroute voor de bereikbaarheid in het algemeen en de bevoorrading in het bijzonder van onder andere het Stadstheater en detailhandel. Hopelijk gaat dit onzalige plan snel de prullenbak in. De vraag is dan ook aan het college om dit onderdeel nog eens goed te bestuderen en het met betrokken ondernemers en inwoners te bespreken.

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar, een interruptie van de heer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Voorzitter, ik ben de afgelopen jaren toch veel betrokken geweest bij de visie over de binnenstad en ik vraag me ten eerste nu af, waar u het over heeft als u zegt 'ingrijpen in de infrastructuur'. Het is niet alsof we de wegen allemaal aan het slopen zijn. En mijn tweede vraag aan u is of u nu zorgen heeft over de uitvoering van de visie of met terugwerkende kracht eigenlijk vooral weerstand heeft tegen die visie.

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u, voorzitter. Mijn grootste zorg is op dit moment de infrastructuur uit die visie. We zouden Hogerop stoppen, zodat je niet verder kan dan de parkeergarage. De hele lus zou eruit gaan en bij de Duitslandlaan zou er een gracht komen en eenrichtingsverkeer komen. Dat zijn twee ingrijpende dingen waarover wij ons zorgen maken, met name over de bereikbaarheid van de detailhandel. Ik vroeg de wethouder toentertijd ook of we niet een proef konden doen van twee à drie maanden, om te kijken wat de effecten daarvan zijn. Dan kun je het misschien alsnog perfect uitvoeren, want als er geen problemen zijn, kun je dat alsnog doen. Maar laten we eerst een heel lange proef nemen. Dat is best moeilijk om te realiseren.

De **voorzitter**: De heer Van Gils?

De heer **Van Gils** (VVD): Voorzitter, de heer Blansjaar loopt dan wat op de troepen vooruit. Want in de visie staan die vergezichten als mogelijkheden, maar die besluiten zijn nog niet genomen. Over de Nederlandlaan gaan we nog uitgebreid met elkaar in gesprek, over het eventueel afsluiten van Hogerop.

En over de Duitslandlaan, of daar wel of niet een singel komt is ook nog helemaal niet besloten. Daar moeten we het ook nog over hebben. Dus volgens mij kunt u daar dan al uw zorgen ook nog in kwijt?

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Ik hoor geen vraag, voorzitter.

De **voorzitter**: Nee, maar ik geef u het woord om te reageren. Maar gaat u verder met uw betoog.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Voorzitter, tot zover de Binnenstad.

Een leefbare stad kan niet zonder cultuur en evenementen. Cultuur en evenementen dragen bij aan de vitaliteit, aantrekkelijkheid en sociale cohesie van een stad. Ze brengen mensen samen en stimuleren een gevoel van verbondenheid binnen de gemeenschap. Hier zien wij Zoetermeer zich in positieve zin ontwikkelen. Er zijn onder andere vele evenementen bij gekomen. Ook het ontwikkelen van een Erfgoedcentrum en de bouw van een nieuwe Boerderij in het vooruitzicht, zijn geweldig. Als de accreditatie van het Nationaal Videogame Museum rond is, hebben wij ook weer een museum in de stad.

Tot zover alleen maar een lofzang. Natuurlijk, laten we een ovatie geven...

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar, een interruptie van mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, dank u meneer de voorzitter. Ik werd even getriggerd door het Erfgoedcentrum, of het Erfgoedmuseum. U weet kennelijk meer dan wij, want volgens mij is er nog een zoektocht gaande, maar kunt u voor ons een tipje van de sluier oplichten?

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Zover ik weet hebben we gesproken dat er een Erfgoedcentrum komt en dat we daar een terugkoppeling over krijgen van in december.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Uit uw betoog klonk het alsof het eigenlijk al allemaal voor de bakker was, maar dat is dus blijkbaar nog niet zo.

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar, gaat u verder.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Nee, ik heb ook gezegd dat het in de toekomst is, dus het is...

De **voorzitter**: Gaat u verder met uw betoog.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel. Tot zover alleen nog maar lofzang. Natuurlijk, laten we een ovatie geven voor het schijnbaar perfecte proces van eventensubsidieaanvragen en vergunningsverstrekking. Het is gewoonweg een voorbeeld van efficiëntie en effectiviteit, nietwaar? In augustus moet je een aanvraag hebben ingediend, terwijl de vergunningen op magische wijze pas op het allerlaatste moment verschijnen, als je geluk hebt tenminste. Organisaties hebben dan al kosten moeten maken om alles op tijd geregeld te krijgen en last minute aanpassingen die tot hoge kosten kunnen leiden.

Ondanks dat wij weten dat het volop de aandacht van de wethouder heeft, dienen wij toch mede met LHN de motie in om hier beter naar te kijken. Wanneer denkt de wethouder ons te kunnen verblijden met een verbeterde procedure?

Voorzitter, wij hebben moeite met het ondermijnende gedrag van enkele inwoners. De bruisende binnenstad lijkt wel op een begraafplaats. Een van de klagende inwoners krijgt het voor elkaar om een café als Lautrec te doen sluiten. Elders in de stad zien wij hetzelfde gedrag. Dit staat in schril contrast met wat er in het coalitieakkoord staat. Daar staat dat wij reuring in de stad willen. Graag horen wij van het college wat wordt verstaan onder reuring in de stad. Wij vernemen graag de onthulling daarvan. Voorzitter, tot slot, wij zullen geen moties zelf indienen maar enkele steunen.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Blansjaar voor uw eerste termijn. Ik zie geen reacties, dan gaan we over naar de eerste termijn van de PvdA. Mevrouw Kraneveldt.

m. PvdA

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, niet alleen in de harten van mensen in het Midden-Oosten, maar ook in de harten van Zoetermeesters roept de oorlog tussen Israël en Hamas hevige emoties op. Een verschrikkelijk conflict waarbij onschuldige mensen aan beide zijden sterven, geliefden verliezen en al hun bezit kwijtraken. Zij verdienen ons medeleven en onze steun. Gelukkig hebben wij in Zoetermeer geen demonstraties gehad die uit de hand liepen, of nare geweldsincidenten op straat. Maar dat kan anders worden als deze oorlog voortduurt en er geen oplossing wordt gevonden voor het conflict. Daarom vindt de PvdA het noodzakelijk dat wij als stadsbestuur initiatieven in de stad ondersteunen, bijvoorbeeld die van het ILOZ of van scholen, om de dialoog met elkaar aan te gaan, om samen dingen te organiseren, om wederzijds begrip te kweken. Als je met elkaar praat, eet of muziek maakt en elkaar leert kennen, kom je nader tot elkaar. Met name voor jongeren is dat belangrijk. De PvdA roept samen daarom samen met GroenLinks het college op hier proactief werk van te maken, samen met relevante organisaties in de stad.

En tussen al het geweld in Israël en Gaza door, woedt er natuurlijk ook nog steeds een oorlog in Oekraïne. Ook die is nog lang niet voorbij. En dan is het best raar om over te gaan op waar we hier vandaag voor bij elkaar zijn: de begroting van onze middelgrote stad met 125.000 inwoners en de plannen die we willen maken voor de toekomst. Maar toch moet dat, want het is tenslotte onze taak om het college te controleren en kaders mee te geven.

De begrotingen voor 2024 en 2025 schrijven nog zwarte cijfers. Vanaf 2026 komen we in dat ravijn terecht. De PvdA is het eens met de lijn van Raden in Verzet en de VNG. Zolang ons budget door het rijk niet is aangevuld, kunnen we geen zwarte cijfers schrijven in 2026 en 2027. Als we toch een poging doen om naar zwarte cijfers toe te werken, bieden we alleen maar de rijksoverheid de kans om dat gat te laten bestaan en bezuinigen we onze stad misschien wel kapot. En dat wilden we toch niet met z'n allen?

Daarom vindt de PvdA Zoetermeer ook dat we alle aangenomen moties uit het voorjaarsdebat in de begroting moeten verwerken, ook al stemden we zelf tegen die ene peperdure motie van de VVD, waar geen dekking voor was. Laten we van dat ravijn niet het probleem maken van onze inwoners, maar het op het bord van de rijksoverheid laten liggen. En dat moeten we als gemeenten samen doen. Graag horen wij van de wethouder van Financiën wat zijn inzet hierop is.

Het feit dat er een financieel ravijn opdoemt, wil niet zeggen dat er geen enkel nieuw beleid mogelijk is, of dat eenmalige wensen niet gehonoreerd kunnen worden. Ook de PvdA wil vandaag een aantal voorstellen doen.

Wij vinden dat iedereen recht heeft op gelijke kansen en toegang tot basisvoorzieningen, ongeacht achtergrond of financiële situatie. Dat is een morele plicht en een praktische noodzaak om sociale ongelijkheid te verminderen en het is ook in het kader van preventie natuurlijk heel belangrijk. Gelukkig hebben we in Zoetermeer de ZoetermeerPas, waar mensen die het niet breed hebben en hun kinderen gebruik van kunnen maken. Maar kinderen van gescheiden ouders van wie een van de ouders in een andere gemeente woont, kunnen daar geen gebruik van maken. De PvdA vindt, samen met Zoetermeer Vooruit, D66, GroenLinks en het CDA dat wij hier ons hart moeten laten spreken en ruimhartig moeten toekennen, zodat deze kinderen kunnen blijven meedoen. Geef hen gewoon een pas.

Dan iets over de bijstand. Wij dienden in 2021 een motie in om het bedrag om giften in de bijstand te mogen ontvangen op € 1.200,00 te stellen, vooruitlopend op wetgeving. Maar de kosten voor levensonderhoud zijn inmiddels flink gestegen en we hebben ruimte als gemeente om dat bedrag wat op te plussen. Er zijn ook al gemeenten die dat doen, zelfs nog veel meer dan wij voorstellen, maar wij denken dat € 1.800,00 een mooi bedrag is. Het kost ons niets en het geeft uitkeringsgerechtigden enorm veel ruimte en rust. Wij doen dat samen met ChristenUnie-SGP, GroenLinks het CDA en FVD.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Dat is op zich wel een sympathiek voorstel. Alleen zijn wij wel bang dat als je aan de ene knop draait, je ook aan de andere knoppen moet draaien. Want we willen niet dat straks mensen in de problemen komen, bijvoorbeeld met de gemeentebelasting of waterschapsbelastingen. Heeft u daarover nagedacht of kunt u ons daarop geruststellen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik zie niet helemaal de verbinding. Dit gaat om giften die je mag krijgen van een buurvrouw die het beste met je voor heeft of een familielid. En dat geeft heel veel rust bij

uitkeringsgerechtigden om dat bedrag zo te hebben. En dan hoeft men zich onder dat bedrag gewoon geen zorgen te maken, is er geen financiële rompslomp en de gemeente hoeft ook niet te controleren. Dat er voor waterschapsbelastingen of andere belastingen andere bedragen gelden, begrijp ik, maar ik vind niet dat dat in tegenspraak met elkaar hoeft te zijn.

De voorzitter: De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Laat ik misschien een voorbeeld gebruiken. Ik krijg bijvoorbeeld een bijstandsuitkering en ik krijg in januari een gift van € 1.800,00. Dan kan zomaar mijn vermogen meer dan € 2.000,00 zijn, waardoor ik niet in aanmerking kom voor kwijtschelding van de gemeentebelastingen. Dat kan dus wel effect hebben op andere knoppen.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dan begrijp ik beter wat u bedoelt. Ja, ik denk dat als deze motie zou worden aangenomen – ik hoop van harte dat u ook over uw hart wilt strijken – het college er inderdaad even goed naar zal moeten kijken waar dat schuurt en dan zullen we dat moeten oplossen. Dat kan zeker even een ding zijn, dat kan ik me voorstellen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, voor de PvdA is genoeg betaalbare woningen bouwen een van de belangrijkste uitdagingen de komende decennia. Hoe zorgen we ervoor dat je een passende woning hebt, die ook nog een beetje te betalen is? Er is in Zoetermeer een grote behoefte aan meer sociale huur- en betaalbare koopwoningen. We hebben voor nieuwbouw een percentage van 27% sociale woningbouw afgesproken. Een vereveningsfonds kan sociale woningbouw stimuleren. De bedoeling daarvan is dat ontwikkelaars die te weinig sociaal of betaalbaar bouwen geld in dat fonds storten en dat weer ten goede kan komen aan projecten waar meer sociaal wordt gebouwd qua percentage. Wij willen graag samen met ChristenUnie-SGP en GroenLinks dat het college onderzoekt of een dergelijk fonds voor Zoetermeer wenselijk en haalbaar is en welke voorwaarden daarvoor nodig zijn.

De voorzitter: Mijnheer Van Gils wil interrumperen.

De heer **Van Gils** (VVD): Ja voorzitter, ik heb twee vragen over deze motie. Want de motie stelt dat het nu moeilijk is om het afgesproken percentage sociale huurwoningen te bouwen. Mijn vraag aan de PvdA is hoe zij dan aankijkt tegen het feit dat in de Woningbouwmonitor dat percentage nu juist al jaren wel wordt gehaald. En mijn tweede vraag gaat over het middel, want waarom wil de PvdA nu de al dure nieuwbouwwoningen nog zwaarder belasten om een niet-bestaand probleem op te lossen?

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Nou, ik weet het niet. Ik vind dat het aantal sociale woningen nog niet zo heel erg op gang komt. Het is ongelooflijk moeilijk. Niet bij ieder project zit wat dat betreft een even goede mix. Dat kan misschien ook niet altijd. Maar ik vind het helemaal niet zo gek dat projectontwikkelaars die hier alleen maar dure woningen willen bouwen een beetje bijdragen aan andere ontwikkelaars of corporaties die dat wel willen doen. En zo denk ik dat je die last die we met elkaar hebben om gezamenlijk voor die volkshuisvesting te zorgen, ook een beetje eerlijker verdeelt. En dan maken die andere ontwikkelaars maar een beetje minder winst.

De voorzitter: Mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Ja, voorzitter. Mevrouw Kraneveldt geeft eerst aan dat zij vindt dat er niet genoeg sociale woningen komen. Kijk, de Woningbouwmonitor spreekt gewoon de feiten, we bouwen meer dan 27% sociale woningen. Dat is de afspraak. En dan kunt u dat niet hoog genoeg vinden. Maar het is natuurlijk niet gek dat er niet meer komen dan is afgesproken. Dan moet je gewoon zeggen 'we willen 30%'. En als het dan niet lukt, dan heb je misschien die discussie.

En bij het tweede onderdeel wil ik toch een soort pleidooi houden. Het komt toch vaker voor bij de wat linksere partijen, die hetze tegen de projectontwikkelaar, dat betekent in feite gewoon dat je een belasting oplegt aan de woningkoper of de middenhuurder. En die projectontwikkelaar moet dat doorbelasten. Die lopen nu overigens ook niet over van het geld. Dus wat u effectief doet, is een belasting heffen op

mensen die een huis kopen of gaan huren. Terwijl u, als u dat dan wilt, ook gewoon kunt zeggen 'ik wil stadsbreed zorgen dat er genoeg geld is om te investeren in de sociale woningvoorraad'. Maar ga dat dan niet ophalen bij de groep die nu al heel duur nieuwbouwwoningen moet kopen.

De voorzitter: Bent u dat eens met de heer Van Gils? Dat is denk ik de vraag.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Dat laatste ben ik zeker met hem eens. Ik denk dat het heel goed is als wij meer betaalbare woningen bouwen, want de wachtlijsten gaan niet omlaag, ook met het percentage dat u net aangeeft. Dus er zal meer moeten gebeuren. Dus ik ben er zeker voor om opnieuw een heel goede discussie te voeren over die percentages die we hopelijk met elkaar gaan voeren, want wij weten ook niet precies wat het college daar nu mee wil. Dus ik ben heel benieuwd hoe dat gaat. Maar wij denken dat een beetje verevening helemaal niet zo slecht is. Het is ook niet iets heel nieuws. In meerdere steden wordt het instrument gebruikt. Dus in die zin kunnen we daar ook wat van leren. Ik zeg ook niet dat het moet. Ik heb gezegd 'is het een instrument dat voor de Zoetermeerse woningmarkt, zeker als je naar de toekomst kijkt en wat dan de woningbehoefte is, geschikt is en kijk of het wenselijk is en of het haalbaar is en welke voorwaarden je dan moet vervullen met elkaar en dan kunnen we daar de discussie over hebben of we het ook daadwerkelijk doen'.

De voorzitter: Ik ga even naar mijnheer Smitskam want die had ook zijn hand opgestoken.

De heer Smitskam (PVV): Dank u voorzitter. Mevrouw Kraneveldt pleit voor de groep die in aanmerking komt voor sociale huur. Maar daarnaast is er ook nog een grote groep mensen die net iets te veel verdient voor sociale huur, maar te weinig om toch aan een betaalbare koopwoning of wat dan ook te komen. Wat vindt u dat er met deze groep moet gebeuren dan?

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Ik vind zeker dat deze groep beter bediend moet worden, onder deze groep zitten ook heel veel mensen in beroepen die wij heel graag meer in Zoetermeer willen hebben. Dus daar moeten we zeker naar kijken, daar hebben we als PvdA ook altijd een pleidooi voor gehouden. Dus ik vind het ook heel belangrijk dat wij voldoende middenhuur hebben. Dus het is echt niet zo dat de PvdA zegt 'alles moet altijd maar sociaal zijn'. Voor mij mag er ook een villawijk gebouwd worden in Zoetermeer, als we maar goed bouwen naar behoefte. Maar als we in ieder geval die wachtlijsten voor een betaalbare woning maar eens een keer omlaag weten te brengen.

De voorzitter: Ik ga naar mevrouw Frinking.

Mevrouw Frinking (CDA): Het is een beetje aansluitend op wat er al gezegd is. Volgens mij moeten we niet – en hebben we ook niet afgesproken – per deelproject dat gebouwd wordt daar de verschillende percentages op zetten. Daarmee maak je het volgens mij moeilijk; welke projectontwikkelaar wordt dan aangeslagen en welke niet? Dus dat zou een vraag zijn: wie krijgt dan wel de rekening en wie niet als we over een totaal zitten?

En inderdaad als het gaat over de doelgroepen, hebben we juist nood aan wat duurdere huizen voor de doorstroming van met name empty-nesters die uit de huizen kunnen om de doorstroming te bevorderen. Hoe kijkt u daar dan tegenaan?

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Die laatste vraag ligt eigenlijk een beetje in het verlengde van wat de heer Smitskam ook heeft gezegd. Dus natuurlijk, we moeten heel goed kijken naar alle doelgroepen in de stad. En naar hoe we die aan onze stad weten te binden en hoe we die het beste kunnen bedienen. Dit gaat dan toevallig over betaalbare woningen, sociale woningbouw, waar ik het over heb. Maar dat wil niet zeggen dat je dan geen oog hebt voor andere soorten woningen. Daar moeten we zeker ook naar kijken.

Uw eerste vraag, dat klopt. Wij stellen niet per individueel bouwproject die eis. Het kan heel goed zijn dat bijvoorbeeld uit het onderzoek komt dat dat bijvoorbeeld echt een vereiste is om bijvoorbeeld tot zo'n vereveningsfonds te komen. Dat moeten we dan gewoon in het totaal zien van waar het college mee komt en doen we het dan wel of doen we het dan niet? Vandaar dat ik ook niet meteen zeg 'we moeten dit invoeren', maar dat ik zeg 'kijk er eens naar, het wordt in veel andere steden ook gebruikt'. Is dat dan bijvoorbeeld een harde voorwaarde waar u op doelt, of kan je het ook doen zonder die

voorwaarde? Dat zijn allemaal dingen – ik ben geen expert – waar ik graag de visie van het college op zou willen zien. Vandaar deze motie.

De **voorzitter**: Ik zag de heer Meijroos nog.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ja, de PvdA en de LHN staan nog wel eens tegenover elkaar als het gaat om sociale woningbouw. Wij zijn er ook zeker niet tegen. We hebben er zat van in Zoetermeer, meer dan nodig zelfs volgens de cijfers. Maar het is raar dat u het plan 2040 omarmt als het gaat om energietransitie, maar niet omarmt als het gaat om sociale woningbouw. We kunnen toch veel beter inzetten op die doorstroom? Dus we moeten gericht bouwen, zodat die doorstroom op gang komt, want dan komt er vanzelf weer sociale voorraad bij. Maar om er gewoon zomaar weer nog meer sociale voorraad bij te doen, hoe gaan we dat betalen? Dat is niet te betalen. Dat is het failliet van de stad.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat laatste denk ik niet. Er zijn genoeg voorbeelden van gemeenten waar het wel goed gaat. En daar wordt ook gebouwd. Kijk maar naar onze burens in Den Haag bijvoorbeeld, maar ja, daar zit ook een PvdA-wethouder, dus dat is niet zo gek.

Ik ben het niet eens met 2040 als het gaat om woningbouw. We hebben ook tegen de Visie 2040 gestemd. Niet omdat wij alles daarin slecht vonden. Er zaten ook zeker hele goede passages in. Maar daar stond bijvoorbeeld in dat wij sociale koop gaan verkopen. En dat druist gewoon zo tegen onze sociaaldemocratische inborst in, daar kunnen wij echt niet achterstaan. Dus er stonden wel meer dingen in waarvan wij zeiden 'dat is niet de kant die de PvdA op wil met betrekking tot betaalbare woningen.'

De **voorzitter**: De heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Nogmaals, ik ken de dromen en de droomwereld van de PvdA – of GroenLinks-PvdA tegenwoordig, nog net niet hier in Zoetermeer – inderdaad, maar wie gaat dat betalen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Natuurlijk, het is niet makkelijk. Iedere gemeente worstelt met deze vraag, maar er zijn ook gemeenten waar het wel kan. Het hangt er maar net vanaf wie daar aan de knoppen zit en wie daar bereid is om zijn nek voor uit te steken. Je kunt ook eisen stellen aan bepaalde woningbouw. Je kunt eisen stellen aan prijs, kwaliteit, vierkante meters. Er zijn gemeenten die heel actief sturen op woningbouw en er zijn gemeenten die dat minder doen. En ik houd wel van een wethouder die wat dat betreft zijn nek uitsteekt en durft te zeggen 'we gaan het gewoon zo doen'. En dan blijkt het ook nog te kunnen! Dus ik ben niet zo somber als u mijnheer Meijroos.

De **voorzitter**: Ik ga naar de heer Meijroos en dan mijnheer Van Gils en dan wil ik zo langzamerhand weer verder gaan.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dat snap ik wel, maar ik nogmaals, ik ga mezelf niet herhalen. U schernt steeds met 'er zijn gemeenten waar het wel lukt'. Ik ben heel benieuwd hoe de cijfers zijn als het gaat om de belasting van de sociale zorg in die gemeenten want daar ga je op een goed moment financieel aan ten onder. Dat is niet fair tegenover de inwoners, dat is niet fair tegenover het zorgsysteem dat je hebt opgetuigd als gemeente. Dus ik ben echt heel benieuwd wie dat gaat betalen en in welke gemeenten het dan zo fantastisch goed gaat met allemaal PvdA-wethouders aan het roer. Ik geloof er weinig van.

De **voorzitter**: Dat was geen echte vraag maar een opmerking.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Bent u dat met me eens?

De **voorzitter**: Bent u het ermee eens? Ja, daar komen we straks op terug. De heer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Ik ga ook een vraag stellen die ik ga afsluiten met 'bent u het met mij eens?' Dan weet u dat alvast. U noemde een aantal keer 'het lukt in heel veel gemeenten wel', maar ik wil ook

wel meegeven: het lukt in Zoetermeer juist ook, zonder zo'n vereveningsfonds bouwen we de afgesproken aantallen. Dat u het daar niet mee eens bent of dat u dat meer ziet, is prima. Maar ik zie ook wel uit naar het debat waar de heer Boerboom daarstraks ook al op aanstuurde om het in het voorjaar eens met elkaar te hebben over wat we allemaal in de woonvisie, of hoe het programma tegenwoordig ook heet, gaan laten landen.

De voorzitter: Wilt u nog daarop reageren mevrouw Kraneveldt?

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Het is jammer, maar ik ben een beetje het verhaal van de heer Meijroos kwijt. Wat was het ook alweer? Waar moest ik het ook alweer niet mee eens zijn? Ik had een heel snedig antwoord in mijn gedachten, maar ik ben het kwijt.

De heer Meijroos (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik heb toestemming van de voorzitter. Dank u voorzitter. U zegt dat het in al die steden wel zo geweldig goed gaat. Wat zijn dan daar de cijfers als het gaat om de druk op de zorg? Want daar zit mijn zorg en daar zit de zorg van de LHN. We zijn er bang voor dat die zorgkosten uit de klauwen lopen op het moment dat we nu nog veel verder gaan dan de percentages waar we al op zitten qua sociale woningbouw. Want dat brengt een bepaalde zorg met zich mee.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Dat begrijp ik en dat is natuurlijk ook een zorg. Maar laten we eens kijken of we dat boven water kunnen krijgen. Maar het is wel fijn als je zorg wilt ontvangen, dat je in ieder geval een huis hebt dat je kunt betalen.

De voorzitter: Ik stel voor dat u verder gaat, mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Een sector die eveneens een stimulans kan gebruiken is ons culturele veld. Bezoekers weten steeds meer hun weg terug te vinden naar onze culturele instellingen. En dat is mede te danken aan het Herstelfonds Cultuur. Maar we willen er echt voor zorgen dat de zieke cultuurpatiënt volledig herstelt en niet straks weer in elkaar zakt. In 2024 is maar de helft van het geld beschikbaar dat er voor 2023 was. En in de commissie is gezegd dat als er meer behoefte is, en wij denken dat die er is, we extra budget kunnen toekennen. Wij willen het voorstel doen samen met D66 en GroenLinks om een bedrag ter grootte van € 100.000,00 toe te voegen aan dat herstellfonds, want er zijn alweer heel wat aanvragen binnen.

De voorzitter: Mijnheer Duiven.

De heer Duiven (VVD): Ja voorzitter, we hebben voor het afgelopen jaar € 200.000,00 ter beschikking gehad. Dat is als ik goed ben geïnformeerd op een paar duizend euro na volledig uitgenut. Dus dat is kennelijk een heel goede inschatting geweest van ons of van de ambtenaren, dat dat bedrag benodigd was om in dit jaar de achterstand vanwege corona in te halen. Dus het zou best kunnen dat die inschatting van € 100.000,00 voor het volgend jaar, alweer een jaar later na corona, ook een goede inschatting is. Waarom zou dat geen goede inschatting kunnen zijn en waarom zou uw inschatting dat dat verdubbeld zou moeten worden, beter zijn?

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Ik denk dat als je € 200.000,00 hebt ingeschat en je gaat daarna met de helft terug... Ik zou zeggen: reserveer die € 200.000,00, doe er € 100.000,00 bij en kijk hoeveel aanvragen je hebt en kijk of je die kunt bedienen. Want ik vermoed dat er toch nog wel wat meer mensen, als wij even ons oor te luisteren leggen in de cultuursector, nog wel wat meer instellingen zijn die wat hulp kunnen gebruiken. Wij zeggen 'er is ruimte voor gecreëerd in de commissie om het daarover te hebben'. Wij hebben het er vandaag over. Wij zeggen 'maak er € 200.000,00 van zoals het was vorig jaar'. Daarna is het ook klaar, maar wij denken dat dat een betere inschatting is. Maar daar kun je van mening over verschillen natuurlijk, mijnheer Duiven.

De voorzitter: Mijnheer Duiven.

De heer Duiven (VVD): Ik zal er geen vraag aan verbinden. Ik denk dat wij hierover van mening verschillen.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat vreesde ik al voorzichtig.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, een ander cultureel probleem waar wij aandacht voor willen vragen, is het nieuwe Zoetermeerse theater dat al een flinke tijd klaar staat om te beginnen in het Van Tuyllpark. Er is een tekort aan culturele ruimtes in Zoetermeer. Er zijn al amateurgezelschappen die hun heil elders zoeken, bij andere gemeenten. Waarom moet dit alles zo lang duren? Hangt het nog op erfpacht of op wat anders? De PvdA zegt, met Zoetermeer Vooruit, GroenLinks en D66: ga zo snel mogelijk in gesprek met betrokken partijen en zorg dat dat theater zo snel mogelijk open kan. Ook stellen we voor om, wat altijd goed voor de democratie is, de vergaderingen van deze raad op ZFM Zoetermeer uit te zenden. Graag zien we dat het college daarover in gesprek gaat met onze aangewezen lokale omroep. Wij hebben dat alvast gedaan. Zij zijn hiertoe bereid, hebben ze tegen ons gezegd.

De **voorzitter**: Ik zie allerlei handen. Ik begin met de heer Markes, gaat uw gang.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel voorzitter. Ik vroeg me af waarom de gemeente alleen in gesprek moet gaan met ZFM. Waarom pakken we dan niet gelijk andere media-instellingen ook mee?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Vind ik prima. Ja, eens.

De **voorzitter**: Mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel, voorzitter. In de motie wordt ook beschreven de commissievergaderingen live uit te zenden, maar we vergaderen al parallel. Hoe gaan ze dat doen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat klopt, dat is misschien een lastige opgave. Ik weet niet in hoeverre je die dan later kunt uitzenden. Dat is inderdaad het punt. Dat had iemand in de wandelgang ook al opgemerkt. Misschien moeten we even kijken of we die motie daarin iets moeten aanpassen.

De **voorzitter**: Dan krijgen we meerdere kanalen. Meneer Duiven, zag ik ook een handje?

De heer **Duiven** (VVD): Ja, dank u. Even terug over het nieuwe Zoetermeerse theater. Ik ben het helemaal eens met dat deel inzet op het oproepen aan de gemeente om dingen soepeler en sneller te maken. Dat is een beetje de strekking van mijn motie in het voorjaarsdebat. Maar de laatste bullet in het dictum vind ik misschien een stap te ver, want daar vraagt u feitelijk, mocht het allemaal niet lukken, met zoveel woorden om een alternatief te creëren. Dat is tamelijk stellig. Dat reikt heel veel verder dan wat we voor alle andere culturele instellingen en organisaties doen. Dus dat vind ik een brug te ver. Bent u dat met mij eens?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik kan me voorstellen dat u dat vindt en ik denk dat ik even met onze cultuurwoordvoerder ga kijken in hoeverre wij dat misschien iets anders kunnen verwoorden. Als wij u daarmee over de streep trekken, nou wie weet, mijnheer Duiven, dan kunnen we misschien zaken doen met elkaar. Dus we gaan er gewoon eventjes naar kijken. Ik dien hem nu even zo in als hij is en dan overleggen we dat eventjes met elkaar. Want ik kan het nu even niet veranderen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom nog?

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ook even over die motie van ZFM. Op zich staan wij sympathiek tegenover het idee om meer met politiek op onze Zoetermeerse stadszender te doen. Wij vragen ons alleen af of dat de vergaderingen van de gemeenteraad of commissievergaderingen moeten zijn, want ik denk dat daar weinig mensen interesse in hebben en dat de luisteraars wegrennen. Zou het niet beter zijn als we ZFM vragen om wat meer politiek-inhoudelijke programma's te

faciliteren op de zender?

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Ik zou daar zeer voor zijn in het kader van democratisering en het betrekken van onze inwoners bij wat wij hier doen. Dus als we dat, als deze motie zou worden aangenomen, in de gesprekken met ZFM mee kunnen nemen, denk ik dat zij daar best in geïnteresseerd zijn. Dus ik vind dat een heel goede suggestie.

De voorzitter: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Ja, dank u voorzitter. De vraag van de heer Boerboom intrigeerde mij wel een beetje. Bedoelt u dan in plaats van de raadsvergadering die politieke programma's uit te zenden, of en/en?

De voorzitter: Mijnheer Boerboom.

De heer Boerboom (GroenLinks): Kijk, voorzitter, volgens mij is ZFM uiteindelijk een zelfstandig orgaan en hangt het ervan af wat zij willen. Maar mij lijkt het leuk als er meer een soort van interviews met raadsleden en dergelijke, ook voor de bekendheid, worden toegevoegd. En als zij daarbij dan - een deel van - de vergadering willen uitzenden, top. Maar laat dat vooral bij hen. Ik zou graag het signaal afgeven dat we het fijn zouden vinden als er wat meer aandacht voor lokale politiek zou zijn.

De voorzitter: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Oké, voorzitter. Dan wil ik toch wel even wat opmerken, want ik ben een voorstander van deze motie, omdat ik denk dat transparantie erg belangrijk is om de democratie weer enigszins de goede kant op te duwen. En het is ook gewoon goed dat mensen zien wat wij doen, maar ook wat wij als partij of als persoon stemmen. Dus in die zin hoop ik dat de motie gelijk blijft en vraag ik dat als toezegging aan mevrouw Kraneveldt. Want programma's die een vrije keuze hebben, hebben daarin ook de keuze in wie ze uitnodigen. En zo zijn wij bijvoorbeeld als FVD afgelopen jaar ook niet bij één broadcast uitgenodigd geweest, terwijl ze wel pretenderen iedereen gehad te hebben. En dat kan dus niet. Dus als we het doen, de volle breedte.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt, nog een reactie?

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Daar ben ik het volledig in met u eens. Ik ben sociaaldemocraat, maar vooral ook democraat. En ik vind dat alle partijen in de gemeenteraad daar evenredig vertegenwoordigd zouden moeten zijn want het is een lokale omroep voor ons allemaal. Dus dat ben ik zeer met u eens.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Blansjaar.

De heer Blansjaar (PDvZ): Dank u wel, voorzitter. In het voorjaarsdebat is er een motie aangenomen om mediabeleid te maken. Dit loopt ver vooruit op het mediabeleid dat al afgesproken is om te gaan maken. Dus ik zou zeggen, doe een pas op de plaats en wacht even tot het mediabeleid er is.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt, daar nog een reactie op?

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Nou ja, we doen al zo vaak een pas op de plaats in deze raad omdat er niet altijd even snel raadsvoorstellen van het college komen. Dus ik geef deze gewoon mee. En als u dat ook doet, in meerderheid, kan het college bij het maken van dat beleid dit mooi meenemen. Dan slaan we twee vliegen in één klap, zou ik zeggen.

De voorzitter: Ik zag de heer Van Gils nog? Toch niet. De heer Smitskam.

De heer Smitskam (PVV): Ja, dank u voorzitter. Ik vind dit een beetje een vreemde discussie, want we gaan het nu hebben over de programmering van een lokaal radiostation, terwijl zij zelf over de programmering gaan.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Natuurlijk, dat is ook zo, maar we geven ze ook subsidie om onze lokale omroep te zijn. En ze hebben zelf in gesprek met ons aangegeven dat ze er wel degelijk wat voor voelen om dit soort dingen te doen. Dus ik zeg ook niet 'hup, dan moeten we meteen zoveel en met zoveel geld en zo gaan we het doen'. Ga met ze in gesprek en kijk wat je met ze kunt afspreken. Ik vind dat helemaal niet gek. Dan moeten wij natuurlijk medewerking verlenen om als het bijvoorbeeld gaat om raadsuitzendingen, die dan natuurlijk ook ter beschikking te stellen. In die zin is mijn motie bedoeld. Maar uiteraard gaan zij zelf over hun programmering en we hadden het ook niet voorgesteld als zij hadden gezegd 'ja, ben je helemaal gek, dat gaan we niet doen'. Nee, dan hadden we die motie niet ingediend.

De **voorzitter**: Ik zie nog mijnheer Van Gils en dan stel ik voor verder te gaan.

De heer **Van Gils** (VVD): Voorzitter, in aansluiting hierop, wat weerhoudt ZFM nu? Ik bedoel, de raadsvergadering is live uitgezonden, ze kunnen dat toch gewoon nu meteen opnieuw uitzenden of verzamelen of knippen? Ik denk overigens dat de echte reden meer in de lijn van wat de heer Boerboom zegt ligt. Ik denk dat heel weinig mensen erop zitten te wachten. Maar wat weerhoudt ze? Waarom is deze motie nodig?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik weet niet wat ze weerhoudt. Wij vinden het in ieder geval een belangrijk iets. En wij zeggen 'goh, college, je kan ook zelf vanuit het stadhuis gewoon een stap doen'. Misschien hebben ze zelf... Ze zijn ook net weer onze Zoetermeerse lokale omroep en het is al lastig genoeg om alles rond te krijgen. Dus misschien hebben ze er niet aan gedacht of nog geen idee daarover. Dus als wij vanuit de raad het signaal geven, waarom niet?

De **voorzitter**: Ik ga heel kort naar mijnheer Van den Boomgaard en dan stel ik voor dat we echt dit onderwerp afronden want volgens mij zijn er voldoende argumenten uitgewisseld.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik dank u ten zeerste voorzitter. Heel kort, we hebben natuurlijk nu ook al de webcast die we zelf uitzenden. We weten daar de kijkcijfers van. We kunnen natuurlijk als ZFM dit oppakt, kijken of er een stijgende kijklijn uit voren komt. En dat als startpositie pakken; oké stijgt het? Dan komt het ten goede aan de democratie.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt nog.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Het is natuurlijk altijd goed om te kijken wat voor bereik je hebt en of daar een stijgende lijn in zit. En als je op een gegeven moment iets gaat uitzenden waar echt geen hond meer naar kijkt, ja, dan moet je op een gegeven moment ophouden, want dan is het ook zonde. Maar wij denken dat je in het kader van de democratie gewoon iedere poging moet wagen.

De **voorzitter**: Gaat u verder mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, ik refereerde aan het begin van mijn betoog al even aan de situatie in Oekraïne. Wij vangen veel vluchtelingen uit dat land op en dat gaat volgens mij best goed. Daarvoor verdient de gemeente een compliment. Ook de opvang van statushouders in de voormalige PI verloopt tamelijk geruisloos en zonder de door sommigen vooraf zo gevreesde overlast. Daar zijn we heel blij mee.

Maar dat geldt natuurlijk niet voor de vluchtelingen in Ter Apel en de omwonenden daar. Wij begrijpen dan ook de wens van het kabinet om de opvang beter te spreiden over het land. Er zal ook op Zoetermeer, met of zonder de Spreidingswet, een beroep worden gedaan in de komende maanden. Daar kunnen we maar beter op voorbereid zijn. Daarom dienen wij een motie in waarin we het college verzoeken alvast actief op zoek te gaan naar mogelijke nieuwe opvanglocaties.

Voorzitter, een opvanglocatie van een geheel andere orde is de biodiversiteitstoren aan de rand van de Plas van Poot. In die toren, oftewel dierenflat, huizen inmiddels allerlei dieren, maar de toren is nog niet helemaal af. Want niet alleen vluchtelingen verdienen wat de PvdA betreft een warm welkom in Zoetermeer, maar ook de vleermuis. De meervleermuis welteverstaan. Dat is een zeldzaam beestje dat er graag warmpjes bij zit. En dat kan. Met een paar zonnepanelen bouwen we een opvanglocatie waar de meervleermuis, hopelijk, op af komt. En we doen er nog relevant wetenschappelijk onderzoek mee ook.

Daarom dienen wij met GroenLinks en D66 een motie in om deze zonnepanelen vanuit de gemeente te financieren. We vonden het wel een mooie deal in ruil voor het kappen van die ene boom, weet u nog? Voorzitter, ik rond af. Ik zou namens de PvdA nog veel meer onderwerpen aan willen stippen. Anders had ik zeker nog een uitvoerig verhaal gehouden over onderwijs, zorg of duurzaamheid, onderwerpen die ons na aan het hart liggen. Maar gelukkig zijn daar onze politieke vrienden en tijdelijke bondgenoten in deze raad wier moties wij op deze beleidsterreinen voor een groot deel mede indienen.

En dan echt tot slot: de PvdA dankt ons ambtelijk apparaat hartelijk voor de grote inzet in het afgelopen jaar en we wensen het college en de raad veel wijsheid bij de vele besluiten die we ook komend jaar weer moeten nemen. Samen kan het!

De **voorzitter**: De heer Meijroos, u wilt nog interrumpen, gaat uw gang.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb één toezegging genoteerd. Aangaande de steden of dorpen waar... Dan weet u dat.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja dat is prima, dat ga ik eens uitzoeken.

De **voorzitter**: Maar deze mag u straks doen, want u praat zonder de voorzitter, dus die telt niet.

Motie nr. 2311-44 ingediend door PvdA, ChristenUnie-SGP, GroenLinks
Vereveningsfonds sociale woningbouw

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- er in Zoetermeer een grote behoefte is aan meer sociale huur- en betaalbare koopwoningen;
- we voor nieuwbouw een percentage van 27% sociale woningbouw hebben afgesproken;
- de praktijk laat zien dat de realisatie van dit percentage niet makkelijk tot stand komt;
- het chronisch tekort aan sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen ook bij het rijk is ingedaald en gemeenten voortaan moeten streven naar in totaal 30% sociale huur en betaalbare koop;

overwegende dat:

- het in afspraken met projectontwikkelaars niet altijd lukt om een percentage van 27% sociale huur of het gewenste aantal betaalbare koopwoningen te realiseren, bij uitstek als grond niet in eigendom is van de gemeente;
- projectontwikkelaars zo meer winst kunnen behalen met het bouwen van woningen, maar niet bijdragen aan de grote maatschappelijke opgave om meer sociale huur en sociale koopwoningen te realiseren;
- dit onwenselijk is gelet op de grote maatschappelijke opgave die we in de gemeente hebben om mensen met een kleinere beurs een goed dak boven het hoofd te bieden;
- het op grond van de Wet ruimtelijke ordening, het Besluit ruimtelijke ordening en het compensatiebeginsel mogelijk is bij het niet behalen van de doelstelling voor sociale huur of sociale koop een financiële bijdrage te verhalen op de desbetreffende projectontwikkelaar en te storten in een vereveningsfonds;
- de financiën uit het vereveningsfonds gebruikt kunnen worden om elders sociale woningbouw op gang te brengen;

verzoekt het college om:

- te onderzoeken of een vereveningsfonds voor sociale woningbouw ook in Zoetermeer als achtervang gebruikt kan worden om meer sociale woningbouw te realiseren als dat op andere wijze niet lukt;
- daarbij mee te nemen hoe de juridische borging, dat kosten voor het niet realiseren van het gewenste percentage sociale huurwoningen en sociale koopwoningen voortaan op projectontwikkelaars kunnen worden verhaald en in het vereveningsfonds worden gestort, kan worden vormgegeven;
- hierover aan de raad te rapporteren voor het debat over de Perspectiefnota 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2311-45 ingediend door PvdA, GroenLinks
Stadsbrede dialoog voor vrede en compassie

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- niet alleen in de harten van mensen in het Midden-Oosten, maar ook in de harten van mensen die duizenden kilometers verderop hier in Zoetermeer wonen, het Israëlisch-Palestijnse conflict reso-neert en emoties oproept;
- velen in Zoetermeer meeleven met de onschuldige mensen aan beide zijden die hun leven verlie-zen, hun geliefden moeten missen of hun hele bezit kwijtraken;

overwegende dat:

- wij in Zoetermeer gelukkig geen polarisatie hebben gehad in de gemeenteraad over het conflict en er geen demonstraties die uit de hand liepen of nare geweldsincidenten op straat waren;
- dat anders kan worden indien het conflict voortduurt en ook hier de spanning oploopt;
- het daarom van groot belang is dat wij als stadsbestuur initiatieven in de stad ondersteunen, bij-voorbeeld die van het ILOZ, van gro-up of van scholen, om de dialoog met elkaar aan te gaan, om samen dingen te organiseren, om begrip te kweken;
- als je met elkaar praat, eet of muziek maakt je elkaar beter leert kennen en zo nader tot elkaar komt;
- met name voor jongeren dit van buitengewoon groot belang is;

verzoekt het college om:

- proactief werk te maken van een stadsbrede dialoog voor vrede en compassie;
- in gesprek te gaan met relevante organisaties in de stad, om na te gaan hoe de gemeente kan regisseren, initiëren, faciliteren of ondersteunen bij activiteiten voor dit doel, bijvoorbeeld door het ter beschikking te stellen van ruimte, ambtelijk advies, ondersteuning bij veiligheidsaspecten of een financiële bijdrage;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2311-46 ingediend door PvdA, GroenLinks, Zoetermeer Vooruit, CDA, D66
ZoetermeerPas ook voor kinderen gescheiden ouders

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- het college in de begroting 2024 aangeeft diverse maatregelen te treffen om de bestaanszekerheid in Zoetermeer te vergroten;
- de gemeente hiertoe een breed palet aan gemeentelijke inkomensondersteunende voorzieningen inzet, zoals de collectieve zorgverzekering voor mensen met een laag inkomen, de ZoetermeerPas, de kindpas en de schoolspullenpas via Stichting Leergeld, bijzondere bijstand, energietoeslag en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen;
- deze voorzieningen bijdragen aan het beperken van (de gevolgen van) armoede en financiële pro-blemen en we daarom hier voldoende middelen voor blijven inzetten zodat meer mensen mee kunnen doen in onze maatschappij, hetgeen van extra belang is als het om kinderen gaat;

overwegende dat:

- er een groep kinderen is die desondanks buiten de boot valt;
- deze kinderen, als zij na een scheiding van hun ouders worden ingeschreven in een andere woon-plaats maar wel een aantal dagen per week bij hun ouder met ZoetermeerPas in Zoetermeer ver-blijven, geen recht hebben op een ZoetermeerPas of het Kindpakket;
- deze kinderen dus geen gebruik kunnen maken van de voorzieningen die de ZoetermeerPas en het Kindpakket biedt, bijvoorbeeld om te sporten op de dagen dat ze bij hun Zoetermeerse ouder verblijven;

verzoekt het college:

- kinderen van drie tot achttien jaar met een ouder met een ZoetermeerPas ook een ZoetermeerPas te verstrekken, ook al staan ze voor de Wet basisregistratie personen ingeschreven bij de andere ouder of verzorger in een andere gemeente;
- de regels hieromtrent op deze manier aan te passen en te publiceren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2311-47 ingediend door PvdA, ChristenUnie-SGP, GroenLinks, CDA, FVD
Giften in de bijstand vrij tot € 1800

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- de gemeente Zoetermeer naar aanleiding van een breed aangenomen motie in 2021 de giften-drempel voor de bijstand heeft opgehoogd naar € 1.200,00 per jaar;
- dit drempelbedrag inmiddels ook vanuit de overheid wordt vastgelegd in de Participatiewet;
- er door de overheid echter ook ruimte wordt gegeven aan gemeenten om een hoger drempelbe-drag vast te stellen;

overwegende dat:

- de kosten van levensonderhoud sinds 2021 flink gestegen zijn;
- het instellen van een giftendrempel duidelijkheid biedt aan uitkeringsgerechtigden over wat zij aan giften mogen ontvangen zonder dat direct op de uitkering wordt gekort;
- dit rust en ruimte geeft en ervoor zorgt dat mensen aan hun toekomst kunnen werken;
- dit ook administratieve rompslomp en handhavingscapaciteit scheelt;
- het de gemeente niets kost om de beleidsruimte die de overheid biedt, te benutten;
- er een positieve impact gerealiseerd kan worden op het dagelijkse leven van mensen in de bijstand die al veel stress hebben om rond te komen, zeker in deze dure tijden;

verzoekt het college om:

- bijstandsgerechtigden vanaf 1 januari 2024 een vrijstelling te geven van giften tot € 1.800,00 per kalenderjaar;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2311-48 ingediend door PvdA, GroenLinks, D66
Laat herstel culturele sector doorzetten

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- de coronapandemie een grote impact heeft gehad op de culturele sector;
- de gemeenteraad een raadsvoorstel heeft aangenomen om het herstel van de culturele sector te stimuleren;
- er in 2023 voor € 200.000,00 uitgekeerd is aan culturele instellingen om het herstel van de cultuur-sector in te zetten;
- er voor 2024 slechts € 100.000,00 beschikbaar is voor het herstel van de cultuursector;
- de hogere exploitatiekosten niet in aanmerking komen voor deze subsidie;

overwegende dat:

- als gevolg van de hoge inflatie en de oorlog in Oekraïne de kosten (o.a. hogere energielasten, onderhoudskosten en loonlasten) substantieel gestegen zijn;
- hierdoor de sector nog steeds geconfronteerd wordt met financiële uitdagingen;
- dit ook bevestigd wordt door de landelijke cijfers;
- zonder uitbreiding van het Herstelfonds Cultuur deze in het memo genoemde financiële uitdagingen voor instabiliteit van een net herstellende cultuursector kunnen zorgen;
- in de commissie besproken is dat er bij uitnutting van het budget ruimte moet zijn om extra budget toe te kennen voor de cultuursector;

verzoekt het college om:

- voor 2024 een bedrag ter grootte van € 100.000,00 toe te voegen aan de Herstelregeling Cultuur;
- hiervoor dezelfde voorwaarden te stellen als genoemd in beslispunt 1 van het raadsvoorstel Herstelregeling Cultuur met uitzondering van beslispunt 1c;
- dit te dekken vanuit de reserve vrij inzetbaar;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2311-49 ingediend door PvdA, Zoetermeer Vooruit, GroenLinks, D66
Een nieuw Zoetermeers theater

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- de gemeente in 2017 het toenmalige Kwadranttheater gesloten heeft;
- er een tekort aan culturele ruimtes zoals broedplaatsen, ateliers en speelruimtes in Zoetermeer is;
- het CKC en het Stadstheater in Zoetermeer de enige twee instellingen zijn die gericht zijn op optredens van (grote) (theater)gezelschappen;
- het CKC sinds dit seizoen op zondag pas om 17.00 uur opengaat en eerder op de dag dus niet opengaat voor repetities of voorstellingen;
- het CKC in vakanties vaak niet open is om voorstellingen in te spelen;
- de programmering van het Stadstheater bij aanvang van het theaterseizoen al heel vol is;

overwegende dat:

- Zoetermeer op het gebied van cultuur (amateur)talent heeft dat het verdient om zich in de eigen stad te kunnen ontwikkelen op een plek die hiervoor bedoeld is;
- Zoetermeerse gezelschappen mede door het tekort aan speelruimtes steeds vaker naar alternatieven buiten Zoetermeer zoeken om hun theaterproducties te laten zien;
- een zaal met de beoogde capaciteit van 350 zitplaatsen in Zoetermeer uniek is;
- de accommodatie een broedplaats kan zijn met aanzuigende werking voor (nieuwe) talenten, zoals in het verleden ook het geval was met het voormalige Kwadranttheater;
- in juni 2022 media al berichtten over een nieuw theater aan de Van der Hagenstraat 3;
- het nieuwe theater nog altijd niet in gebruik genomen is;
- de omgevingsvergunning voor een nieuw theater in het oude gebouw van Dutch Water Dreams aan de Van der Hagenstraat 3 inmiddels afgegeven is;

verzoekt het college om:

- in gesprek te gaan met betrokken partijen van de Van der Hagenstraat 3;
- de betrokken partijen proactief te helpen om het theater zo snel mogelijk te openen;
- indien ergens in het proces blijkt dat het theater op de Van der Hagenstraat 3 geen doorgang kan vinden een alternatieve locatie voor het theater te creëren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2311-50 ingediend door PvdA
De Zoetermeerse gemeenteraad op ZFM

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- op 3 juli 2023 Stichting Zoetermeer FM voorgesteld is als lokale publieke media-instelling voor de periode 2023-2028;
- op de tv-zender van ZFM op maandagavond alleen herhalingen te zien zijn;

overwegende dat:

- de gemeenteraad van Zoetermeer een democratiseringswerkgroep heeft;
- de Zoetermeerse burger de mogelijkheid moet hebben om ook via andere kanalen dan de gemeentelijke website de Zoetermeerse politiek te kunnen volgen;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met Stichting Zoetermeer FM om te onderzoeken:
 - of de raadsvergaderingen op maandagavond live uitgezonden kunnen worden via de tv-zender van ZFM;
 - of de commissievergaderingen op maandagavond live uitgezonden kunnen worden via de tv-zender van ZFM;
 - of er eventuele kosten verbonden zijn aan deze uitzendingen;
- na dit onderzoek een rapportage aan de gemeenteraad te sturen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2311-51 ingediend door PvdA, GroenLinks, D66

Locaties voor vluchtelingenopvang

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- de wereld op meerdere plekken in brand staat en dit leidt tot grotere vluchtelingenstromen;
- de Spreidingswet binnenkort wordt behandeld in de Eerste Kamer;
- het kabinet heeft aangegeven dat de noodopvang in Ter Apel weer vol dreigt te raken;

overwegende dat:

- Zoetermeer met de noodopvang in de voormalige gevangenis ruimte biedt aan een paar honderd vluchtelingen;
- die noodopvang zonder problemen verloopt;
- maatschappelijke organisaties in de stad klaarstaan om deze en nieuwe vluchtelingen op te vangen en te helpen actief te worden in onze maatschappij;
- de verwachting groot is dat ook op Zoetermeer een nieuw beroep wordt gedaan om vluchtelingen (nood)opvang te bieden;
- het college en de raad beter goed voorbereid kunnen zijn en zelf de regie kunnen houden waar die opvang dan moet plaatsvinden, dan dat de stad straks gedwongen wordt door de rijksoverheid om op stel en sprong locaties aan te wijzen;

verzoekt het college:

- te inventariseren welke andere locaties dan de gevangenis in aanmerking komen voor de (nood)opvang van vluchtelingen;
- die inventarisatie in het voorjaar van 2024 aan de raad te sturen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2311-52 ingediend door PvdA, GroenLinks, D66

Een warm welkom voor de (meer-)vleermuis

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- de Vrienden van de Plas van Poot zich inzetten voor het behouden en beschermen van de Plas van Poot en daarbij streven naar het vergroten en beschermen van de biodiversiteit;
- zij dat doen door mensen kennis te laten maken met de schoonheid en de rust van de Plas en te leren over de unieke diersoorten die zich daar bevinden, zoals de aalscholver, de ijsvogel en diverse zeldzame vleermuissoorten;
- vorig jaar een biodiversiteitstoren oftewel een dierenflat is geplaatst bij de Plas, tot stand gekomen via subsidie van de provincie en geopend door wethouder Van der Meer;

overwegende dat:

- in het projectplan voor de bouw van de dierenflat één aspect nog niet gerealiseerd is, namelijk het in de kraamtijd van de vleermuizen verwarmen van de vleermuizenzolder;
- het bekend is dat vleermuizenkolonies vaak te vinden zijn op plekken waar warmtelekken zijn en dat de zeldzame meervleermuis heel vaak op extreem warme plekken te vinden is;

- het verwarmen van verblijfplaatsen nog nooit is onderzocht en Zoetermeer een wereldprimeur heeft als het lukt door middel van warmte vleermuizen aan te trekken;
- als zou kunnen worden aangetoond wat daarvoor de optimale temperatuur is, in heel Nederland de vleermuizenbescherming daarvan kan profiteren;
- hiervoor de installatie van een klein infrarood paneel met vijf kleine zonnepaneeltjes nodig is, waarmee een deel van de zolder tijdens de kraamperiode zal worden verwarmd;

verzoekt het college om:

- de Vrienden van de Plas van Poot een subsidie van € 5.000,00 te verlenen als bijdrage in de kosten van deze panelen;
- dit bedrag te dekken uit het Potje van de Raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: We gaan de eerste termijn van de raad afronden. Dank daarvoor. Dit betekent, dat weet u, dat we gaan schorsen. Het is nu 15.50 uur en we schorsen tot 16.50, een uur, want het college heeft tijd nodig om zich te beraden op al die moties die u heeft ingediend. Nee, dat is een grapje. Wij gaan adviseren, dat ziet u natuurlijk straks tegemoet. En dan zullen wij over een uur beginnen met de eerste termijn van het college. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Leden van de raad, mensen op de tribune en ook kijkers die meekijken via de digitale uitzending. Als ik van iedereen de aandacht mag, dan heropen ik de vergadering en gaan wij verder met de eerste termijn van het college. En dan ben ik nog even heel langzaam aan het praten want... Dat zul je dan weer zien, als die wethouders ook al voor de burgemeester verstoppetje gaan spelen, wordt het helemaal ingewikkeld. Maar wethouder Iedema staat al klaar voor zijn eerste termijn. Even nog vooraf, u zit natuurlijk allemaal met smart te wachten op het schema. Dat weet ik. Maar dat komt elk moment in iBabs of in uw e-mail, waar dan ook, terug want het is klaar. Dus het zal zo geüpload worden, zoals dat zo mooi heet, of hoe dat ook mag heten. Maar u krijgt het zo. Dat weerhoudt wethouder Iedema van Financiën er niet van om zijn eerste termijn te houden en daarmee de eerste termijn van het college te beginnen. Het woord is aan wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Is het nou geüpload of upgeload?

Voorzitter, dank. Voorzitter, geachte leden van de raad, mensen in de zaal en kijkers thuis. Laat ik beginnen met iedereen te bedanken die aan deze begroting heeft meegewerkt. Het is ieder jaar weer een ontzettende krachttoer, maar we hebben het weer voor elkaar gekregen. Morgen gaan we weer werken aan de volgende begroting, maar vandaag vierten we nog even een succesje. Normaal zou ik deze woorden helemaal aan het einde zeggen, maar met de nieuwe spreektijdentest denk ik 'dan heb ik dat bedankje alvast gehad en dan kan ik straks volstaan met een dikke duim naar de ongeveer 100, 150 meekijkende ambtenaren hier in het gebouw die ook vandaag voor u allemaal aan het werk zijn. Voorzitter, ik vind het ook leuk dat – u kent mij als iemand die er iedere keer voor pleit om de begroting weer wat sexier te maken en dat hele begrotingsdebat – ik denk dat dat vandaag gelukt is. Dus ik sta hier een klein beetje met een tweeledig gevoel. Aan de ene kant heeft u nu alweer zin in de volgende begroting, aan de andere kant moeten we die van vandaag nog even met elkaar bespreken.

Een begroting met goed nieuws en slecht nieuws. Laat ik met het goede nieuws beginnen. Hij is voor 2024 wederom sluitend, maar in het voorjaarsdebat gaf ik ook al aan dat we dat als uitgangspunt hanteren. Het slechte nieuws is echter dat dat steeds lastiger wordt en dat de randen van onze begroting zijn bereikt. Het zal ook door mijn voorgaande oproepen, mede aan het rijk, in de diverse voorgaande debatten, niet meer als verrassing komen voor uw raad dat wat wij vreesden langzamerhand realiteit aan het worden is. U gaf daar zelf ook al veel blijk van in uw eigen inbreng.

Dat brengt mij meteen ook bij uw vragen en de aanpak voor het ravijn. We zijn op dit moment al bezig met een plan van aanpak voor de volgende begroting en het opstellen daarvan. Daarbij hebben we al gesproken over een aantal uitgangspunten dat we willen gaan hanteren. U hoort mij ietwat in de toekomst praten omdat we dat met het college nog moeten vaststellen, maar ik wil u in ieder geval in de denkrichting vast meenemen. Denk daarbij aan het praktijkgericht begroten, waar een aantal van u het ook al over gehad heeft. Maar we gaan ook kijken naar het aanpassen van beleid. Waar zou het eventueel wat minder kunnen? Hoeveel kan het minder? Maar bereiken we dan nog wel onze doelen? Dus de outputkant. We kijken ook naar de uitvoering, dus de efficiëntie. Mijnheer Velner zei terecht op een gegeven moment 'niet alles is beïnvloedbaar, maar naar de manier waarop je het doet, kun je natuurlijk

altijd wel kijken.' We gaan kijken naar de aanpassingen in de uitvoering zonder het effect op beleid. En we gaan ook kijken naar de verhoging van inkomsten. Met andere woorden, op dit moment is alles bespreekbaar. En we willen tot slot de raad hier ook heel graag bij betrekken. Hoe, dat weten we nog niet precies. Dat weet u, dat wil ik samen met u gaan bekijken. Mijn voorstel is om dat in overleg met de Auditcommissie goed samen te doen om te kijken 'op welke momenten betrekken we de raad nou in dit hele proces?'

De voorzitter: Wethouder Iedema, interruptie van mevrouw Kraneveldt. Gaat uw gang.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Blijkbaar is het college al bezig met de vraag 'hoe gaan we de bezuinigingen insteken?' Qua proces, maar misschien ook al wel qua inhoud. Dat weet ik niet. Maar daar verschillen we van mening over. Maar kijkt u dan ook naar de impact? We hebben het in de raad heel erg veel over impact, met name op het Sociaal Domein. Gaat u daar ook naar kijken? Want ik hoorde u wel 'output' zeggen, maar dat klinkt nog wat technocratisch. Maar het gaat natuurlijk ook met name om de impact. En als u dan met iets komt bij het voorjaarsdebat, wilt u dan dat wij al besluiten, sowieso, of we gaan bezuinigen of niet en hoe dan? Komt u dan al met een soort pakket? Bent u dat van plan? Of vraagt u ons dan om een besluit om überhaupt te bezuinigen en gaan we daarna pas kijken?

De voorzitter: Wethouder Iedema.

Wethouder Iedema: Voorzitter, ik heb geen pasklaar antwoord op deze vraag. Dat zit hem er ook in dat we op dit moment financieel voor de gemeente in ieder geval in een heel onzekere tijd zitten. Met de verkiezingen voor de deur, moties die net van de week nog aangenomen zijn in de Tweede Kamer, wel of niet de opschalingskorting, noem het allemaal maar op. Ik ben zelf wel van de school – en het college steunt die lijn – om niet tot het laatst te wachten met alles doordenken. Want als je een keer met je rug tegen de muur komt te staan, kun je er maar beter op voorbereid zijn. Dus daarom zitten we nu al voorbereidend op, misschien ook wel goed nieuws, wel te kijken 'wat gebeurt er als...?' En met dat pakket zouden we naar de raad willen komen. Dan kunnen we het hier met z'n allen er goed over hebben. Het uitgangspunt van het college – ik heb u ook gehoord en uw collega gaf dat ook aan 'voor ons hoeft de begroting niet per se sluitend te zijn' – op dit moment is nog wel dat wij altijd een sluitende begroting willen afleveren.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Voorzitter, de kans is natuurlijk groot dat er misschien nog geen kabinet is. We hopen natuurlijk van harte van wel, maar misschien nog niet. Dus als wij in het voorjaarsdebat van u een aantal voorstellen krijgen, weten we misschien nog niet wat het kabinet gaat doen of gaat bijpassen. Wat voor besluit wilt u dan dat wij nemen? Dat we gaan bezuinigen, of dat we al op zaak X of zaak Y gaan bezuinigen? Hoe ziet u dat voor zich? Dat heb ik nog niet helemaal helder.

De voorzitter: Wethouder Iedema

Wethouder Iedema: Nee, helder. De perspectiefnota en het voorjaarsdebat geven richting aan de begroting. We stellen uiteindelijk de begroting, zoals vanavond ook, pas omstreeks november vast. Wat we volgens mij wel kunnen doen, is in de voorjaarsnota al met elkaar een aantal scenario's onderscheiden; wat als je een niet-sluitende begroting aflevert bijvoorbeeld, wat als je hem wel sluit, welke maatregelen zijn er? Ik hoop dat we dan inmiddels ook beter inzicht hebben in wat we van het rijk wel of niet kunnen verwachten. U onderbrak me midden in mijn laatste maatregel. We zijn ondertussen ook heel veel lobby aan het voeren naar het rijk via de VNG, maar ook via allerlei andere lijnen. Misschien dat dat nog wat oplevert. Daar hebben we tegen het voorjaarsdebat hopelijk veel meer zicht op. Dus dat kunnen we dan wel meenemen.

De voorzitter: Ja, gaat uw gang, heel kort nog mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): U spreekt net over uw inzet richting het rijk. Wat is dan de inzet van Zoetermeer? Zegt u tegen het rijk 'we gaan het gewoon niet sluitend maken. Je moet over de brug komen'. Blijft u die druk maximaal houden? Of laat u wel doorschemeren 'nou ja, als jullie niet over de brug komen gaan we het toch sluitend maken'?

De voorzitter: Wethouder Iedema.

Wethouder Iedema: Op dit moment is de lijn, die vindt u ook terug in de begroting, dat wij uitermate duidelijk maken waar het wringt. We hebben ook van een aantal nieuwe investeringen heel duidelijk gemaakt 'die zijn eigenlijk structureel, maar dat kan nu niet'. Die lijn hebben we ook met alle wethouders van Haaglanden en omstreken bijvoorbeeld afgesproken, met wie we echt regelmatig contact hebben. Dit is ook de lijn zoals de VNG hem propageert en zoals je hem heel veel in Nederland terugziet. Ik zit zelf in een partij-appgroep met allemaal wethouders die ook die lijn hebben. De ervaring leert ook, net als vroeger in het klaslokaal, dat als je met z'n allen afsprekt 'als we dit allemaal tegelijk doen, dan kunnen ze ons niks maken', werkt zo lang je het allemaal tegelijk doet. Ik ben best bereid om met het rijk een potje 'wie houdt het het langste vol?' te doen. Maar u kent mij ook als iemand die dan, in ieder geval intern met elkaar, goed wil weten wat onze alternatieven zijn.

De voorzitter: Ik ga nu naar de heer Boerboom en dan nog mijnheer Ekkelenkamp.

De heer Boerboom (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Eigenlijk zijn de vragen die ik had al gesteld door mevrouw Kraneveldt. Daar wil ik mij wel bij aansluiten. Ik denk echt dat we kritisch met elkaar het gesprek moeten blijven voeren over wanneer we welke stap zetten uiteindelijk, zowel als college, als als raad want volgens mij heeft niemand hier er behoefte aan of baat bij die stad nog meer bezuiniging aan te doen ten opzichte van wat we al eerder gedaan hebben. Dus ik hoop ook dat u ons elke keer tijdig informeert en ook elke keer met ons dat gesprek aangaat en ik hoop dat u die uitgestrekte hand aanpakt.

De voorzitter: Wethouder Iedema.

Wethouder Iedema: Volgens mij zijn we het allemaal met elkaar eens dat we de stad niet kapot willen bezuinigen en al helemaal niet omdat het rijk zijn verantwoordelijkheid niet neemt. Maar volgens mij staan we er ook allemaal voor onze eigen inwoners en willen we zorgen dat die in ieder geval zo goed mogelijk op ons kunnen rekenen. En dat moet ons uitgangspunt daarbij zijn, denk ik. We kunnen natuurlijk wel inzichtelijk hebben wat er allemaal kan en uiteindelijk toch besluiten om een niet-sluitende begroting af te leveren. Die mogelijkheid heeft de raad altijd. De raad gaat over de begroting, de raad gaat ook over zijn eigen agenda en de uitgangspunten erbij.

De voorzitter: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer Ekkelenkamp (D66): Ja, dank u mijnheer de voorzitter. Goed dat u over scenario's spreekt. Is het in uw visie ook denkbaar dat er een scenario is waarin het ravijn toch niet opdoemt voor ons, omdat straks formerende partijen of partijen die regeringsverantwoordelijk dragen, toch over de brug komen, zoals u dat noemt? Want dat zou misschien ook goed kunnen. Ik hoorde van collega Duiven dat de VVD tegenwoordig wel anders denkt over de gemeentefinanciën. En dat geldt misschien ook wel voor GroenLinks-PvdA en voor de partij van Omtzigt. Dus kortom, het zou maar zo kunnen dat dat scenario ook een realistisch scenario is.

De voorzitter: Wethouder Iedema.

Wethouder Iedema: Ja, voorzitter. Ik zie de grootste landelijke partij ook in haar verkiezingsprogramma nu goed opgenomen hebben dat de gemeentefinanciën moeten veranderen. Daar heb ik een kleine, bescheiden rol in kunnen spelen. We zien dat bij meerdere partijen, dus ik ben net als u enigszins optimistisch ingesteld. Maar ik denk ook dat we ons niet blind moeten staren op het feit dat het hele ravijn dan ineens als sneeuw voor de zon zou zijn verdwenen. Daar geloof ik niet in.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Duiven.

De heer Duiven (VVD): Dank u wel voorzitter. Een vraag voor mevrouw Kraneveldt, want die begon haar eerste vraag met de herhaling van de strategie, zo noem ik het maar even, om vooral in te zetten op het niet indienen van een structureel sluitende begroting. Maar gehoord het antwoord van de wethouder in een aantal stappen, hoe kijkt u daar nu tegenaan? Vindt u dat een verstandige lijn zoals het college dat voor ogen heeft? Bent u overtuigd?

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Nog niet helemaal. Ik begrijp de wethouder natuurlijk wel, maar het is een beetje een sturing contest; wanneer kijk je als eerste weg en moet je door de pomp? En ik hoop van harte dat de wethouder, wat hij zojuist zei, inderdaad ook heel lang kan volhouden samen met zijn collega-wethouders en de VNG. Dus het is een beetje 'wie breekt als eerste?', om het maar zo te zeggen. Ik hoop van harte dat dat het rijk is, door met geld over de brug te komen. Dus ik hoop van harte dat we goed nieuws hebben in het voorjaar. Maar ik vind wel heel duidelijk dat we heldere stappen moeten hebben die ook in de tijd passend zijn. En dan denk ik 'is het nodig om straks in 2024 al de begroting 2026-2027 sluitend te maken? Dan hebben we ook nog twee jaar om dingen te doen. Of begin je daar nu in 2024 al mee?' Dus ik denk dat wij qua temporisering nog wel uit elkaar liggen.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Frinking, gaat uw gang.

Mevrouw **Frinking** (CDA): In alle scenario's en uitgangspunten die er te bedenken zijn, vroeg ik me af, maar misschien komt u er nog apart op terug, hoe u 2040 hierin gaat integreren. Want zelfs als we geld krijgen, als het ravijn gedicht is, zou je de hele discussie en het hele onderzoek dat u nu toch gaat opstarten, kunnen gebruiken om nog verder te kijken en ons helemaal klaar te zetten voor 2040. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Nou ja, zoals de Engelsen zeggen, never waste a good crisis. Als we dan toch goed naar die begroting aan het kijken zijn – u vroeg daar ook naar, kunnen we niet Zoetermeer 2040 leidend maken? – ziet u dat we steeds meer met programma's aan het werken zijn, gebiedsprogramma's et cetera. Dus dat nemen we ook mee; hoe kunnen we dat in de begroting laten landen? We hebben met deze begroting denk ik ook laten zien dat we ondanks het ravijn toch willen blijven investeren in de stad. Dat is ook precies waar 2040 om vraagt.

Een ander voordeel is op dit moment, en dan kom ik zijdelings bij de vraag van de ChristenUnie-SGP terecht 'hebben we voorbeelden van dat praktijkgericht begroten?', dat wij natuurlijk altijd heel veel mogelijkheden hadden om heel risicomijdend te begroten. Neem het btw-fonds dat we altijd veel te laag inschatten. Daar hielden we aan het einde wat over. Door dat structureel te doen op wat maximaal mag, lopen wij het risico dat het volgend jaar een klein beetje minder is, maar heb je dus wel meer ruimte in je begroting om aan te sluiten bij wat er nodig is. Dat zijn denk ik ook voordelen die bij dit ene hele grote nadeel de lucht nog een klein beetje klaren.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer nog? Nee. Dan stel ik voor dat u verder gaat.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter dank. Er is ook een aantal vragen gesteld over de Entree en daarover het volgende. Tijdens de technische bijeenkomst met de raad op 24 oktober jl. is de gemeenteraad uitgebreid geïnformeerd over de vervolgstappen. De Entree onder de Omgevingswet, de noodzakelijke herprogrammering en het opstellen van de ontwikkelvisie Entree. De planning op hoofdlijnen heb ik daar ook toe laten lichten. En ook de wijze waarop de gemeente met de betrokken ontwikkelaars tot hercontractering wil komen. Zo dragen we onder andere ook bij aan het draagvlak bij de eigenaren om te voorkomen dat we bezwaren krijgen, maar ook om te zorgen dat zij samen met ons zich blijven inzetten voor de Entree. We gaan ook kijken of we daar iets kunnen met tijdelijke programmering. Uit mijn hoofd gaan we bijvoorbeeld volgende week daar een initiatief voor Young en Divorce Housing openen. Kort gezegd, door de situatie die in medio 2023 is ontstaan, zaten we met z'n allen even in een diep dal. Maar ook daar zien we dat er langzamerhand nieuwe energie ontstaat die in ieder geval weer gunstig stemt voor de vervolgstappen. College en raad zijn hierbij ook samen aan zet en we kijken natuurlijk samen ook vooruit naar de bouw van Terra Nova en de bijna 400 woningen die daar zullen komen. En voordat u het vraagt, nog steeds heeft de ontwikkelaar mij gezegd 'wij starten in Q1'. Dus iedere keer als ik ergens kom, roep ik ook dat ontwikkelaar dat gezegd heeft om de druk er een beetje op te houden. Bovendien proberen wij nu zo slim mogelijk om te gaan met de locaties die we daar hebben en de mogelijkheden die dat geeft en de randvoorwaarden waarbinnen we ons op dit moment moeten bewegen. Dat klinkt heel vaag, maar we zijn dus aan het kijken 'kunnen we nu al een start maken, vooruitlopend op de ontwikkelingen zoals de Omgevingswet?'

Dan heb ik een hele stapel vragen gekregen, die probeer ik zo goed mogelijk door te nemen met u. Zoetermeer Vooruit vroeg 'waarom maken we de visie van het Van Tuylpark niet af voordat we beginnen met het Vernédepark en de Paltelaan?' Maar als ik me niet vergis heeft u vorige week of de week daarvoor een memo gehad waarin ongeveer de planning van het Van Tuylpark is toegelicht. Daar zijn we dus al redelijk ver in het hele participatieschema en daarna kunnen we met elkaar de volgende stap

daarin zetten.

U vroeg ook 'is het wellicht mogelijk om modulaire woningen bij het Dutch Innovation Park te plaatsen?' Op dit moment staat het bestemmingsplan dat niet toe, dus dat zouden we daarop moeten aanpassen. Het is wel heel lastig, ook vanwege het soort werklocatie dat het is, om dat te doen. Dus mijn advies zou zijn om dat niet nu te doen, ook omdat er maar één kavel is waar het eventueel zou kunnen. Dus dan lopen we eigenlijk onze eigen prioritering op andere gebieden een beetje in de weg. De Christen-Unie-SGP vroeg 'heeft u wat voorbeelden van praktijkgericht begroten?' Ik noemde net al even het Btw-compensatiefonds, maar we hebben bijvoorbeeld ook in deze nota al gekeken naar de verwachte loonstijging en de regels die daarbij landelijk worden gehanteerd. Daar zijn we ook iets minder voorzichtig in geworden en we gaan komend jaar ook kijken waar dat soort zaken in de begroting nog te vinden is. Zó! Zoetermeer vroeg 'hoe zit het met de zorgen van het college omtrent de Entree als evenementenpark?' Er loopt op dit moment een participatietraject. Ik zal zorgen dat uw zorgen daarbij terechtkomen en dat er meteen zoveel mogelijk duidelijkheid over kan worden gegeven. Er was wat ruis over het feit dat iedereen, door met name het AD, dacht dat het bevrijdingsfestival daarnaartoe zou gaan. Die zorg kan ik meteen wegnemen, dat gaat niet gebeuren. Maar op de markt zijn ongeveer tachtig evenementen per jaar. Daarvan kan een aantal best op de Entree. Daar zijn we onder andere naar aan het kijken omdat de markt dadelijk tijdelijk uit de running is als evenementenlocatie. Zo kom ik bij de LHN terecht. Maar die zal gewoon weer terugkomen. We zijn wel in het kader van het evenementenbeleid dat u ook kent aan het kijken of er plek is voor grotere evenementen, of waar we elders in de stad eventueel evenementen zouden kunnen hosten.

De voorzitter: Een interruptie van mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer Ekkelenkamp (D66): Dank u mijnheer de voorzitter. Ik hoorde zeggen dat het bevrijdingsfestival niet naar de Entree gaat. Betekent dat dat het gewoon op de markt wordt uitgevoerd in het komende jaar?

De voorzitter: Wethouder Iedema.

Wethouder Iedema: Voorzitter, komend jaar wel. Maar zoals ik net al zei, de markt gaat er even uit. En hoe we dan met evenementen van de markt omgaan, daar zijn we nu naar aan het kijken. Dus we kijken naar alternatieve locaties. Ik gaf u een kleine spoiler, de Entree is daar niet geschikt voor. Dat heeft met de ondergrond te maken.

De voorzitter: Wethouder Iedema, een interruptie van de heer Meijroos.

De heer Meijroos (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. En dank u wel wethouder voor de beantwoording van de vraag die mijn collega hierover had. De resterende vraag blijft: hoe gaat u dit communiceren naar omwonenden van het, eventueel dan te benoemen, evenemententerrein of aangevozen evenemententerrein? Want daar zit wat onrust in de stad. Omwonenden willen graag tijdig worden geïnformeerd waar dan wordt gefeest en of dat bij hen in de buurt is. Dus hoe gaat u dat communiceren?

De voorzitter: Wethouder Iedema.

Wethouder Iedema: Ik denk dat ik uw vraag begrijp. Als dat niet helemaal zo is, vult u mij aan. Maar we hebben op dit moment een aantal evenemententerreinen in de stad. Daarvan weten de bewoners ongeveer wat er gebeurt en als er een evenement wordt georganiseerd, moeten organisatoren zich ook melden bij die bewoners. Voor de Entree zijn we aan het kijken 'kunnen we daar in het kader van de tijdelijke invullingen iets doen met evenementen?' Daar loopt nu een participatietraject voor en dat zijn we met de inwoners samen aan het doen. Op het moment dat daar wat uitkomt, gaan we ook die inwoners echt informeren over wat het dan is. En per evenement zullen dan dezelfde regels gelden; als er iets is, moet je ook de buurt daarvan op de hoogte stellen. Als u het evenemententerrein Markt bedoelt, daar wordt straks verbouwd. Dan is dat eventjes uit de running als evenemententerrein. Dan gaan we kijken waar het anders kan. Maar verder volgen we gewoon de normale lijnen van evenemententerreinen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Wethouder Iedema: Ja, laat ik die dan ook maar meteen doen. De motie over vergunningen. Daar gaat

u over, maar van evenementen is dat prima.

Dan is er een aantal vragen gesteld over het aantrekkelijk klimaat voor ondernemers en mkb et cetera. Wat wij niet doen, is mkb of ondernemingen of wat dan ook financieel steunen. Gelukkig riep u daar niet toe op, maar dat is ongeveer onze grens. Wat we wel doen, is heel veel de weg wijzen. Dat hebben we tijdens corona gedaan, dat hebben we na corona gedaan, maar dat deden we daarvoor ook al. U herinnert zich misschien nog Zoetermeer als meest mkb-vriendelijke stad van Zuid-Holland. En dat is wat we nog steeds doen. Dat neemt niet weg dat ondernemers het af en toe best zwaar hebben. Dan kunnen ze altijd bij ons terecht. Of dat nu is voor een luisterend oor, voor een stuk coaching of, in het uiterste geval, voor hulp bij het opheffen van de eigen onderneming. Maar dat is waar de gemeente voor aan de lat staat. Dat doen wij zoveel mogelijk in samenspraak met vaste gesprekspartners als VNO-NCW, maar ook door allerlei bedrijfsbezoeken aan de stad, we zitten geregeld om tafel met het Netwerk Zoetermeer, we zijn bezig met het versterken van het organisatieklimaat op verschillende bedrijventerreinen door bijvoorbeeld het opzetten van BIZ'en, bedrijveninvesteringszones. Daar hebben we er net weer eentje van opgericht en we hadden al die in de Dorpsstraat. Dus we zijn constant met ondernemers, groot en klein, in gesprek om te kijken hoe we het ondernemersklimaat in Zoetermeer zo gunstig mogelijk kunnen maken.

De voorzitter: Wethouder Iedema, ik zag eerst een interruptie van mijnheer Blansjaar. Gaat uw gang.

De heer Blansjaar (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Mooi waar u allemaal mee bezig bent, maar het gaat erom dat het ondernemers op dit moment heel erg lastig wordt gemaakt met onder andere vergunningstelsels en het handhaven ervan. Het wordt soms ontzettend moeilijk gemaakt. Ik kan veel voorbeelden geven van ondernemers die problemen hebben op dit moment met het aanvragen van vergunningen, of het hernieuwd aanvragen van vergunningen. En daar wordt heel lastig over gedaan. We hadden juist met elkaar afgesproken dat er wat minder regeltjes voor de ondernemers zouden komen, dat het wat makkelijker zou worden gemaakt. Maar het wordt ze eigenlijk steeds moeilijker gemaakt. Daar was eigenlijk mijn betoog op gericht.

De voorzitter: Wethouder Iedema.

Wethouder Iedema: Voorzitter, dan wil ik bij dezen de oproep doen aan u, maar ook aan alle ondernemers in de stad. Als er regels zijn die weg kunnen, ben ik de eerste om hier een voorstel te doen om ze weg te halen. Ik heb nog steeds een taart voor de hele kantine uitgelooft voor het bedrijf dat een regel aangeeft die echt weg kan. Hoe dat zit bij individuele bedrijven met vergunningen, et cetera - laat ze gerust contact opnemen met de gemeente via Ter Zake Het Ondernemershuis of via de accountmanager die we hebben of desnoods via mijzelf. Dan kunnen we ze echt de weg wijzen. Maar ik kan hier natuurlijk niet op individuele casussen ingaan. Maar de deur staat wat dat betreft echt altijd open en we proberen ook zelf zo vaak mogelijk naar buiten te gaan om het makkelijker te maken. Dat neemt niet weg dat er altijd wel iets te verbeteren valt.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag ook de heer Duiven.

De heer Duiven (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Wethouder Iedema gaf aan dat het college ondernemers en het mkb niet in de weg wil zitten. Hoe kijkt u dan aan tegen de motie van D66 en anderen om de CO₂-uitstoot te beperken door de bevoorrading onder strenge regels te plaatsen? Is dat wel of niet een beperking van het functioneren van het mkb en ondernemers? Of heeft het geen impact? Hoe kijkt u daar tegenaan?

De voorzitter: Wethouder Iedema.

Wethouder Iedema: Voorzitter, de motie ligt niet in mijn portefeuille, dus ik beantwoord deze even als wethouder van Economie. Ook in het licht van wat uw collega Blansjaar net heeft gezegd. Als je een raad hebt die minder regels wil voor ondernemers, dan moet je je afvragen of dit een regel is waar ondernemers op zitten te wachten. Ik kan me voorstellen dat een aantal ondernemers er niet blij van wordt. En wellicht zijn er ook een paar die zeggen 'dat zit wel in mijn straatje'.

De voorzitter: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer Ekkelenkamp (D66): Ja, dank u mijnheer de voorzitter. Soms wordt er in de raad door een aantal partijen gedaan alsof dit is om ondernemers te pesten ofzo. Dat is natuurlijk helemaal niet zo.

Allerlei regels die samenhangen met vergunningen zijn ervoor om gewoon de inwoners van onze stad te vrijwaren van allerlei mogelijke risico's. Dat zit er gewoon in. We zouden gewoon in alles moeten nadenken voordat we iets gaan doen 'is het een risico?' We hebben de klassieke risico's van veiligheid. Maar we moeten ook met elkaar allemaal nu erkennen dat er ook andere risico's zijn. En dat zijn risico's die met het klimaat te maken hebben. En we zien nu al om ons heen de wateroverlast. Dat zijn reële zaken. Dus ik zou dan nog even bedenken of dat toch niet uw mening kan wijzigen.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, mijnheer Ekkelenkamp heeft natuurlijk groot gelijk. Ik denk dat als ik als wethouder met hetzelfde voorstel was gekomen, de eerste vraag die de raad aan mij zou hebben gesteld was: heeft u daar met ondernemers over gesproken? Wat doen ze al en hoe staan ze tegenover dit plan? En dat zou ook een hele terechte vraag zijn.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Doncker, gaat uw gang.

De heer **Doncker** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik heb nog een vraag over een iets eerder antwoord in het betoog van de wethouder. Heel blij dat u de focus heeft op mkb. Maar ik ben heel benieuwd hoeveel van de detailhandels, want daar zit natuurlijk ook een hele grote economische druk om het hoofd boven water te houden, inderdaad de weg weten te vinden naar de gemeente en kunnen ze wat met die adviezen van de gemeente?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, ik denk dat wij goed te vinden zijn. Dat heeft er onder andere mee te maken dat wij bijvoorbeeld in de Dorpsstraat vaste overleggen hebben, dat we vaste overleg hebben met het Stadshart, dat we via de diverse gremia van ondernemers ook met de diverse wijkwinkelcentra regelmatig om tafel zitten. De accountmanagers van de gemeente lopen daar ook echt heel veel rond. En dat geldt niet alleen voor het mkb, ook voor de detailhandel, ook voor de retail, ook voor het grootbedrijf. Dus we proberen echt gezamenlijk zoveel mogelijk met elkaar te kijken 'hoe kunnen we Zoetermeer zo aantrekkelijk mogelijk maken voor ondernemers om zich te vestigen, om te ondernemen, maar ook om te zoeken naar personeel en het op te leiden?'

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar nog? Gaat uw gang.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Ik wilde even reageren op mijnheer Ekkelenkamp. Weet mijnheer Ekkelenkamp wel hoeveel voorzieningen er al zijn getroffen in het Stadshart om elektrisch te rijden?

De **voorzitter**: De heer Ekkelenkamp?

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Nee, dat zal ongetwijfeld iets zijn waarover de kennis meer bij u ligt. Maar mijnheer Blansjaar, het is toch eigenlijk zo dat als je modern wilt ondernemen, je toch in je bedrijfsplan ook rekening moet houden met allerlei vergunningen en ook zeker nu met vergunningen qua duurzaamheid? Het is toch een beetje van de zotte dat we nu net doen alsof dat allemaal niet bestaat?

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Mijnheer de voorzitter, ik begrijp dat mijnheer Ekkelenkamp niet weet dat er al voorzieningen zijn getroffen, dat de bedrijven al heel druk ermee bezig zijn en dat uw motie totaal kant nog wal raakt. Sorry dat ik het zeggen moet, maar ze zijn er al druk mee bezig. Je kunt niet alles in één keer omgooien. De bezorgingdienst rijdt al met elektrische auto's, de vuilniswagens worden al neutraal ingezameld. Dat is een heel andere inzamelingsactie. Dus uiteindelijk gebeuren er al lang heel veel dingen.

De **voorzitter**: Ik geef mijnheer Ekkelenkamp nog kort om te reageren, want u reageert nu op elkaars moties, en dan ga ik terug naar de wethouder.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, dank u voorzitter. U haalt volgens mij twee dingen door elkaar. Dit ging over de motie dat als een ondernemer een subsidie aanvraagt, dan ook in het formulier – laat ik het maar zo zeggen, het zal digitaal zijn – ook vragen komen over de duurzaamheid. Dat is een ander

verhaal dan waar u nu net op doelde, over de emissies. Ja, beide vinden wij nuttig en noodzakelijk voor onze inwoners want gezondheid is een belangrijk ding, als u dan de klimaatdoelen niet zo belangrijk vindt.

De voorzitter: Akkoord. Ik denk dat het goed is dat wethouder ledema verder gaat met zijn beantwoording.

Wethouder ledema: Voorzitter, dat is volgens mij altijd goed. De drie moties die op mijn naam staan, zijn die van de FVD over de korting op de afvalheffing. In principe is dat natuurlijk oordeel raad want hij is uitvoerbaar. Als wethouder van Financiën vind ik wel dat een dergelijk grote uitgave in het perspectiefdebat geagendeerd zou moeten zijn. Dus zelf zou ik zeggen '€ 2 miljoen op dit moment uitgeven, dat zou ik niet doen raad'. Dus dat is mijn advies.

De voorzitter: Een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Dank u voorzitter, we hebben ook lang getwijfeld of we hem in zouden dienen, maar het gaat er juist om dat dezelfde wethouder heeft aangegeven dat hij enorme eenmalige incidentele inkomsten heeft waarvan hij niet van weet wat hij ermee moet doen. Tegelijkertijd zien we de inwoners die niet weten waar ze het zoeken moeten vanwege hun financiën en zou dit juist een mooie combinatie zijn voor dit jaar, omdat het ook een eenmalige uitgave is, om de inwoner van Zoetermeer een keer een hart onder de riem te steken. Ik denk dat het een uitermate goede geste zou zijn vanuit dit college.

De voorzitter: Wethouder.

Wethouder ledema: Ja voorzitter, maar dan ook even aanhakend op wat u eerder zei. U zei 'het college neemt allemaal besluiten zonder de meerderheid van de inwoners'. Dat is natuurlijk niet waar want wij nemen geen besluiten, wij bereiden besluiten voor die de raad neemt, volgens mij keurig in meerderheid et cetera. Dus ik denk dat de raad uw betoog heeft gehoord en de raadsleden hebben mijn advies als hoeder van het huishoudboekje daarbij gehoord. Dus dat kunnen ze daarnaast leggen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Wethouder ledema: Voorzitter, dan heb ik de motie van de SP en FVD over contant geld. Dat ging erover om ervoor te zorgen dat ondernemers contant geld aan blijven nemen. En hoewel ik die oproep heel goed begrijp, want er is een aantal mensen in onze stad die best afhankelijk zijn van contant geld, kunnen wij dat niet afdwingen als gemeente. Dus deze motie kan ik helaas niet uitvoeren. Ik kan natuurlijk wel, dat heeft u net gehoord, met heel veel ondernemers in gesprek, ik kan wel altijd even vragen, als ik ervan heb gehoord, 'joh, waarom houdt je daar geen rekening mee?' Maar ik kan deze motie helaas niet uitvoeren.

En dan de motie van SP en GroenLinks.

De voorzitter: Wethouder ledema, de heer Meijroos.

De heer Meijroos (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel. Ik had op zich wel sympathie voor de motie over dat contant betalen. En ik vind het een beetje vreemd dat een gemeenteraad het niet zo laagdrempelig mogelijk maakt voor zijn inwoners om, hoe dan ook, ergens terecht te kunnen. Of het nou gaat om een papiertje of digitaal, of dat het gaat om contant geld of pinnen. Waarom kiezen we er dan niet als gemeenteraad voor om in ieder geval te zeggen 'wij zijn laagdrempelig. Wat de pizzaboer doet, moet die zelf weten. Wij maken het u makkelijk'.

De voorzitter: Wethouder ledema

Wethouder ledema: Voorzitter, er zijn twee moties over contant geld. Eén gaat over de gemeente zelf. Daar heeft uw betoog betrekking op. Maar dit is de motie van de SP over contant geld bij de ondernemers. Die kan ik niet afdwingen. Dus er zijn twee moties.

De voorzitter: Gaat u verder.

Wethouder ledema: Voorzitter, dan de laatste motie die op mijn naam staat, Zoetermeer voor 16, dat

gaat over het betalen van een minimumloon van € 16,00. Ook daar zijn onze middelen enigszins beperkt omdat we ons moeten houden aan de cao's. Dus als ik mensen inhuur bij een uitzendbureau dan moet ik me houden aan hun cao. Wij hebben in onze eigen cao, en dat hebben we vorige keer ook samen hier gevierd, al de € 14,00 staan en dat is nu 9,4% boven het minimumloon. Dus deze motie is ook onuitvoerbaar.

De voorzitter: Ik zie een interruptie van mijnheer Velner.

Dde heer Velner (SP): Dank u wel voorzitter. In het verkiezingsdebat Van Torentje naar Torentje georganiseerd door Tubantia...

De voorzitter: Mijnheer Velner, u heeft uw microfoon nu zo ver weg staan...

De heer Velner (SP): Zo beter?

De voorzitter: Ja, gaat u verder.

De heer Velner (SP): In het verkiezingsdebat Van Torentje naar Torentje, georganiseerd door Tubantia en de Universiteit van Twente, pleitten alle partijen voor verhoging van dat minimumloon. En je hebt als gemeente een voorbeeldfunctie naar partijen toe. Dus mijn oproep is dan ook met name gericht op: maak die stap en geef daarmee dan richting de andere partijen in ieder geval het goede voorbeeld dat je zegt 'dat minimumloon moet omhoog'. Want dat roepen we in de verkiezingstijd met z'n allen. Dus ik snap niet dat u dat dan hier afraadt en zich dan beroept op de cao's.

De voorzitter: Wethouder Iedema.

Wethouder Iedema: Voorzitter, ik ben er voorstander van, net als mijnheer Velner, dat we alles wat in een verkiezingsdebat wordt geroepen, ook mogen uitvoeren. Mijnheer Duiven gaf daar al een goed advies over. Maar los daarvan, het is natuurlijk heel makkelijk om in een verkiezingsdebat te roepen 'het minimumloon moet omhoog'. We hebben daar met elkaar in Nederland afspraken over dat we dat doen via cao's. De vorige keer heeft u mij opgeroepen – ik zit ook in de VNG, in het College van Arbeidszaken – 'ga daar ook de strijd aan voor een hoger minimumloon'. Wij betalen nu dus conform de cao van gemeenten € 14,00 per uur. Dat is hoger dan het minimumloon, 9,4%. U mag mij best oproepen om voor de volgende cao-onderhandelingen te zeggen 'laten we nou gaan voor de € 16,00'. Maar dat is iets anders dan wat u nu zegt, 'neem alvast een voorschot daarop, betaal € 16,00 uit, terwijl die cao nog niet geldt.' En dat kan niet.

De voorzitter: Ik zou zeggen, gaat u verder wethouder. De heer Duiven nog, gaat uw gang.

De heer Duiven (VVD): Een vraag aan de heer Velner, nu gehoord dit klip-en-klare betoog en het advies en de kwalificatie 'onuitvoerbaar'. Dan neem ik aan dat de heer Velner, zij het met enig verdriet natuurlijk, toch moet constateren dat dit een niet-haalbare motie is. Het zou hem sieren dat hij hem dan intrekt. Is hij dat ook van plan?

De voorzitter: Mijnheer Velner.

De heer Velner (SP): Ik kan het niet alleen zelf, ik zal het sowieso met GroenLinks moeten overleggen. En misschien kom ik met een aangepaste motie, maar dat hoort u dan in de tweede termijn.

De voorzitter: De heer Duiven?

De heer Duiven (VVD): Als hij dan met een aangepaste motie komt, misschien dat hij dan gelijk, want dat debatje hadden we natuurlijk in de eerste termijn van de zijde van de raad, ook naar de dekking kan kijken. Dan hebben we dat punt gelijk opgelost. En ik wens u heel veel succes bij het vinden van een dekking.

De voorzitter: Ik stel voor dat wethouder Iedema verder gaat.

Wethouder Iedema: Voorzitter, ik was aan het einde gekomen van mijn betoog.

De voorzitter: Dan dank ik u hartelijk voor de beantwoording in de eerste termijn. Dan ga ik over naar wethouder Weerwag voor zijn eerste termijn.

Wethouder Weerwag: Ja, dank u wel voorzitter, en dank u wel leden van de raad. Zoals u allemaal heeft kunnen lezen in de voortgangsrapportage zijn er dit jaar 681 woningen opgeleverd of worden opgeleverd. We zien we in de komende jaren een plancapaciteit van 800 woningen per jaar. Daar zijn wij als college heel blij mee. Dit voldoet aan de vraag naar woningen die groot is.

Vervolgens zijn we eigenlijk bezig gegaan met het programma Woningbouw als Aanjager. Helaas zijn we door wat capaciteitsproblemen wat later gestart dan gewenst. En daar zullen wij ook ons woonbeleid op gaan richten als we het hebben over onze uitvoering van onder andere de woonzorgvisie, de motie waar het CDA toe oproept. Ook die woonzorgvisie, de uitvoeringsagenda daarvan, kunt u straks terugvinden in Woningbouw als Aanjager. En daar vragen we eigenlijk nog heel even uw geduld voor. In het voorjaar van 2024, dus eerder dan waar uw motie toe oproept, nemen we u straks mee in een debat. Daar kunt u ook meepraten over de vormgeving van Woningbouw als Aanjager en nogmaals, waaronder uw woonzorgvisie.

Dan kom ik ook eigenlijk bij...

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Frinking.

Mevrouw Frinking (CDA): Dank u wel voor uw reactie. Wij riepen op om die agenda te hebben bij het voorjaarsdebat. Betekent wat u nu zegt dat die dan ook beschikbaar is en gebruikt kan worden in het debat dat u in het voorjaar of rond die periode wilt gaan houden?

De voorzitter: Wethouder Weerwag.

Wethouder Weerwag: Ja, dank u wel. Om geen spraakverwarringen te krijgen, daar wordt u dan op dat moment ook in meegenomen. Of dan die uitvoeringsagenda al dusdanig ver is dat we ook kunnen praten over een uitvoeringsagenda, durf ik u nog niet te zeggen. Ik kan u wel meegeven dat we niet op onze handen zitten. Dus waar we de woonzorgvisie kunnen uitvoeren in de praktijk, doen we dat. U ziet voldoende projecten op dit moment ook in die voortgangsrapportages komen. Ik noem het Monutagebouw, ik noem 't Seghe Waert dat opgetopt wordt en wordt heringericht, specifiek voor die doelgroepen waar u het over heeft. Dus het is niet zo dat er werk blijft liggen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Frinking nog?

Mevrouw Frinking (CDA): Ja, dus even voor de duidelijkheid, u moet nog een agenda maken, maar u bent hem al aan het uitvoeren.

De voorzitter: Wethouder Weerwag.

Wethouder Weerwag: Ja, nu maken we het inderdaad heel verwarrend. Er is een woningbouwprogramma Woningbouw als Aanjager. Daar hoort, onder andere, vinden wij de woonzorgvisie thuis. Dat willen we goed inrichten. Maar we vinden het ook belangrijk om kansen niet onbenut te laten.

De voorzitter: Voldoende? Gaat u verder, wethouder.

Wethouder Weerwag: Ja, dank u wel voorzitter. De punten van onder andere de LHN 'hoe houden we de vaart erin?' en GroenLinks, die ook kwam met 'hoe ga je nu zorgen voor een eenduidig woonbeleid?' Dat zien we onder andere terug in Woningbouw als Aanjager waar ik u net al even over informeerde. Maar daarnaast hebben we natuurlijk inderdaad de realisatieagenda. De realisatieagenda om vaart te maken in de woningbouw. De realisatieagenda die afgestemd is met het rijk, met de provincie en alle opgaves die we ook in de gemeente hebben. Daar wordt hard aan doorgewerkt en dat zien we ook echt als een stimulans en dat geeft ons ook de mogelijkheid om in gesprek te gaan met partners, als woningcorporaties. Even kijken, dan hebben we nog...

De voorzitter: Wethouder Weerwag, een interruptie van de heer Boerboom.

De heer Boerboom (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik raak eigenlijk steeds meer in de war over waar we nu op het gebied van woningbouw precies mee aan de slag zijn. Want u heeft het over die realisatieagenda met het rijk en dat u daar nu al mee aan de slag bent. Tegelijkertijd constateerde ik dat

daarin stond, dat heeft u ook in uw technische beantwoording aangegeven, dat die uitgaat van 15% flexwoningen. Terwijl deze raad daar iets anders over gezegd heeft. Hoe kijkt u tegen deze hele situatie aan en had u ons niet moeten informeren over die deal, over het feit dat dat gewoon niet strookt met ons beleid op dit moment?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Op 6 maart dit jaar, als ik even graaf in mijn geheugen, ben ik met u in gesprek geweest over onder andere die woningbouwdeal, de realisatieagenda van Hugo. Wij streven gewoon, ook in het verlengde van Zoetermeer 2040, naar meer betaalbare woningen waardoor de stad verder in balans kan komen. En dat zijn niet alleen de sociale woningen, dat zijn ook de middenhuurwoningen. Maar ook mensen die op zoek zijn naar het duurdere segment, wat voor die mensen ook betaalbaar is. Tegelijkertijd heeft u mij ook een motie meegegeven voor Kwadrant A. Daar heeft de raad mij gevraagd 'ga dat nou eens verder onderzoeken'. Waar moeten dan of waar kunnen dan die flexwoningen komen? Daar zijn we heel druk mee bezig en daar kom ik voor het einde van het jaar mee bij u terug.

De **voorzitter**: Eerst de heer Boerboom en dan ga ik naar de heer Van Gils.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. We gaan nu weer van de hak op de tak in mijn ogen en ik ben echt kwijt welke definities we nu uiteindelijk hanteren in Zoetermeer. Wat zijn de kaders waarbinnen we acteren? Dat vind ik gewoon lastig. Ik heb op dit moment geen idee wat er gaande is binnen het woonbeleid. Behalve dat u zegt 'we willen meer woningen', maar dat vind ik wel erg algemeen. Wat zijn op dit moment de kaders waarbinnen u aan het werk bent en wat wilt u bereiken op het gebied van woningbouw?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ja, dank u wel. Dan neem ik u toch weer even mee naar het memo van 26 oktober jl. Zoals ik u net al heb aangegeven, zullen we heel veel vorm gaan geven binnen Woningbouw als Aanjager. Daar zullen we u in het voorjaar van 2024 in meenemen. Dan gaan we er ook met u over in debat hoe dat er dan uit moet zien. Dus u wordt juist meegenomen 'waar gaan we daar vorm aan geven en hoe ziet dat eruit?' Meer kan ik u niet meenemen daarin.

De **voorzitter**: Nog één keer, heel kort mijnheer Boerboom. Dan ga ik naar mijnheer Van Gils.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, kort nog. Ik heb dat memo ook gelezen en daar staat een mooi proces in beschreven, maar ik heb het gevoel dat we al heel lang over allerlei proceszaken aan het spreken zijn met elkaar, maar dat ik eigenlijk geen idee heb waar we met elkaar nu mee bezig zijn om sturing te geven aan dat woningbouwbeleid. Percentages zijn losgelaten, het rijk komt weer met percentages. Elke keer gaan we van het een naar het ander. Dus waar zit nu op dit moment...? Als u nu keuzes moet maken, hoe doet u dat? Wat is uw visie op dit moment?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ja, dank u wel. Sowieso hebben we op dit moment behoorlijk wat plancapaciteit en we houden ons in ieder geval aan de huidige gemaakte afspraken. En daarnaast zijn we op dit moment inderdaad heel druk bezig met het schrijven van het programma Woningbouw als Aanjager. En daarin wordt u ook meegenomen in het voorjaar. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Ik ga proberen om een beetje voort te borduren op wat de heer Boerboom zei. Ik heb er twee vragen over. Over die woondeal of die regionale uitvoeringsagenda. Daar wordt inderdaad naar gerefereerd in technische vragen met ambities die misschien helemaal niet te halen zijn. Maar hoe vast staan die afspraken daar nou in en in hoeverre is daar dus door de raad gewoon nog op te sturen? Dat is vraag 1.

En de tweede vraag gaat over – en dat is ook in aansluiting – kunnen wij iets van een overzicht krijgen van alle staande afspraken, kaders en dergelijke – dat hoeft niet letterlijk een encyclopedie te worden, maar in ieder geval een verwijzing naar een aantal stukken – waar we het in het voorjaar precies over gaan hebben en wat daar dan de input voor is, zodat we ook onszelf daarop kunnen voorbereiden?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ja, dank u wel voorzitter. Het lijkt mij sowieso praktisch dat u op het moment dat u een uitnodiging krijgt voor dat debat in het voorjaar van 2024, in die uitnodiging in ieder geval ook wat duiding krijgt van waar we het dan over gaan hebben. Dus ja, daar ben ik het met u eens, dat mag er zeker bij.

Voor wat betreft de kaders binnen die realisatieagenda, het zijn natuurlijk allemaal aantallen waarvan we hebben gezegd 'daar gaan we ons voor inzetten'. Tegelijkertijd realiseren we ons ook dat er soms projecten zijn waar we op vastlopen. In diezelfde realisatieagenda hebben we daar kritische succesfactoren bij afgesproken. Hoe gaan we daar dan op versnellen met de provincie en het rijk? Voor Zoetermeer, in ieder geval voor dit college, is in ieder geval het programma Visie Zoetermeer 2040 leidend. Dus daar zullen we ook niet van afwijken en dat hebben we ook uiteraard laten weten bij de ondertekening. Dus de duidelijke kaders die er op dit moment zijn worden gevormd door Visie Zoetermeer 2040.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Voor de rest zal ik het dan bewaren voor de toekomstige debatten over wonen. Maar wij zitten nu niet met zo'n regiodeal vast aan een afspraak waar we als raad ook niet meer onderuit kunnen?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ja, dank u wel. Wat mij betreft niet, dat heb ik ook zo meegegeven. Voor ons staat de Visie Zoetermeer 2040 eigenlijk boven die realisatieagenda.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verder gaat, wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Dank u wel. Dan hebben we op het gebied van wonen nog een aantal moties. De motie van Zoetermeer Vooruit Wees zuinig op ons drinkwater. Dat is 2311-03. Die laat ik aan de raad. Ik ben best bereid om met ontwikkelaars in gesprek te gaan via onze PMZ en met Dunea. Voor wat betreft de motie van FVD, Stoppen met gasloos bouwen, die is voor ons niet uitvoerbaar. Dat heeft te maken met landelijke wetgeving.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag, een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Ja, voorzitter, de wethouder geeft aan dat het niet uitvoerbaar is en dan heeft u het puur over de aansluiting op gas. En wat ik zowel in de toelichting bedoelde aan te geven, wat ook in mijn spreektekst naar voren kwam, was het meer de infrastructuur in huizen. En waarom zeg ik dat? En ik hoop dat de mederaadsleden met mij meeluisteren. TenneT kan het nu al niet aan. Dus om alleen op elektriciteit in te zetten wordt levensgevaarlijk. Er zal dus een versnelling komen op waterstof. En om waterstof in huizen te krijgen, zal je ook, enigszins, net als met gasleiding, het leidingwerk in huizen moeten hebben. Particulieren zouden het nog kunnen bekostigen om dat zelf te breken, zogezegd. Maar als we gaan bouwen voor sociale huur et cetera, die mensen kunnen we dat niet laten betalen. Dus ik probeer nu echt een voortschrijdend inzicht mee te geven. Ik ben niet voor de vergroening – althans, wel voor vergroening, maar niet voor die klimaathysterie – maar als we dan toch die kant op gaan, laten we in ieder geval dan de huizen zo goed als mogelijk klaar hebben. Als ik daarvoor de motie moet aanpassen, graag. Geef dan aan waarop u de aanpassingen wenst. Maar laat in ieder geval de bouw en de infrastructuur van gasleiding in huizen, alstublieft meenemen om voorbereid te zijn. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Ja, dank u wel. Goed, ik heb de motie gelezen zoals die er staat en wat ons betreft is die niet uitvoerbaar en ligt dat meer bij de landelijke politiek. Want dit is gewoon wetgeving. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer Duiven nog?

De heer **Duiven** (VVD): Ja dank u wel voorzitter. En excuus dat ik even teruggrijp op het vorige onder-

werp. Ik zat nog even het antwoord van de wethouder goed op mij te laten inwerken waar het ging over wat de doorslag geeft; de woningdeal of Zoetermeer 2040? En de aanhef van het antwoord van de wethouder was 'wat mij betreft wel', als het gaat om wat de doorslag geeft. Ik vind dat eigenlijk een onbevredigend antwoord, want een deal sluit je met anderen, dus je kunt zelf vinden dat je daar niet aan gehouden bent, maar anderen kunnen dat wellicht anders bekijken. Dus het liefst heb ik een antwoord, een beetje strikt, binair antwoord; ja of nee. Het kan toch niet een persoonlijke appreciatie zijn of we als gemeente de vrijheid hebben om te handelen of niet? Kunt u mij even helpen en die onzekerheid wegnemen?

De voorzitter: Ik laat het nog even toe, u bent zelf ook plaatsvervangend voorzitter, maar ik laat het voor deze keer toe dat we teruggaan naar het vorige onderwerp. Dat doen we normaal niet, maar dat laat ik nu even toe. Gaat uw gang, wethouder Weerwag.

Wethouder Weerwag: Dank u wel voorzitter. Er is een realisatieagenda vanuit de regio en vanuit het rijk. Die roept op tot een woningbouwopgave die er ligt. Tegelijkertijd hebben wij in Zoetermeer ook een eigen opgave. En die hebben wij vertaald in de Visie Zoetermeer 2040. Op het moment dat wij kijken naar die realisatieagenda vanuit het college en naar Visie 2040, zien we dat het soms schuurt. Tegelijkertijd zien we wel dat we op de aantallen van bijvoorbeeld sociale woningbouw, eigenlijk al zitten, ten opzichte van andere gemeenten in de regio. Dus in dat opzicht zeggen wij 'wij vinden dat we in bijvoorbeeld nieuwbouwprojecten niet altijd hoeven te voldoen aan die 30% in een project'. Maar het kan best zo zijn dat we in sommige projecten meer sociaal toevoegen. Dat bijvoorbeeld, ik noem maar wat, in De Leyens, als we daar een bouwproject hebben van zestig appartementen, dat 100% sociaal is, omdat we zeggen vanuit het rapport Louter, 'dat past daar prima'. Dus daar nemen we zelf eigenlijk de vrijheid om de interpretatie te geven aan die realisatieagenda.

De voorzitter: Ik kijk even naar de heer Duiven of dit afdoende is en het antwoord dat u zocht. Ja? Oké. Dan stel ik voor dat wethouder Weerwag verder gaat.

Wethouder Weerwag: Dank u wel voorzitter. Dan kom ik aan bij de motie van PvdA over het vereveningsfonds. Nou, dat zien we als een nuttig instrument. Dat kan inderdaad best praktisch zijn. Ik ben ook bereid om dat met een aantal ontwikkelaars in de PMZ, Permanente Marktdialoog Zoetermeer, te bespreken. Verder laat ik hem ook eventjes aan uw raad.

Dan kom ik bij de motie van de SP. Zoals ik hem heb geduid, doelt u niet zozeer op flexwoningen voor mensen met een zorgbehoefte, maar maakt u zich eigenlijk zorgen 'als er flexwoningen worden gebouwd, dan vallen deze mensen buiten de boot. Heeft u ook nagedacht over deze doelgroep die die zorgbehoefte heeft?' Zo heb ik hem geduid. Dan kan ik eigenlijk zeggen, er is in Zoetermeer een toewijzingsbeleid dat gaat overwegend via de woningcorporaties. We hebben het dan over miva-woningen of 55-plus en zelfs urgentie wanneer er sprake is van een CIZ-indicatie. Dat maakt eigenlijk voor mij deze motie overbodig voor zover we dat woord nog gebruiken. Maar we zien hem ook terug in de woonzorgvisie en in Woningbouw als Aanjager. Dus ik zie hem zeker als een aanmoediging om hier rekening mee te houden.

Dan heb ik nog een vraag openstaan van de LHN over hoe de wethouder aankijkt tegen woningbouw. Een woning voor iedereen is niet vanzelfsprekend. Ik denk dat u daarmee misschien doelt op onze taakstellingen of bijzondere doelgroepen. Ik kan best begrijpen dat het soms misschien niet zo voelt. Echter, we hebben in Zoetermeer wel duidelijke afspraken om 30% van de vrijkomende woningen te reserveren voor onder andere taakstellingen en bijzondere doelgroepen, maar binnen die bijzondere doelgroepen zitten ook onze Zoetermeesters met bijvoorbeeld een zorgvraag.

Dan ga ik naar de afdeling sport. U heeft daar een motie in gediend vanuit de LHN. In ieder geval laat ik die graag aan de raad. Ik zie hem zeker als een aanmoediging om te kijken 'waar kunnen we onze combinatiefunctie nu goed op inzetten, zeker met de zorgvraag die we hebben bij jeugdhulp?' Als we daar preventief inzet kunnen plegen en we hebben daar ruimte voor binnen de huidige... O, oké. Dan zie ik hem zeker als een aanmoediging. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Weerwag, een interruptie van mevrouw Frinking.

Mevrouw Frinking (CDA): Ja, ik wilde toch even terug naar de motie van de PvdA over het vereveningsfonds. Dat gaat eigenlijk over een soort van strafuitkering aan projectontwikkelaars. Ik noem het even wat... Een bijdrage voor een straf. U bent daar dus voor. U zegt 'dat kan ik wel regelen'? Als ik uw woorden goed begrijp.

De voorzitter: Wethouder Weerwag.

Wethouder Weerwag: Nee, volgens mij heeft u mij dat niet horen zeggen. U heeft mij horen zeggen dat dat een oplossingsrichting zou kunnen zijn en dat ik dat best met de PMZ en een aantal andere ontwikkelaars binnen die PMZ wil onderzoeken, of in ieder geval even die vraag wil stellen. Dat ik even twee, drie ontwikkelaars bel die daar ook ervaring mee hebben en vraag 'wat heeft dat nou voor consequenties?'

De voorzitter: Ik zie mevrouw Kraneveldt. Gaat uw gang.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Ja voorzitter, wij spreken altijd liever van een eerlijke bijdrage dan een straf. Dus laat ik dat eventjes vooropstellen. Maar kijk, we hebben ook ooit wel eens gevraagd om iets te checken bij makelaars. En toen had volgens mij de wethouder even een makelaar gebeld en daar was onze motie mee afgedaan. Ik denk niet dat het voldoende is om even twee, drie projectontwikkelaars te bellen. Want dan kan ik me ook wel voorstellen wat ze zeggen. Ik denk dat het wel goed is om dan, als u bereid bent om het te onderzoeken, en dat waardeer ik zeer, dat ook wel even serieus te doen en ook gewoon te kijken wat de voors en tegens van zo'n fonds zijn en of dat bij Zoetermeer past. En ook even te kijken bij wat gemeenten die al zo'n fonds hebben, hoe zij dat hebben ingericht. Want dat kan ook nog wel eens heel verhelderend werken. Dus ik hoop dat u dat wel wilt meenemen.

De voorzitter: Wethouder Weerwag.

Wethouder Weerwag: Ja, dank u wel. Ik denk dat de gesprekken die we hebben binnen de PMZ altijd serieus zijn. Ook zeker vanuit de woningbouwopgave die we hebben. Ik doel op projectontwikkelaars die hier ook al ervaring mee hebben, ik bedoel niet te vragen of ze er interesse in hebben. Dus ja, ik ga hier wel serieus mee om. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: De heer Van Gils.

De heer Van Gils (VVD): Ja, voorzitter. Ik denk dat iedereen het waardeert dat de wethouder het advies geeft. Ik stoer me lichtelijk aan het feit dat het nu lijkt alsof de wethouder het al gaat doen, terwijl de raad nog een beslissing moet nemen over deze motie. Maar dat zal hij ongetwijfeld bedoelen 'als we het aannemen'. Ik ben wel benieuwd hoe de wethouder dit rijmt met de ambitie om genoeg middeldure huurwoningen en middeldure koopwoningen toe te voegen. Want als ik kijk naar Leidschendam-Voorburg, dan gaat het toch om € 35.000,00 per appartement dat die appartementen dan duurder worden. Het gaat om € 80.000,00 voor een eensgezinswoning. Dat lijkt me toch niet te verenigen met onze ambitie.

De voorzitter: Wethouder Weerwag.

Wethouder Weerwag: Ja, dank u wel voorzitter. Ik begrijp dat mijnheer Van Gils al gestart is met het onderzoek. Dank daarvoor. Nee, maar als u dat zo schetst, begrijp ik inderdaad heel goed uw zorg. En daarom laat ik het ook graag bij u als raad, hoe om te gaan met deze motie. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk of wethouder Weerwag nog verder... Dat was het eind van de bijdrage. Dan dank ik wethouder Weerwag voor zijn eerste termijn. Dan ga ik over naar wethouder Mertens voor haar eerste termijn.

Wethouder Mertens: Goedemiddag allemaal. Tijdje geleden inmiddels, voor mij. Maar ik wil toch gebruik maken van de gelegenheid om een iets uitgebreider voorwoord te houden. En dan begin ik met het Vrijtijdsprogramma waar we allemaal heel enthousiast over zijn. Want een toegankelijk Vrijtijdsprogramma bevordert onze gezondheid en geeft plezier in het dagelijks leven en draagt bij aan de leefbaarheid en woonaantrekkelijkheid van onze stad. We hebben een heel scala aan cultuuraanbieders om de inwoners van Zoetermeer te inspireren met allerlei activiteiten. Samen met de culturele basisinstellingen is de cultuurvisie tot stand gekomen en opgenomen in de uitvoeringsagenda. Vanuit het cultuurprogramma zijn we ook druk bezig met de voorbereiding van de nieuwbouw van poppodium de Boerderij. Een raadsvoorstel komt naar de raad voor het zomerreces van 2024. Dat was onder andere de vraag van D66. Ook zijn we druk bezig met de ontwikkeling van een vaste plek voor het Zoetermeerse erfgoed en het Nationaal Videogame Museum. Naar verwachting zal de raad in het eerste kwartaal van 2024 een voorstel tot besluitvorming krijgen waarbij inzicht wordt gegeven over het

museaal concept en de definitieve huisvesting.

Wij erkennen de situatie waarin de culturele sector zich bevindt. De sector is nog herstellende van de gevolgen van corona en heeft nu te maken met de prijsstijgingen waar iedereen mee te maken heeft. Maar we hebben goede notie genomen van de brandbrief van de basisinstellingen en onze eerste stap is om in gesprek te gaan met elkaar.

Nieuw is het houden van een burgerberaad, waarmee het de bedoeling is een advies te krijgen van de inwoners waar het afvalbeleid aan moet voldoen. Het voorstel zal in de Commissie Stad van 13 november a.s. besproken worden en na een akkoord van u, van de raad, kunnen we starten in januari 2024. De gemeente Zoetermeer is als een van de acht pilotgemeenten aangesloten bij het landelijk initiatief van de VNG over burgerberaden. De VNG heeft daarmee als doel gemeenten te ondersteunen bij het opzetten van burgerberaden en het is voor ons natuurlijk ook de eerste keer. De VNG heeft voor die ondersteuning externe adviesbureaus ingeschakeld met ervaring in dit hele proces. Met dit nieuwe beleid hopen we te komen tot een vermindering van het restafval. Door de bewustwordingscampagne die in januari start, zullen we de inwoners stimuleren hun afval op de juiste manier aan te bieden. En door het voederverbod en de gft+e-containers willen we zorgen voor minder zwerfafval met alle positieve gevolgen van dien. Deze maand komt er ook nog een nieuwe website en de zichtbare activiteiten zullen vanaf half januari echt merkbaar zijn en dat was een vraag van het CDA.

De voorzitter: Wethouder Mertens, een interruptie van de heer Doncker.

De heer Doncker (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Mevrouw Mertens, ik heb een vraag. Mijnheer Blansjaar hoorde ik uitspreken dat hij zich zorgen maakte om een bepaalde doelgroep, dat hij vreesde dat die niet mee kon doen met het burgerberaad. Deelt u zijn ongerustheid?

De voorzitter: Wethouder Mertens.

Wethouder Mertens: Eerlijk gezegd niet. Ik heb een groot vertrouwen in het bureau dat geselecteerd is om dit onderzoek te gaan doen. Het is juist de bedoeling om alle lagen van de bevolking en alle doelgroepen te bereiken. Dat is een enorm proces, want je gaat uit van 15.000 uitnodigingen en langzaam aan trechter je dat naar ongeveer 150. En dan hebben we ook nog een soort controlegroep voor het geval dat een groep zou achterblijven. Dus ik heb geen enkele zorg dat wij mensen gaan overslaan.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag mevrouw Bout. Gaat uw gang.

Mevrouw Bout (PvdA): Ja, dank u voorzitter. Ik dacht 'ik wacht even tot mevrouw Mertens de hele mooie inleiding af heeft', maar nu we toch aan het interrumpen zijn, wil ik nog heel even terugkomen op het Nationaal Videogame Museum, als u het goed vindt. Die hebben op dit moment nog niet de officiële status van museum. Heeft u enig idee wanneer dat gaat komen? Want we hebben ooit de datum van december 2022 gehoord. Dat is het inmiddels wel geweest. We zijn bijna bij december 2023. Heeft u daar wat inzicht in?

De voorzitter: Wethouder Mertens.

Wethouder Mertens: Ik kom zo dadelijk nog wel op een stukje over het Nationaal Videogame Museum. Dus misschien kunnen we daar nog heel even op wachten? Even kijken, waar was ik gebleven? Nou ja, de VNG heeft dus het doel om ons allemaal te ondersteunen in dit hele verhaal. Even kijken hoor. Ik ga even naar de cultureel-historische inventarisatie en de waardenkaart. Het zogenaamde net is nu opgehaald in heel Zoetermeer met betrekking tot de cultuurhistorische waarde. En de wijkbiografieën zijn een integraal onderdeel van die hele besluitvorming. Zodra de besluitvorming voorligt in de raad, worden ook de wijkbiografieën gedeeld. De verwachting is dat deze medio 2024 gereed is en dat was een vraag van D66. En in antwoord op deze vraag kunnen we melden dat de cultuurhistorische inventarisatie wordt meegenomen in de ruimtelijke strategie.

Even kijken hoor, nu heb ik volgens mij wel het stuk overgeslagen van het Nationaal Videogame Museum. Maar we hebben laatst een gesprek gehad met elkaar. We hebben ook duidelijk benadrukt dat het van belang is dat ze daar achteraan zitten. Dat ze hun financiën op tijd inleveren. En we hopen dat in december ook allemaal te hebben.

Dan had ik volgens mij alle vragen beantwoord. Dan hebben we nog moties. We hadden de motie van D66, de impuls. Het is een heel interessante motie. Het is natuurlijk zo dat we binnen participatie al heel veel inwoners proberen te betrekken en heel veel doelgroepen. We zijn natuurlijk nu bezig met het burgerberaad. We wilden eigenlijk nog even wachten totdat het burgerberaad is gestart en kijken hoe

dat al die verschillende groepen benaderd zijn en dan kijken of we een voorstel kunnen maken voor deze motie.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Begrijp ik het goed dat u eerst wilt leren van de eerste ervaringen van het burgerberaad en de opzet daarvan en direct daarna invulling zou kunnen geven aan de uitvoering van deze motie?

De **voorzitter**: Wethouder Mertens.

Wethouder **Mertens**: Dat zou een mogelijkheid zijn. Het is wel zo, die informatie heb ik inmiddels gekregen, dat jongeren niet echt zitten te wachten op langdurig meelopen met projecten. Liefst een beetje kort en het liefst een beetje in de buurt. Dus vandaar dat we ook dachten 'misschien kunnen we tegen die tijd kijken hoe we jongeren kunnen betrekken'

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, eens. Wat ons betreft, hoeft het ook niet hetzelfde langdurige traject te worden als het burgerberaad, maar op een vergelijkbare wijze zou dat kunnen, maar misschien ook wel op een meer op jongeren toegesneden wijze. Dus de invulling hebben we wat dat betreft nog opengehouden. Maar goed, we zullen ons ook met de mede-indieners nog even beraden op hoe we dat willen doen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zag nog twee andere... Nee? De heer Boerboom, gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Worden bij het burgerberaad ook jongeren onder de achttien betrokken? Want dat idee hebben wij niet. Terwijl deze motie natuurlijk juist ook ziet op deze doelgroepen. Kijk, als er capaciteitsgebrek is, snap ik dat u nu eerst investeert hierop. Maar desalniettemin zouden we u wel willen verzoeken, mocht die worden aangenomen, te kijken wat er mogelijk is om jongeren te betrekken.

De **voorzitter**: Wethouder Mertens.

Wethouder **Mertens**: Ik denk dat dat een heel goed voorstel is. Ja.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel, voorzitter. Ik wil graag nog even terug naar het afvalbeleid, waarover u net heeft verteld dat u een communicatiecampagne gaat opstarten. Maar ik had eigenlijk begrepen dat we alles stil zouden leggen totdat we definitief een nieuw afvalbeleid hadden. Heb ik dat verkeerd begrepen?

De **voorzitter**: Wethouder Mertens.

Wethouder **Mertens**: De communicatiecampagne is nog een onderdeel van vorige afspraken die gemaakt zijn. Dus dit heeft eigenlijk nog niets met het burgerberaad zelf te maken, maar met afspraken die al lopen om communicatie op gang te brengen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja, dat is dus oud beleid, dus geen nieuw beleid. Maar is het niet zonde van het geld dat we nu een communicatiecampagne opstarten voor iets wat we misschien dadelijk niet gaan toepassen? Kunnen we het geld niet beter bewaren en straks voor het nieuwe plan een nieuw communicatieplan opzetten?

De **voorzitter**: Wethouder Mertens.

Wethouder **Mertens**: Er is al een communicatiebureau geselecteerd en dat gaat starten in januari, dus dat is eigenlijk niet meer terug te draaien. Daarnaast denken we dat het misschien ook een soort van

positieve wind kan laten waaien ten aanzien van het verminderen van restafval op het moment dat mensen zich realiseren dat wij als gemeente daar heel druk mee bezig zijn.

De voorzitter: Ik ga eerst naar de heer Meijroos, die had ook zijn hand opgestoken.

De heer Meijroos (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik ben benieuwd, de heer Boerboom, kunt u toelichten waarom we bij dit traject ook de jongeren zouden moeten betrekken? Wij zijn absoluut als LHN ook voorstander ervan jongeren zoveel mogelijk bij zaken als dit te betrekken, maar ze zijn geen huiseigenaren en hebben over het algemeen niets te maken met afval. In die vorm van hoe wij omgaan met ons Zoetermeerse afval, zagezegt. En dat we een campagne opstarten, dat is altijd mooi. Maar zeggen 'we betrekken de jongeren erbij'? Het is al zo complex zoals het is. Is dat dan handig om te doen? Ik bedoel, we vragen ook niet de mensen in Den Haag, want die wonen hier ook niet. Dus ik vind het een beetje moeilijk.

De voorzitter: Volgens mij is het helder. Mijnheer Boerboom.

De heer Boerboom (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Twee opmerkingen hierover. De eerste opmerking is, ik zou het juist goed vinden om jongeren ook hierbij te betrekken, want het gaat ook hun toekomst aan, hoe we met afval omgaan. Zij zijn er ook zelf vaak mee bezig en hebben daar misschien creatieve ideeën over. En volgens mij is dat ook het idee van het burgerberaad, om zo breed mogelijk te inventariseren.

Maar mijn opmerking was vooral bedoeld vanuit het perspectief dat ik het idee kreeg dat mevrouw Mertens dit juist als invulling zag van jongerenparticipatie, terwijl ik dat niet hierin terugzie en dat ik daarom wilde vragen om wat urgentie om met onze motie aan de slag te gaan, omdat dit in mijn ogen inderdaad, wat ze bevestigde, geen invulling daaraan geeft.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk nog even want ik zag mijnheer Ekkelenkamp en dan mevrouw Frinking.

De heer Ekkelenkamp (D66): Dank u wel. We moeten dingen niet door elkaar halen volgens mij. Het ging erom dat het burgerforum nu aan de slag gaat over een advies voor nieuw afvalbeleid en ik denk dat dat heel goed kan samengaan met de publiciteitscampagne. Want voordat het nieuwe afvalbeleid er echt is, zijn we zomaar twee of drie jaar verder. Ik hoop het niet, maar dat is misschien wel de realiteit. Dus in de tussentijd is het wel belangrijk dat mensen gewoon gemotiveerd zijn om hun afval goed te scheiden. Dus ik juich dat alleen maar toe. En wat betreft het feit dat jongeren daarbij betrokken worden, ik neem gewoon aan dat in de selectie, die wordt gemaakt door de experts voor het burgerforum, alle lagen van de bevolking zitten, maar ook alle leeftijdsgroepen.

De voorzitter: Misschien kan mevrouw Mertens daar nog even op reageren, maar dan ga ik eerst naar mevrouw Frinking, dan kunt u dat in één keer meenemen.

Mevrouw Frinking (CDA): Even in reactie op Zoetermeer Vooruit. Ik juich toe wat de wethouder nu ook zegt over communicatie. We hebben de afgelopen periode zoveel moties ingediend die ingingen op het zwerfafval en allerlei ander afval dat overal en nergens lag. Daar hebben we ook communicatie bij nodig, bij welk beleid dan ook. Dus ik wilde even de wethouder hierbij ondersteunen.

De voorzitter: Ik kijk of wethouder Mertens daarop wil reageren.

Wethouder Mertens: Ik kan in ieder geval zeggen dat wat de heer Ekkelenkamp aangaf, klopt. We willen gewoon op zo kort mogelijke termijn met communicatie mensen bewegen om beter te scheiden en te zorgen voor minder restafval. En misschien kunt u het zich wel herinneren dat er vroeger aan de jeugd, en dat is echt beneden de achttien jaar, enquêtes werden gestuurd in grote enveloppen, mijn kinderen kregen ze ook, over uitgaan in Zoetermeer en over allerlei dingen, waar je dan vrijblijvend anoniem aan mee kon doen. Dus wie weet, komt er wel weer zoiets.

De voorzitter: Ik wil dit zo langzamerhand gaan afronden. Mevrouw Bink nog kort en dan gaan we zo verder.

Mevrouw Bink (Zoetermeer Vooruit): Toch nog even een suggestie om de jongeren te betrekken. Ik zou het wel heel leuk vinden als het Green Team van het Alfrink College bijvoorbeeld hierbij betrokken zou

worden. Ziet u daar mogelijkheden?

De voorzitter: Wethouder Mertens?

Wethouder Mertens: Ik denk dat we dat gewoon meenemen in het hele proces want dit is natuurlijk een nieuwe vraag.

De voorzitter: Akkoord, ik denk dat het goed is als u verdergaat met de andere moties die u nog heeft.

Wethouder Mertens: De motie van de PvdA over het herstel van de culturele sector. Even kijken hoor. Een incidentele uitbreiding voor de herstelregeling cultuur betekent een extra impuls voor het herstel van die hele sector. En ze hebben natuurlijk nog te maken met allerlei financiële uitdagingen, corona, inflatie, noem maar op. Het oordeel is aan de raad, maar ik denk dat de motie wel uitvoerbaar is.

De voorzitter: Ik zie de heer Duiven. Gaat uw gang.

De heer Duiven (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Het is natuurlijk de herstelregeling voor herstel van de gevolgen van corona. En daarom is de fasering en ook de financiering daarop gebaseerd. Maar de motie stelt feitelijk voor om die grondslag te verbreden door corona weg te halen en daar eigenlijk een generieke ondersteuningsregeling van te maken. Eigenlijk betekent dat dat we hogere energielasten, onderhoudskosten en loonkosten gaan subsidiëren, want dat is wat er over blijft. En er staat zelfs nog bij 'onder andere', dus er zijn misschien nog heel veel meer facetten waarop instellingen en verenigingen en dergelijke hun subsidie kunnen baseren. Wat vindt het college ervan, of wat vindt de wethouder ervan dat we de oorspronkelijke grondslag verlaten en dit zo ongebreideld gaan verbreden? Nog los van de vraag of dan de extra € 100.000,00, dus in totaal € 200.000,00 daarvoor dan voldoende is. Want als het een ongebreidelde regeling is...

De voorzitter: Mijnheer Duiven, ik denk dat het punt inmiddels voldoende helder is.

De heer Duiven (VVD): Oké. Ik wacht het antwoord af en dan hoor ik of dat duidelijk was.

De voorzitter: Ja, ik ga naar wethouder Mertens.

Wethouder Mertens: Ik begrijp wat u zegt. Ik denk ook dat we dit maar één keer nu gaan doen. Het betekent dat ook kleinere organisaties de gelegenheid krijgen om een beetje in te lopen op alle ellende en verliezen die ze hebben gehad. En het is zeker niet de bedoeling om de hele culturele sector nu van een gemakje te voorzien. Het is echt nodig om bepaalde organisaties een extra steun in de rug te geven.

De voorzitter: Ik zie mevrouw Kraneveldt en mevrouw Brouwer. Eerst mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Voorzitter, dank voor de warme woorden van de wethouder. Ik zou er nog aan toe willen voegen: er staat ook dat het alleen voor dit jaar is, het is eenmalig en er staat ook 'hiervoor dezelfde voorwaarden te stellen als genoemd in het raadsvoorstel voor die herstelregeling'. Dus we sluiten ook al gewoon aan op de praktijk zoals die nu er is.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Brouwer.

Mevrouw Brouwer (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. Ik kan me die commissie ook heel goed herinneren waarin we het hadden over dat bedrag voor de cultuursector voor het herstel en dat we daarin zeiden, tot grote verbazing van de oppositie, 'als er meer geld nodig is, dan kunnen we dat doen'. Maar we weten nog helemaal niet of er meer geld nodig is. Ik vind het helemaal niet passen in het kader van realistisch begroten, om dus bij voorbaat al meer geld te begroten, terwijl we nog niet weten of er nog meer nodig is. En ik zou graag misschien wel het hele college willen oproepen om niet over moties te praten alsof ze al zijn aangenomen. Zo van 'we gaan dat uitvoeren', terwijl de raad er nog niet over gestemd heeft.

De voorzitter: Wethouder Mertens.

Wethouder Mertens: Zeker. En wat deze motie betreft, ik laat het aan u.

De **voorzitter**: Akkoord, ik denk dat dat voldoende is. Dan kijk ik even of er nog... Ik wil wel naar een afronding hiervan. Mijnheer Van Steenis?

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, dank u voorzitter. Even voor de helderheid. Ik hoor volgens mij namelijk mevrouw Brouwer nu aangeven 'zomaar extra geld' en ik hoor de wethouder in mijn optiek zeggen dat dat voor deze organisatie dringend noodzakelijk is. Volgens mij heb ik die woorden goed geproefd in het verhaal.

De **voorzitter**: Wethouder Mertens, daar nog...? Ik zie haar knikken, dus dat klopt.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): De wethouder is daarmee akkoord, begrijp ik? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wethouder Mertens verdergaat.

Wethouder **Mertens**: Eens even kijken. ZFM. Wij zijn in gesprek met ZFM. Toevallig zijn ze afgelopen week bij mij geweest. We hebben uitgebreid gesproken over alle mogelijkheden die er zijn. We zijn nog lang niet zo ver om te zeggen dat zij iets voor ons gaan streamen of wat dan ook. We hebben wel de indruk dat, mochten we dat gaan afspreken, daar gewoon commerciële prijzen voor gevraagd zullen worden. Maar we zijn nog niet zo ver. We zijn aan het uitdiepen wat de mogelijkheden zijn en welke ruimte zij ook hebben. Dus voorlopig gaan we gewoon door met met elkaar bespreken en zoeken naar kansen.

De **voorzitter**: Mag ik u verzoeken langzaamaan tot een afronding te komen?

Wethouder **Mertens**: Ja, ik heb er nog één. Dat gaat over een nieuw Zoetermeers theater. En ik zag dat de toelichting er niet bij stond, helaas, in wat jullie toegestuurd hebben gekregen. Maar hij is echt onuitvoerbaar door die bullet waarin staat dat wij een alternatieve locatie moeten creëren. Als dat er niet in stond, zou ik zeggen 'oordeel raad', maar zoals het er nu staat, is het niet uitvoerbaar.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, we zullen natuurlijk even overleggen met de mede-indieners, maar de kans is wel groot dat we iets met die bullet gaan doen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk even rond of wethouder Mertens verder nog iets heeft. Als er geen vragen zijn, zijn er verder geen moties. Dan dank u, wethouder Mertens voor de eerste termijn. Wilt u...? Wethouder Van der Meer gaat het niet meer redden, dus we gaan even kort schorsen, voor vijf minuutjes tot 18.17 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en geef het woord aan wethouder Van der Meer voor haar eerste termijn.

Wethouder **Van der Meer**: Ja, goedenavond allemaal. Ik begin met de portefeuille Openbare ruimte en vleermuizen. En ik begin dan even met de vraag van Zó! Zoetermeer over het nieuwe bomenbeleid. Ik kan u toezeggen dat er in Q1 volgend jaar een plan van aanpak naar u toekomt. Ik wil eigenlijk ook toezeggen dat we direct na de zomervakantie daar een besluit over kunnen nemen. Maar dat doe ik niet, want wij moeten nog even dat plan bekijken om te zien hoeveel tijd we nodig hebben voor de participatie en alles wat er zoal bij komt kijken.

Dan kom ik bij motie 2311-08. Die kunnen we helaas niet uitvoeren. We hebben onze capaciteit en ons geld op dit moment nodig voor de klimaatadaptatie zoals we die pas met u allen hebben vastgesteld waarvoor we nu gewoon met de uitvoeringsagenda aan de slag gaan.

Dan hebben we nog 23...

De **voorzitter**: Wethouder van der Meer, een interruptie van de heer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja, de wethouder gaat heel snel, voorzitter. Terugkomend op de motie Samen sterker voor klimaatsucces. Daarin staat dat er geen financieel budget is om ons klimaatsucces, namelijk ons mooie adaptatieplan, te delen met andere gemeenten. Ik begrijp niet waarom de wethouder

aangeeft dat daar geen budget voor is. Volgens mij kost het niet enorm veel geld om dingen te delen met andere gemeenten, zodat zij ook ons klimaatsucces kunnen volgen. Hoe ziet de wethouder dat?

De voorzitter: Wethouder Van der Meer.

De heer Zamani (D66): Maar mijnheer Zamani, het is een openbaar stuk, stuurt u het naar wie u maar wilt! Maar zo gauw u denkt dat wij met ambtenaren gaan vergaderen en dergelijke, kost het geld en hebben we dekking nodig. En als we daar andere maatregelen willen nemen, dan moeten we die verzinnen met elkaar. En op dit moment zijn we gewoon heel blij dat we dat ding klaar hebben en dat we met de uitvoeringsagenda aan de slag gaan. Maar stuurt u het vooral naar... Het is een openbaar stuk. Ik ben er ook hartstikke trots op, dus stuur het rond, zou ik zeggen.

De voorzitter: Voor u verdergaat, mijnheer Zamani.

De heer Zamani (D66): Voorzitter, we zijn inderdaad blij met het stuk. En we hopen ook dat andere gemeenten ons voorbeeld gaan volgen, want hittestress houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Het is alleen maar goed. Ik zou wel graag willen dat we, los van het doormailen, ook samen gaan werken op dit punt. En dat staat in de motie. En als het echt alleen maar aan het budget ligt, dan voegen we wat budget toe, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Van der Meer.

Wethouder Van der Meer: Ja, voorzitter, dan ga ik door naar de volgende motie, dat is 2311-24. Die gaat over eetbaar groen en € 20.000,00 uit het Potje van de Raad. Dat is wat ons betreft oké, maar we doen wel een winstwaarschuwing dat we van € 20.000,00 niet zo heel veel bossen kunnen planten. Maar het is aan u, aan de raad natuurlijk.

Dan kom ik bij 2311-35 over de dierenambulance. De signalen dat ze een probleem hebben, hebben ons ook bereikt. Wij waren eigenlijk van plan om met ze in gesprek te gaan en een beetje te kijken hoe we dat kunnen verdelen, want ze rijden natuurlijk vooral in Den Haag. Maar als u met elkaar besluit om nu € 10.000,00 aan hen cadeau te doen, dan is dat aan u natuurlijk.

2311-44 over de vleermuis geef ik graag oordeel raad en u krijgt binnenkort bericht van ons, want de rosse vleermuis is toch maar niet vertrokken. Dus hij is nog steeds ergens daar in het Van Tuylpark en er is een of ander rapport en daar zijn we even mee bezig, maar dat komt uw kant op.

Even kijken, dit ging allemaal over openbare ruimte en de dierenambulance en dan heb ik er nog een. Dat is de Leeragenda inzetten voor het fysieke domein. Die kunnen we uitvoeren, in die zin dat we hem meenemen bij 'hoe betrekken wij de raad nou zo goed mogelijk bij het uitvoeren van de plannen?' Vooral ook omdat dat een van de eerste stukken is waarbij we via de Omgevingswet een plan gaan maken. Of we daar mijnheer Albert-Jan Kruijer voor gaan inhuren, is nog even de vraag. Maar we begrijpen uw signaal dat u graag met ons mee wilt praten hierover. Dus wat ons betreft, als we het op die manier mogen lezen, is dat helemaal prima.

Dit waren de vleermuizen dus dan ga ik nu door naar onderwijs en jeugd. Om te beginnen LHN. Wij hebben u de vorige keer al heel goed gehoord over de leerplicht. We hebben onze capaciteit op orde en we zijn van plan om met ingang van januari nog drie tot vier ambtenaren toe te voegen om nu echt grote stappen te zetten. Dus aan de ene kant hebben we een grotere afdeling, voorlopig, en tegelijkertijd voeren we gesprekken met scholen, met de bestuurders om te kijken of zij dat ook genoeg in beeld hebben. Het is een deel van onze acute acties.

De voorzitter: Wethouder Van der Meer, ik zie een interruptie van mevrouw Siegelaer.

Mevrouw Siegelaer (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u voorzitter. Ik ben benieuwd of er toevallig al bekend is waar deze fte's op ingezet zullen worden, op welk onderdeel worden ze gericht?

De voorzitter: Wethouder Van der Meer.

Wethouder Van der Meer: Nee voorzitter, dat kan ik niet in dit detailniveau beantwoorden. Het gaat er vooral om dat we vooral in het VO zorgen dat er goed invulling wordt gegeven op het moment dat er signalen komen. Dat vragen we ook aan de schoolbestuurder. We hebben daar allemaal onze eigen rol in en dat gaat gebeuren. We hopen er met wat extra ambtenaren wat meer bovenop te kunnen zitten. Dan had ik nog 2311-09, die gaat over de Schakelklas. We kunnen hem in zoverre helemaal niet uitvoeren, want geld uit het onderwijsachterstandenbeleid gebruiken, mag nooit. Daar zitten zoveel regels

aan, dat kunnen we niet inzetten voor de Schakelklassen. Maar op het moment dat echt blijkt dat schoolbesturen er niet uitkomen, een indruk die we op dit ogenblik niet hebben, men is druk in de weer, dan kunnen we wel kijken of we wat geld van de Oekraïners die kant uit kunnen schuiven, maar ook daar komt volgend jaar minder geld voor beschikbaar. Maar op dit ogenblik hebben we geen probleem op financieel gebied. Het gaat vooral om de locatie, het gaat om wie de school wil inschrijven, het gaat om wie wil begeleiden, het gaat om welke leerkrachten we daarvoor hebben. Even kijken, dan heb ik hier...

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, een interruptie van mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u wel. Volgens mij zou er nog eens een keer goed naar gekeken moeten worden, want ik hoor iedere keer van deze gemeente dat de regels voor onderwijsachterstandenbeleid zo zijn dat u daar niets mee kunt, terwijl bijvoorbeeld heel veel andere steden dat blijkbaar wel kunnen. Dus dat zou nog eens een keer te overwegen zijn. En ten tweede gaat dit er natuurlijk ook niet zozeer om dat het maar geregeld is op een basisniveau, maar dat we ook echt kwaliteit willen in het nieuwkomersonderwijs. Misschien is het allemaal wel tegen de schrale rijksvergoeding te regelen, maar misschien is er voor de schoolbesturen wel wat meer nodig. Dat is denk ik ook een vraag hierbij.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Het gaat niet om geld op het ogenblik, het gaat om allerlei andere zaken. Een van de dingen die we in ons hoofd hebben om in de komende periode eens te onderzoeken is of we een expertisecentrum kunnen inrichten waar alle kinderen op één plek van start gaan voordat ze uitstromen naar de scholen waar ze uiteindelijk terechtkunnen. Maar dat is nog best een ingewikkeld plaatje en daar zijn we nog mee bezig. We zijn hartstikke blij dat we nu in 2B-Home die klassen bij elkaar kunnen zetten en aan de slag kunnen. Op het gebied van het primair onderwijs hebben we in zoverre nog een punt dat we op zoek zijn naar welke school die kinderen wil omarmen, maar er zijn leerkrachten, er is een locatie en we hebben geen wachtlijst voor het PO. Voor het VO wel en die hopen we op te lossen zo gauw we de vergunning voor 2B-Home hebben aangepast.

Dan had ik nog twee moties van FVD 2311-26 en 2311-36. Die vallen alle twee buiten onze bevoegdheden.

Dan even kijken.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik zag al in het bestandje dat we ontvangen hadden dat de wethouder zegt 'daar gaan we als gemeente niet over'. Natuurlijk kan de gemeente een convenant opstellen en scholen dus vragen daar vrijwillig aan mee te doen en dat kenbaar maken, zodat ouders gewoon kunnen kiezen welke school ze willen. Dat is de enige oproep die we doen. Maar een convenant opstellen zou dan buiten uw restricties liggen. Dan kom ik meteen op de tweede motie. Daar is namelijk een convenant, bijvoorbeeld met het Picasso Lyceum en daar zou de motie die wij nu indienen ook een prachtig onderdeel van kunnen zijn want in het vervolg neem je dan mee, of in het bestaande convenant bij Picasso, dat er voortaan een tussenliggend schooljaar zit zodat wij er als raad ook ons zegje over kunnen doen en ook onze mening over kunnen ventileren. En zodat ouders ook weten wat er speelt en ook tijdig hun conclusies kunnen trekken. Dus in beide gevallen gaat het om een convenant en ja, daar heeft de wethouder wel wat in te doen.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Voorzitter, wat betreft het Picasso Lyceum, daar is inderdaad het een en ander misgegaan. Daar heeft iedereen zijn eigen rol gepakt. Dat betekent dat ook de inspectie daarnaartoe is gegaan. Naar verwachting komt in de week van begin december het inspectierapport met het verbeterplan van het Picasso Lyceum en dat wordt openbaar, dat is ons gemeld. En op 12 december a.s. komen ze hier, zodat u met hen zelf kunt praten. Dat lijkt mij op dit ogenblik echt ruim voldoende.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ben ik blij met het antwoord van de wethouder? Zeker. Alleen de vraag is nu, en dat wil ik dus meegeven aan de wethouder, 'hoe gaan we dit een volgende keer voorkomen? Dus welke lering trekken we eruit?' En dan bedoel ik, als we dan toch een convenant hebben,

dat er al is met het Picasso Lyceum, laten we dan dit erin sluiten alstublieft.

De voorzitter: Wethouder Van der Meer nog behoefte?

Wethouder Van der Meer: O, ik zit nu op de verkeerde knop te drukken. Dank u wel.

Ik ga even kijken bij de jeugd. Bij de jeugd zijn we nu echt met man en macht bezig. En u kunt een aantal zaken van ons verwachten. Eén krijgt u al heel binnenkort, dat is de link naar het webinar dat we op het ogenblik breed aan het verspreiden zijn, waarin alles wat er te doen is in het vrij toegankelijk aanbod aan alle partners wordt uitgelegd. U krijgt daar een link van, ik verwacht binnen veertien dagen. Verder krijgt u nog volgens afspraken voor het eind van het jaar een overzicht met de prognoses, zoals we die nu zelf aan het maken zijn, met daarbij, speciaal omdat ook mijnheer Boerboom daarnaar vroeg, een indeling van wat er allemaal gebeurt op het gebied van jeugdzorg. We hebben daar 188 of 182, dat weet ik eigenlijk niet meer, maar in ieder geval heel veel aanbieders. Die werken met een enorme berg codes. We proberen dat nu, dat zijn we in gezamenlijkheid aan het doen, zo te formuleren dat u er wijs uit kunt want aan een paar sheets met duizend codes heeft u ook niets. Dus we zijn nog even voor u op zoek om dat op een goede manier aan u te doen toekomen. En als het dan bevalt, kunnen we dat over een paar maanden bijvoorbeeld herhalen, dan kunt u het volgen. En u krijgt ook voor het eind van het jaar het overzicht van hoever we op dat moment zijn met de acute acties. Dat is dus niet in een project gegoten omdat wij daar gewoon nu daar razendsnel mee aan de gang zijn. Er is een coördinator, er is een stuurgroep waar ook mijnheer Iedema in zit, zodat we daar volop druk op houden, waarbij we behalve de acties die we al benoemd hebben, aan het kijken zijn of we er nog meer kunnen vinden. Daar krijgt u een bericht van. En dan ga ik nog even speciaal voor naar de SP, want die roept alsmaar over Heerlen. Ik heb ook naar Heerlen gekeken. Ik heb ze niet gebeld, ik heb gewoon gekeken naar de stukken. In Heerlen zijn 86.845 inwoners. Dat zijn er dus een stuk minder dan wij hebben. En als u kijkt naar de begroting voor 2024, die hebben net zo'n fijn overzicht als wij, dan hebben ze € 57 miljoen nodig voor de jeugd. Als je dat nou eens even tegen elkaar afzet, zouden wij met diezelfde goedkope manier van doen op € 83 miljoen uitkomen. En gelukkig hebben wij nu een lager bedrag in de begroting staan, want meer hebben we ook echt niet. Dus Heerlen valt wat ons betreft een beetje af, want dat levert eigenlijk niet zoveel op.

Even kijken, wat hadden we nog meer?

De voorzitter: Wethouder Van der Meer, mevrouw Van Damme wil interrumpen, gaat uw gang.

Mevrouw Van Damme (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Hebben we bij Heerlen alleen naar de cijfers gekeken of is er ook gekeken of wanneer ze in een traject zitten, ze daarna niet meer opnieuw in een traject hoeven te komen? Dus dat het natraject goedkoper wordt?

De voorzitter: Wethouder Van der Meer.

Wethouder Van der Meer: Ik kan niet helemaal volgen hoe dat dan zit met uw begrip van de marktwerking. Maar in ieder geval heb ik gezien dat ze ook op een hoog percentage jeugd zitten – als je bij het CBS kijkt, Jeugdhulp, eerste helft 2023 – en blijkbaar geven ze er net zoveel geld, of misschien zelfs wel meer verhoudingsgewijs, aan uit als wij. Wat ik ook niet verbazingwekkend vind want u heeft daar een SP-wethouder dus dan zou dat kunnen.

We gaan even naar de motie Vergroot bekendheid Scheidingspunt. Die vind ik natuurlijk geweldig, die hoort wel bij de acute acties. De rolmodellen moeten even wachten totdat we uit de huidige zorgen zijn. We hebben al heel veel op het gebied van rolmodellen. We hebben die IPTA-mannen, we hebben van alles en nog wat in het voorliggend aanbod. We hebben op dit ogenblik gewoon geen capaciteit om andere dingen te doen dan waar we nu mee bezig zijn. Ik zou zeggen, houd hem even vast. Als wij in de loop van volgend jaar het idee hebben dat we een beetje grip op de boel hebben, willen we hem graag weer opnieuw bekijken. Op dit moment is het een beetje onhandig omdat er al zoveel is op dit gebied. Als u daar een overzicht van wilt, dan kunnen we u dat op enig moment nog doen toekomen.

De voorzitter: Ik ga naar mevrouw Frinking voor een interruptie. Gaat uw gang.

Mevrouw Frinking (CDA): Dank u wel, ook voor de positieve reactie op de rolmodellen. Maar wij hebben hem gehaald uit het veiligheidsbeleid. Dus wat dat betreft, ben ik wel erg benieuwd wat de burgemeester hiervan gaat zeggen omdat wij het voorstel vooral – vanuit uw perspectief van jeugdhulp, snap ik de reactie – vooral op het veiligheidsbeleid hebben gedaan. Dus ik hoop dat de burgemeester er straks ook iets over gaat zeggen.

Wethouder **Van der Meer**: Ik hoop het ook.

De **voorzitter**: Dat kan bijna niet anders, geloof ik. Wethouder Van der Meer, gaat u verder.

Wethouder **Van der Meer**: Ik ben ook heel benieuwd, want ik dacht echt...

De **voorzitter**: Anders ik wel! Gaat u verder.

Wethouder **Van der Meer**: Voorzitter, ik heb nog een motie liggen Met jeugdzorg om tafel. Die vind ik echt oké. Alleen stel ik voor dat we die ook even moeten vasthouden totdat u van ons bijvoorbeeld die prognose heeft gekregen, noem maar op. We gaan hier niets bereiken als we 182 aanbieders uitnodigen die u allemaal wat komen vertellen. Dus u heeft ook gezegd 'met de griffie, met een groep uit de raad', en dat moeten we echt even op een moment doen dat we daar ook daadwerkelijk capaciteit voor hebben. Maar ik denk dat als u voor het eind van het jaar onze prognose krijgt met wat we op dat moment hebben, dat misschien een goede aanleiding is om daar begin volgend jaar mee te beginnen en dan te kijken of we dat ergens in april kunnen organiseren. Zo schat ik het een beetje in. Even kijken, wat heb ik nog meer? Volgens mij heb ik dit allemaal gedaan. Dan ga ik even door naar vastgoed. De verduurzaming en de toegankelijkheid...

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, Mijnheer Boerboom wil nog interrumperen. Gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil nog even terug naar uw blokje jeugd. We hebben wat zorgen bij de begroting zoals die nu is opgesteld rondom jeugdzorg. Enerzijds omdat hij ervan uitgaat dat de hervormingsagenda al in 2025 tot wetgeving zal leiden. Dat lezen we terug in de stukken, maar daar hebben wij twijfels over en dat gaat natuurlijk wel wat uitmaken, ook voor wat het financieel misschien betekent. Dus misschien kunt u dat nuanceren.

En het tweede is dat wij er volgend jaar van uitgaan dat er geen nieuwe kostenstijging aan zit te komen. Hoe kunt u dat op basis van dit jaar zeggen dat dat er volgend jaar niet weer in zit? Los van de vraag of het wenselijk is natuurlijk, maar gewoon realistisch gezien?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Van die hervormingsagenda zien we vooral dat ze in 2025 denken dat ze al kunnen korten terwijl er nog geen wetgeving is. Dus daar heb ik echt mijn hoop niet op gevestigd. Ik heb wel mijn hoop gevestigd op de manier waarop wij nu in het stadhuis echt met alle mensen die maar een beetje met jeugdzorg te maken hebben, in actie zijn. We zijn echt in de actiestand gekomen. Er worden op dit moment ook nog mensen ingevlogen om ons te helpen om beleidsmatige zaken allemaal tegelijk te bekijken. Normaal gesproken kunnen we niet zo breed aan het werk, maar dat zijn we wel aan het doen. En of ik het ga halen – want we hebben een taakstelling van € 7 miljoen – dat weet ik niet.

Een van de dingen die ons nu bijvoorbeeld weer in de weg zitten, ik zeg het maar even onaardig, is een hele groep meisjes die heel vervelend bezig zijn in Zoetermeer en allemaal onder toezicht moeten en naar de jeugdreclassering moeten. Dat zijn geen voordelige grapjes. Dus een van de dingen waar we heel erg goed naar moeten kijken is: wat kunnen we in het preventieve veld doen? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat dat niet misgaat? Om even de LHN gerust te stellen, de problemen met deze meiden lossen we niet op met preventief fouilleren, want ze doen het gewoon met de blote handen dus er is weinig aan wapens aan te treffen. Maar ze zijn wel heel erg vervelend bezig met elkaar en ook op social media. Dus we zijn echt heel goed aan het bestuderen wat we daar kunnen doen om dat verder te voorkomen.

En of ik die € 7 miljoen ga halen, mijnheer Boerboom, ik heb geen idee, maar ik kan niet anders zeggen dat dat er door de hele afdeling en iedereen eromheen keihard aan wordt gewerkt.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond. Eerst de heer Boerboom en dan de heer Nawijn.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank voorzitter en dank wethouder. Ik geloof ook oprecht dat u er knetterhard aan werkt. Volgens mij hebben we ook geen andere keus. We zijn ook echt heel blij dat dat dus gebeurt. Maar desalniettemin hoor ik u wel zeggen 'ik heb geen idee of die € 7 miljoen lukt'. Hoe realistisch is het dan om dit op te nemen? Moeten we niet vanuit realistisch begroten op een andere manier naar die € 7 miljoen kijken? Of we het nou leuk vinden of niet?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, nog behoefte aan een reactie?

Wethouder **Van der Meer**: Van wat we aan het doen zijn – en u gaat dadelijk steeds meer zien van wat we aan het doen zijn want we sturen u voor het eind van het jaar een overzicht met de acute acties op dat moment – zullen we nog bij lang niet alles een getal kunnen zetten hoeveel het uitmaakt. Maar we kunnen bijvoorbeeld wel zien of het scheelt met de uitstroom. We zullen u de prognoses laten zien en die gaan we u ook op een aantal andere momenten nog laten zien. En we zijn ook bijvoorbeeld nog bezig om regionaal heel erg goed te kijken 'hoe kunnen we er daar nou eens voor zorgen dat we grip krijgen op die tarieven met die jeugd aanbieders?' Want er is heel lang eigenlijk steeds gedacht 'we kunnen niets, want we zijn ooit bij de rechter beland'. Maar we zijn dat toch wel weer aan het heroverwegen. Daar ben ik ook regionaal mee bezig. Dat is een van de dingen. We staan er niet alleen in als Zoetermeer, dat het een probleem is, dus regionaal is er nu ook meer ruimte om dit bespreekbaar te maken.

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Nawijn want die wilde ook nog interromperen.

De heer **Nawijn** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik wil de wethouder toch even corrigeren, want er zijn wel degelijk meisjes die met messen rondlopen, ook in Zoetermeer. En we hebben pas geleden dat heel ernstige geval gehad in Den Haag van een meisje van veertien dat een café-eigenaar doodgestoken heeft. Dat was ook met een mes. Onlangs is er ook nog weer een steekincident geweest in Zoetermeer. Het gaat natuurlijk niet alleen om meisjes, maar het gaat natuurlijk ook om jongens.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat ik die opmerking straks meeneem in mijn beantwoording. Gaat u verder met vastgoed?

Wethouder **Van der Meer**: Voor de meiden hebben we het uitgezocht.

Even kijken, ik ga nog even naar... Had ik vastgoed al gedaan? Nee. De vraag naar verduurzaming en toegankelijkheid. We hebben het CKC en het Stadstheater min of meer klaarstaan om daarmee aan de gang te gaan, maar we wachten tot we ruimte krijgen om het te prioriteren want het moet een project worden. Zo staat er een aantal dingen dat niet bij wonen hoort op de lijst. Een van de dingen waar ik zelf ook nog best zorgen over heb, zijn de scholen die we moeten maken volgens het IHP, dat u heeft vastgesteld.

En tot slot het stadhuis, daar richt ik me even op de SP. Er komt in de loop van volgend jaar een voorstel en dan kunt u op dat moment begrijpen waarom het is. Van de raadzaal weten we allemaal dat die heel onhandig is, maar we hebben boven ook een hele andere situatie sinds corona. Mensen werken veel meer thuis, maar dat betekent ook dat als we ze hiernaartoe halen, we grotere ruimtes nodig hebben om met elkaar te kunnen overleggen. En zo zijn er nog een heel stelletje wensen waar we gewoon een oplossing voor moeten zoeken.

Dan kom ik bij de laatste. Dat was de hackathon. Ik vond het een goed idee, ik heb het zelf laatst ook opgegooid in mijn overleggen. Jammer dat er geen dekking bij is want daar hebben we toch altijd wel een klein centje voor nodig. Misschien kunnen we sponsors uit de DIF vinden. Als we het doen, doen we het alleen via internet, dat doet Den Haag ook met die hackathon, niet in onze andere systemen, want dat is veel te gevaarlijk. Daarvoor doen we inderdaad, en daarvoor kijk ik even naar de PDvZ, pentesten en allerlei dingen. Ik kan u verzekeren, wij oefenen ook op dit soort situaties. Wethouder Iedema en ik hebben het zweet nog op ons voorhoofd staan van de laatste training, dus het is niet zo dat we er niet naar omkijken.

Dan heb ik nog een herinvoering...

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, mijnheer Van Steenis wil interromperen.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter en dank wethouder voor deze omarming van de hackathon. Het samen met DIF of samen met de Haagse Hogeschool organiseren lijkt me geweldig. Volgens mij, als we richting wethouder Iedema kijken, is er vast wel iets met eenmalig geld uit een hele grote pot te verzinnen. Dus volgens mij mag het budgetair ook geen probleem zijn. Dank u.

De **voorzitter**: Gaat u verder, wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Hij vertrekt geen spier, die wethouder Iedema. We gaan het bekijken. Dan de laatste, dat is de herinvoering van contant geld als wettelijk betaalmiddel en hij staat als 'oordeel

raad', maar we hebben net nog even wat dingen nagevraagd en we moeten hem toch eigenlijk ontraden. Het zit nu op dit ogenblik zo met contant geld dat je hier aan de publieksbalie kan betalen, maar dan gepast. En dat heeft te maken met de veiligheid. Bij een aantal stadsboerderijen kan het, maar bijvoorbeeld niet in Rokkeveen. Want daar is een uitbater die werkt met gehandicapte mensen en die wil daar ook eigenlijk zo min mogelijk cash. En een andere plaats waar we het juist doelbewust niet meer doen is bij de afvalinzameling. Dus er staat nu 'oordeel raad', maar toen we alles uitgezocht hadden, dachten wij 'het is niet voor niets dat we het op een aantal plekken niet meer doen'.

De voorzitter: Helder, ik ga naar mijnheer Van den Boomgaard.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Ja, ik vind het echt een heel erg teleurstellend antwoord. Zeker omdat mijn hoop toch groot was met wat ik in het Excelbestand zag. Dan hoor ik nu dit en denk ik A. we hebben het over een wettelijk betaalmiddel en B. in deze raad maken we ons zo druk over structureel beperkten, lichamelijke beperkten, geestelijk beperkten en nu hebben we digitaal beperkten en dan zit er een slot op de deur. Kom op, deze gemeente kan beter in mijn optiek. Ik vraag me echt af, heeft u er ook zo over nagedacht, omdat ik weet hoe beperktheid u aan het hart gaat, wethouder. En dan richt ik me even persoonlijk tot u. Sorry, voorzitter. Maar ik vraag u echt dit te heroverwegen en echt de contante betalingen mogelijk te maken voor die mensen die digitaal beperkt zijn. Dank u.

De voorzitter: Wil wethouder Van der Meer daar nog op reageren? Gaat uw gang.

Wethouder Van der Meer: Nee, we hebben uw oproep gehoord, allemaal. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Nawijn nog?

De heer Nawijn (Lijst Hilbrand Nawijn): Nog even in aanvulling op de heer Van den Boomgaard. Het wel zo dat inderdaad cash geld op dit moment nog steeds een wettig betaalmiddel is. En degene die dat bepaalt, is De Nederlandsche Bank. Ik zou nog wel eens willen zien of De Nederlandsche Bank cash geld weigert, terwijl in de wet staat dat het een wettelijk betaalmiddel is. Dus wat dat betreft, moet ik mijnheer Van den Boomgaard gelijk geven.

De voorzitter: Ik zie nog een hand, maar ik wil langzamerhand wel naar... De heer Louw nog? Gaat uw gang.

De heer Louw (PvdA): Misschien gewoon even een steunbetuiging hiervoor. Ik vind het ook eigenlijk niet kunnen dat een gemeente mensen geen cash geld laat betalen zolang het een wettig betaalmiddel is. Dus ik sluit me aan bij wat LHN en SP en FVD hebben gezegd hierover.

De voorzitter: Ja, voordat iedereen nu... Want ik zie weer anderen hun hand opsteken om daar... Dat mag, we hebben straks ook de tweede termijn daarvoor om de waardering aan te geven. Volgens mij was dit de reactie van het college, door wethouder Van der Meer. En dat betekent dat wij nu naar de schorsing gaan. Jawel, u hoeft geen nee te zeggen, ik zei 'we gaan naar de schorsing'. Maar mijnheer Ekkelenkamp heeft kennelijk een punt van orde. Gaat uw gang. O, u wil nog wat vragen? Gaat uw gang.

De heer Ekkelenkamp (D66): Ik begrijp dat u allemaal verlangt naar het diner, maar dat komt heel snel, want de wethouder kan ook zo antwoord geven denk ik. Ik heb iets gezegd over de toegankelijkheid in het onderwijs. Kunt u daar misschien in uw tweede termijn nog even op terugkomen? Dan hoeven we dat nu niet te doen. En kunnen we nu naar het diner.

De voorzitter: Wethouder Van der Meer, heeft u behoefte daar nu op te reageren?

Wethouder Van der Meer: In principe kan ik niet zoveel daarmee, want u had het over de eigen bijdrage, maar de scholen mogen geen eigen bijdrage verplicht stellen en dat doen ze volgens mij ook niet.

De voorzitter: Is dat voldoende voor u? Dan gaan wij nu de vergadering schorsen, dat betekent een eetpauze. Ik houd gewoon nog even 19.45 uur aan, dus ik snoep een kwartiertje van uw schorsing af. We gaan om 19.45 uur verder. Het verzoek is overigens wel aan eenieder om de leden van de raad en de leden van het college als eerste even de maaltijd te laten nuttigen, voor het geval u daarna nog behoefte heeft aan overleg of iets dergelijks. Ik schors de vergadering tot 19.45 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Ik kreeg net door dat de heer Meijroos een punt van orde heeft. Dat gaat voor, gaat uw gang.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik denk dat we als raad nooit te klagen hebben gehad over de catering zoals die in het verleden geweest is. Maar ik wil wel eventjes uitspreken dat de catering die nu onder leiding van Erwin en Carolien gaande is toch wel heel prettig is als je zo'n lange dag moet vergaderen. (applaus)

De **voorzitter**: Heel goed dat u dat doet de heer Meijroos en inderdaad complimenten want het was zoveel dat ik morgen weer moet gaan sporten. O, dat was daarvoor ook al zo. Van het college moet je het ook maar hebben.

Leden van de raad, ik verzoek u toch weer even de aandacht te hebben, ondanks het feit dat we nu allemaal nog even moeten landen, want ik ga het woord geven aan wethouder Ter Laak voor haar eerste termijn. Wethouder Ter Laak, u heeft het woord.

Wethouder **Ter Laak**: Ja, dank. Dank voorzitter en ook dank aan de catering uiteraard, maar ook vooral dank aan u voor uw bijdrage in de eerste termijn.

Vanuit dit college proberen we vanuit alle domeinen samen toe te werken naar die leefbare en vitale stad van Zoetermeer in 2040, die een thuis gaat vormen voor iedereen. Dat doen we samen met onze partners, samen met inwoners, samen met mantelzorgers, samen met vrijwilligers, samen met professionals. En dat doen we ook door voortdurend over de schaduw van ons eigen beleidsterrein heen te kijken. Dus als we het hebben over gezondheid, proberen we ook echt te kijken 'wat moet er gebeuren in bijvoorbeeld de woningbouw, om een huis te hebben waarin je ook niet ziek wordt, om een huis te hebben waar je ook de energierekening kunt betalen, om een huis te hebben op een plek waar je kansgelijkheid zo groot mogelijk is en toegang tot openbaar vervoer, of noem het maar op, zo groot mogelijk is?' Dat is wat we proberen te doen met elkaar als college, als geheel. We zijn begonnen om dat in het programma Meerzicht vorm te geven. En u bent allen van harte uitgenodigd om in januari mee te gaan op dat raadsbezoek in Meerzicht om te kijken hoe we daar een eerste stap in zetten.

Velen van u hebben in de eerste termijn aangegeven verheugd te zijn om te horen dat de wachttijden in de WMO weg zijn. Ik ben daar zelf ook echt ongelooflijk trots op, vooral op de organisatie, want ik weet hoe hard eraan getrokken en aan gewerkt is. Dat maakt niet dat ik rustig achterover ga zitten. Ik blijf waakzaam. Dat heeft er vooral mee te maken dat we gewoon zien dat mensen in Zoetermeer steeds ouder worden, gelukkig. We zien ook dat ouder worden komt met gebreken en met vraagstukken om ondersteuning. En we zien ook dat de arbeidsmarkt in de WMO, of in de zorg, of hulp in de huishouding niet groter wordt. Dus we hebben een flinke uitdaging. Er komen meer mensen bij, we hebben minder handen aan het bed, om het zo maar te zeggen. Zó! Zoetermeer stelde daar ook een vraag over. U vroeg om daar wat aan te doen vanuit het ZIF. Wat we doen: we hebben een Integraal Zorgakkoord. Dat hebben we samen met onze partners, met onze professionals/zorgpartners in de stad, afgesloten. Daar zitten vier pijlers in. En een van die vier pijlers is die arbeidsmarkt in de toekomst. Dus ja, we proberen dat via het ZIF, maar ook via onze partners bij de beroepsopleidingen en in het medisch domein.

Het betekent ook dat je naar nieuwe wegen moet kijken en de VVD vroeg daar vooral om 'wees efficiënt en effectief'. Dat proberen we ook. We proberen vooral via het programma Sociale Innovatie naar nieuwe wegen te zoeken en ook op kleine schaal daarmee te 'piloten'. Dat doen we onder andere in Meerzicht, dat krijgt u ook te zien tijdens dat werkbezoek. Dat heeft tijd nodig. Dat zal echt tijd nodig hebben – soms zeg ik wel, dat kost soms echt meer tijd dan de periode dat we hier zitten, jammer genoeg – om te kijken 'wat werkt er nu en wat niet en hoe schaalbaar is het?' Is wat in Meerzicht werkt, echt te kopiëren in Buytenwegh, Palenstein? Dat is wel echt iets waar we samen mee aan het puzzelen zijn. Maar die innovaties hebben we nodig. Hetzelfde geldt voor de technologische innovaties die vanuit DIF/DIP plaatsvinden, om gewoon andere technologieën toe te passen en daarmee eigenlijk ook te hopen dat mensen langer regie over hun eigen leven kunnen hebben.

Zo'n beweegmakelaar, als in de motie van het CDA, motie nr. 13, is wel een richting die we op willen omdat we er echt in geloven dat bewegen, in beweging blijven, actief blijven, mensen ontmoeten, op andere plekken komen, maar ook gewoon fysiek sporten, helpt. We gaan er zeker naar kijken 'wat is er mogelijk en kunnen we hier iets van leren en is het een nuttige aanvulling op de pilots die we al draaien?' Dan vroeg Zoetermeer Vooruit naar de dementievriendelijke gemeente en waarom we dat eigenlijk niet zijn. Dat vraag ik me zelf ook wel af, dus ik vond wel een goede vraag. Dat heeft ermee te maken dat we van Alzheimer Nederland de dementiescan hebben gekregen en dat we daar uitmuntend op scoren.

Dus ik vind het eigenlijk wel een heel terechte vraag. Dus ik ga die zeker stellen aan Alzheimer Nederland: wat is er nodig om dementievriendelijke gemeente te worden?

Dan vroeg GroenLinks naar WMO-voorzieningen bij progressieve aandoeningen. Dat is motie nummer 21. Dat is al eerder toegezegd door dit college. We zijn op dit moment bezig met de WMO en ook om de toegang in die WMO beter te screenen. En u noemt het zorgpaden, dat vind ik een lastige term, maar dat is techniek. Dat zal ik zo uitleggen. Maar we proberen, nee, we doen het gewoon, bij progressieve ziektes dat goed op te pakken. Die mensen hebben direct toegang tot hogere zorg en meer zorg indien nodig. Ik heb enige aarzeling bij zorgpaden. Dat heeft ermee te maken dat de WMO screent op beperkingen. Wij hebben als WMO geen toegang tot het medisch dossier van mensen. Daar mogen we niet bij. Dus dat is wel de aarzeling die ik daarbij heb.

Zoetermeer Vooruit vroeg echt specifiek om te kijken naar de gezonde toekomst voor kinderen in Zoetermeer. U vroeg daarbij naar de Rookvrije Generatie. Ik denk dat het goed is om aan te geven dat Zoetermeer partner van die Rookvrije Generatie is. We hebben het beleid waarin alle locaties waar veel kinderen vaak samenkomen, rookvrij zijn. Dus als het gaat over speeltuinen, kinderboerderijen, sportverenigingen, schoolpleinen, zijn die allemaal rookvrij. Dus waar u toe oproept, is staand beleid in de gemeente Zoetermeer.

U vroeg tevens rekening te houden met vaperen. Voor ons is dat een herkenbaar probleem. We lezen er ook over in de media en eigenlijk hebben we hier nog geen beleid op. Ons voorstel zou zijn om eens te kijken wat we kunnen met dat Vaperen #jouwkeuze, dat gratis pakket dat er is. Eigenlijk is ons voorstel dat ik als wethouder van Gezondheid vraag aan het HagaZiekenhuis of de longartsen bereid zijn die voorlichting te geven en dat mijn collega, wethouder Van der Meer van Onderwijs vraagt of er ruimte voor zou kunnen zijn binnen het onderwijs. Want het gaat echt over de domeinen heen en het gaat over andere organisaties.

Dit college en deze raad zetten zich allemaal vol in voor het behoud van het ziekenhuis. Daar zijn we bijzonder actief op geweest. En ook recent heeft dat toch wel geleid tot een paar succesvolle stappen. Volgens mij vroeg de PVV aan mij 'wat zijn we op dit moment aan het doen?' Op dit moment heeft het college buiten onze formele bevoegdheid de rol of de opdracht gegeven aan de GGD om een onderzoek naar de geboortezorg te starten en vooral te kijken naar de maatschappelijke meerwaarde van geboortezorg in Zoetermeer en wat de gevolgen zijn voor onze inwoners. Daarnaast is het Regionaal Overleg Acute Zorg een onderzoek gestart om de hele keten nauwlettend in de gaten te houden. En ook dat onderzoek zal aan ons worden teruggekoppeld en die onderzoeken zullen naar verwachting leiden tot scenario's voor die geboortezorg. Het college zet, samen met u, vol in op het maximaal haalbare van die scenario's. Volgens mij heb ik daarmee ook de reactie van het college gegeven op de motie van FVD, dat is nummer 34, Geboortezorg moet blijven.

De voorzitter: Wethouder Ter Laak, een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Heel kort, een verhelderende vraag. Zegt de wethouder dat deze motie gesteund dient te worden, of kan worden? Positief advies?

De voorzitter: Wethouder Ter Laak.

Wethouder Ter Laak: Wat de wethouder betreft is de eerste bullet van deze motie staand beleid. Dat doen we al en dat doen we met z'n allen. De tweede bullet, daarin loopt u vooruit op de uitkomst uit die scenario's. Dus laten we eerst afwachten wat het maximaal haalbare is en daar gaan we voor.

Dan de motie van D66 over de AED's. De gemeente Zoetermeer werkt samen met HartslagNu en van daaruit hebben we een dekkend netwerk in de stad. Dus binnen de gestelde termijnen is overal in de stad een AED beschikbaar, inclusief het onderhoud van de AED's en inclusief de mensen die de AED kunnen bedienen. Dus zo dat je binnen zes minuten nadat je een hartaanval krijgt, in ieder geval met een AED de eerste reanimatie kan laten plaatsvinden. Dus wat dat betreft, is deze motie overbodig. Er hoeft niets toegevoegd te worden aan ons netwerk van beschikbare AED's. En daarbij komt dat u dat wilt bekostigen vanuit Wijk aan Zet-gelden. Op dit moment is er geen financiële ruimte in de Wijk aan Zet-gelden om dat te doen, maar goed, het college wil wel zo flexibel zijn, mocht de motie worden aangenomen, om daarnaar te kijken. Maar ik zou u echt op het hart willen drukken, Wijk aan Zet-gelden zijn echt bedoeld om de sociale cohesie te vergroten in een straat, in een buurt en niet zozeer voor de aanschaf van materiaal.

De voorzitter: Wethouder Ter Laak, een interruptie van mijnheer Ekkelenkamp.

De heer Ekkelenkamp (D66): Dank u voorzitter. Het gaat natuurlijk ook gewoon om de methode

waarop, gezamenlijk in de buurt zoiets voor elkaar krijgen en onderhouden, een cursus volgen, enzovoort. Me dunkt, dat is toch een opzet voor goede cohesie in de buurt. Als er geen goede cohesie in beginsel aanwezig is, komt het natuurlijk niet van de grond.

De voorzitter: Wethouder Ter Laak.

Wethouder Ter Laak: Dat is uw kijk op Wijk aan Zet-gelden en waarvoor ze worden ingezet. Maar ze zijn echt bedoeld om samen leuke dingen te doen. Dit kan u ook een leuk iets vinden samen.

Dan, zoals ik al zei in mijn inleiding, werken we echt samen over de domeinen heen om te zorgen dat we die gezonde stad in Zoetermeer krijgen. En dat is een afweging tussen heel veel belangen. Het zijn economische belangen, maar het zijn ook letterlijk allerlei belangen. Daarbij hebben we de motie van Schone lucht letterlijk van levensbelang. Het is inderdaad waar dat het rapport van de GGD bij ons een schrok teweegbracht. Want vijf sigaretten per dag inademen, enkel doordat je hier woont, is gewoon aanzienlijk. En iedere verbetering van onze lucht zal gezondheidswinst opleveren. U vraagt om in gesprek te gaan met de GGD over collectieve oplossingen voor de regio. Daar ben ik uiteraard toe bereid en dat onderzoek geeft ook zeker aanleiding om dat te doen. Ik vind het wel goed om met de regio te kijken naar wat de maatregelen zijn en wat het effectiefst is en wat het haalbaarst is. Ik geef daarbij ook aan dat de regio ook heel nadrukkelijk naar Zoetermeer kijkt omdat wij de enige gemeente zijn die het Schone Lucht Akkoord nog niet hebben ondertekend. Dus ik denk dat het goed is om naar aanleiding van die tweede bullet 'informeer de raad in het voorjaarsdebat over de ontwikkelingen, de mogelijkheden, de maatregelen, de kosten en de impact' dan een integrale afweging te maken van 'waar hebben we het dan over en wat zijn dan de maatregelen die we met elkaar zouden moeten nemen?'

Dan ga ik door naar mobiliteit. Daar is een motie over Zoetermeer bevoorraden zonder CO₂-uitstoot, motie 2311-07. U vraagt naar zero emissie in de binnenstad. Dat is iets dat we zouden moeten doen vanuit de Green Deal die we hebben ondertekend in 2018 al. Op dit moment loopt dit onderdeel nog niet mee in de mobiliteitsstrategie voor het programma Binnenstad dat eraan komt. Ik wil u het volgende vragen: de eerste bullet van de motie gaat over een onderzoek. Dus 'onderzoek nou eens wat de gevolgen van die zero emissie zijn voor de bevoorrading in de binnenstad?' Ik stel voor om als we dat onderzoek hebben, verder te kijken naar 'wat is dan de uitwerking?' Wat wegen we dan in alle belangen die we moeten wegen – u heeft het hier al eerder gehoord, in eerdere discussies, van ondernemers, van de economie – en op welke manier gaan we dat wegen?

De voorzitter: Mijnheer Zamani, gaat uw gang.

De heer Zamani (D66): Voorzitter, allereerst dank aan de wethouder voor haar reactie en voor de mooie woorden. We gaan met de mede-indieners aan de slag en hopelijk kunnen we straks een mooie motie erdoorheen krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Ter Laak, gaat u verder.

Wethouder Ter Laak: Ja, mobiliteit. Er zijn zowel door het CDA als de VVD vragen gesteld over ons OV-netwerk. Het hebben van goed, betrouwbaar OV, dat ook nog eens toegankelijk is, betaalbaar is en ook echt frequent rijdt, is cruciaal voor onze stad. En ook cruciaal om naar je werk te kunnen, naar school te kunnen, maar ook om mensen te bezoeken en voor je sociale contacten. We hadden op een gegeven moment corona, toen is het OV helemaal afgeschaald. Vervolgens zijn we na corona langzaam weer gaan opschalen. Daarbij liepen we tegen een aantal problemen aan. Het grootste probleem was het tekort op de arbeidsmarkt. Dat heeft de OV-bedrijven ertoe doen besluiten om dienstregelingen af te schalen. Waaronder de NS, die heeft besloten om een aantal treinen niet meer te laten rijden, tot onze grote spijt. Dus wat doet het college eraan om die weer terug te krijgen? Want we geloven er echt in dat dat cruciaal is want als je meer verkeer, meer reizigers op dat OV-netwerk in die as van dat OV-netwerk krijgt, krijg je ook weer meer reizigers in bus en tram en versterk je het OV als geheel. Dus wat we doen, is een lobby inzetten richting de NS om dat weer op te starten. Wat we doen is herontwikkeling van het station Zoetermeer, dus waar de Mandelabrug ligt, zodat het een modern station wordt dat echt voldoet voor de reiziger van nu, maar ook voor de reiziger van de toekomst. En waar we ook samen met collega Weerwag en collega Iedema heel erg op inzetten, is toevoegen van die woningbouw bij de Entree en Bleizo want de komst van een woonwijk bij Bleizo en de komst van een woonwijk bij de Entree zal echt die aantallen reizigers omhoogbrengen.

Dan vroeg de VVD naar de goede bereikbaarheid in de nacht. En ook dat hoort bij een stad als Zoetermeer. En zoals ik al uitlegde, na corona is er afgeschaald. Nu zijn we weer langzaam aan het opschalen. Daarover hebben we samen met de HTM een plan vastgesteld, samen binnen de MRDH. En volgens

die regeling gaat begin 2025 het nachtvervoer weer rijden richting Zoetermeer.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak, een interruptie van mijnheer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Dank u wel voorzitter. Dat is in ieder geval een datum om naar uit te kijken. Maar pas in 2025. De strekking van de motie die wij in het voorjaarsdebat hebben ingediend, had een andere ambitie, om veel eerder en zo nodig eerder dan dat de concessiehouder zou willen gaan rijden, in het nachtvervoer te voorzien. Omdat het ook heel nadrukkelijk aansluit bij een manifeste behoefte bij de potentiële gebruikers. Is dat nu helemaal stilgevallen? En is het enige perspectief te wachten op 1 januari 2025? Of is de zaak op dat punt ook nog in beweging?

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Dat is een punt waar de afgelopen periode heel hard aan gewerkt is en er is contact gelegd vanuit Zoetermeer met de MRDH maar ook met vervoerders en met busmaatschappijen, met de vraag 'kunnen we daarop zelfstandig als gemeente Zoetermeer dat nachtvervoer op die lijn gaan rijden?' Dat blijkt niet zo eenvoudig als ik dacht. Na het voorjaarsdebat was er een mooie motie aangenomen door de raad, inclusief dekking, dus ik dacht 'ik bel een busmaatschappij en we gaan heen en weer rijden'. Zo simpel blijkt het niet te zijn. Je mag als gemeente niet zomaar openbaar vervoer starten. Dus we zijn allerlei onderhandelingen gestart, onder andere met de MRDH, om daar naar te kijken. Op dit moment is het antwoord van de MRDH en de HTM 'we houden ons aan die opschaling zoals we die eerder hebben aangegeven'. Dus we gaan eerst de lijnen opschalen waar heel veel reizigers op zitten. En dan komt die in 2025. Ze geven ons geen ontheffing om zelfstandig als gemeente op die OV-lijn een bus te rijden.

De **voorzitter**: De heer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Ja, dank u wel. Dat geeft enig inzicht. Maar is er nu door de gemeente Zoetermeer een formeel verzoek gedaan richting de MRDH om van die mogelijkheid gebruik te maken? En is er ook een klip-en-klaar antwoord terug van de MRDH dat dit gewoon niet kan, of niet mag, of dat ze dat niet willen?

De **voorzitter**: Mevrouw Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Dat is twee keer ja, dus er is een verzoek gedaan vanuit de gemeente Zoetermeer en er is een klip-en-klaar antwoord vanuit de MRDH dat ze ons die ontheffing niet willen verlenen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gils zie ik?

De heer **Van Gils** (VVD): Voorzitter, het antwoord verbaast mij. We hebben een brief gekregen van de wethouder op technische vragen. Is dat waar de wethouder nu op doelt of is er sindsdien een formeel ontheffingsverzoek gedaan aan de Metropoolregio en heeft u daar al antwoord op gekregen?

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Afgelopen donderdag is er een bestuurlijk overleg geweest met de gemeente Zoetermeer en de MRDH en in dat overleg is het formele verzoek gedaan om die ontheffing te verlenen en is er gezegd 'dat gaat niet'. Daar is de MRDH niet toe bereid.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gils kort?

De heer **Van Gils** (VVD): Is de wethouder bereid die stukken ook aan de gemeenteraad toe te zenden?

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Zeker, en mijn excuses want dit had al bij de gemeenteraad moeten zijn, dus ik ga ervan uit dat dat eerdaags bij de stukken zit.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani, gaat uw gang.

De heer **Zamani** (D66): Ja, voorzitter. Toch even voor mijn begrip. Dus er is aangegeven door de MRDH 'je moet een verzoek tot ontheffing indienen, wil je als openbaar vervoer gekenmerkt worden'. Vervolgens is dat aangevraagd bij de MRDH, zegt u, en daar is negatief op geadviseerd. Begrijp ik het zo goed?

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Ja.

De **voorzitter**: De wethouder mag verder maar ik wil u wel even op de tijd wijzen en ik verzoek u daar rekening mee te houden. Gaat uw gang.

Wethouder **Ter Laak**: Zeker. Ik ga naar het laatste onderwerp. Dat is diversiteit en inclusie/asielopvang. Er is een motie gekomen van de PvdA om een stadsbrede dialoog voor vrede en compassie te starten. Daarover zou het college willen zeggen dat dat in onze optiek iets is wat we doen via de partners van de stad. Dus dat doen we samen met bijvoorbeeld een partner als gro-up, bijvoorbeeld met een partner als ILOZ en op dit moment hebben we geen concrete aanleiding of geen concrete signalen vanuit de stad dat er heel veel urgentie is om dit nu acuut verder op te schalen. Mocht dat wel zo zijn, mocht dat veranderen, dan gaan we daar direct mee aan de slag en dan zullen we dat weer doen, via ons netwerk van inclusie en diversiteit.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak, ik zag dat de heer Van den Boomgaard nog een interruptie wilde doen. Gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter. Allereerste een heel korte vraag. Bent u klaar met het hoofdstukje mobiliteit?

De **voorzitter**: Ik kijk even naar wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Ja.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik heb nog een motie openstaan, maar nog geen toelichting op gekregen, dat is de motie 50 blijft 50 en 70 blijft 70. Dus ik hoor graag de toelichting van de wethouder.

De **voorzitter**: Mevrouw Ter Laak. Gaat uw gang.

Wethouder **Ter Laak**: Dat klopt, daar heb ik geen toelichting op gegeven. Die motie is onuitvoerbaar. We willen vanuit de ruimtelijke strategie een integrale afweging kunnen maken over onze mobiliteit en ook over het wegennet in Zoetermeer. De uitvoering van deze motie is onmogelijk en ook zou het grote gebiedsontwikkelingen zoals de Entree volledig op de rem zetten.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, want in de toelichting, zoals ik hem lees, staat hij juist niet op onmogelijk. Hij wordt wel ontraden, zogezegd, maar er staat niet dat het onmogelijk is. De gebiedsvisie, bijvoorbeeld van de Entree die u aangeeft, wordt nu opnieuw onder de loep genomen. Dat zei de heer ledema net zelf. Dus je kunt het ook meegeven in de plannen aan projectontwikkelaars 'dit is een voorwaarde waaraan voldaan moet worden'. En zo laten we 50, 50 en 70, 70, wat de Zoetermeerder prettig vindt. Dus wat geven wij die projectontwikkelaars mee? En ik neem aan dat de normale gang van zaken is dat het college, of wij als raad in ieder geval, bepalen wat we meegeven aan die ruimtelijke visie.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Er ligt een heel duidelijk kader voor de gebiedsontwikkeling Entree en daarvoor is een stadstraat nodig en die afspraken zijn al eerder gemaakt.

Dan de motie, ook van FVD, over sluiting van het azc, sluiting van de locatie gevangenis, na de contractperiode. Dat is wat het college betreft een heel duidelijke nee. De kans is groot dat voor einde van de overeenkomst, dus voor einde van februari 2025, er een variant of een vorm van een Spreidingswet aangenomen is in Nederland. Op dat moment komt het verzoek bij ons en het is gewoon mooi om dit open te hebben want dan kan je meteen in één keer door. Als we deze nu zouden sluiten, hebben we

bij de komst van die Spreidingswet een enorm groot probleem.

En dan is er een motie van de PvdA over meer locaties voor vluchtelingenopvang. Ook daarvan zegt het college 'nee, wij maken echt andere keuzes'. Dat heeft ermee te maken dat de huidige locatie, in de voormalige Penitentiare Inrichting, met de huidige vorm van de Spreidingswet redelijk zou voldoen aan de aantallen die nodig zijn in Zoetermeer op te vangen. Niet qua termijn, het zou langer moeten doorlopen. En we hebben andere doelgroepen, dan noem ik de huisvesting van statushouders, waar we een enorme achterstand op hebben. Dus wij kiezen ervoor om onze capaciteit in te zetten om de huisvesting van statushouders voorrang te geven. Hetzelfde geldt voor de taakstelling die we hebben over ontheemde Oekraïners. Ook daar lopen we heel erg op achter. We kiezen ervoor om eerst voor hen opvangplekken in de stad te zoeken, zodat we aan die taakstellingen voldoen. We zijn er ook van overtuigd dat als we de huisvesting van de statushouders goed kunnen faciliteren, dus dat we kunnen voldoen aan onze taakstelling, dat eveneens ruimte biedt voor COA-locaties.

De voorzitter: Wethouder Ter Laak, een interruptie van mijnheer Smitskam. Gaat uw gang.

De heer Smitskam (PVV): Ja, dank u voorzitter. Ik heb het idee dat de wethouder een beetje vooruitloopt op de zaken, want de Spreidingswet is er nog niet en daar moet nog over gestemd worden. Als we kijken naar waartoe wij in het verleden als raad hebben besloten, namelijk dat de PI voor één jaar opvang zou zijn, en dat is uiteindelijk verlengd, zouden we door nu te zeggen 'we gaan er verder helemaal niets mee doen, want er komt een Spreidingswet aan', wel een klein beetje vooruitlopen op de zaken.

De voorzitter: Wethouder Ter Laak.

Wethouder Ter Laak: Ja, regeren is vooruitkijken. En we hebben in de overeenkomst met de huidige COA-locatie in de voormalige Penitentiare Inrichting een van de afspraken gemaakt – het contract loopt nu tot februari 2025 – dat mocht de Spreidingswet er komen, we dat contract opnieuw zullen bezien om te kijken hoe we die locatie kunnen inbedden in de nieuwe Spreidingswet, mocht die er ooit komen. Maar helemaal met u eens, dat weet ik nog niet.

De voorzitter: Dat was uw bijdrage? Dank u wel wethouder Ter Laak. Mijnheer Van den Boomgaard wil nog een interruptie doen.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Ja, dank u voorzitter. Ja, ik had natuurlijk twee moties. Eentje ging over de sluiting van het azc na de contractperiode. Die heb ik wel op het netvlies, daar heb ik wat over gehoord. Maar daarnaast had ik natuurlijk ook de motie over bestuurlijk ongehoorzaamheid tegen juist die Spreidingswet met preventieve werking. En daarvan wil ik ook graag van de wethouder nog horen wat zij vindt en waarom.

De voorzitter: Wethouder Ter Laak.

Wethouder Ter Laak: Deze motie is onuitvoerbaar en dat heeft ermee te maken dat dit college zich aan de wet houdt.

De voorzitter: Dat ging heel snel. Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Ja, want in mijn optiek – en zo kennen we de huidige politiek wel weer en dat is te triest om te constateren – kan het dus niet omdat landelijk de beslissingen maakt, het kan landelijk ook weer niet aangegeven worden, want daar verschuilt men zich weer achter de Europese Unie et cetera. Maar ondertussen hebben wij een tool, en daarom heb ik deze motie ook zo opgesteld. Het is niet zomaar een kreet om die bestuurlijke ongehoorzaamheid aan te gaan, maar ik heb u geholpen, wethouder. Er is een subsidiariteitsbeginsel waarmee u aan het werk kunt. En dat betekent dat over wat hier lokaal wordt besloten, wat een enorm effect heeft hier in Zoetermeer, wij zelf kunnen beslissen. En u kunt dat gebruiken om in ieder geval in verzet te komen tegen die Spreidingswet, want de Zoetermeerder wil dat niet.

De voorzitter: Volgens mij is het punt helder. Ik ga even naar wethouder Ter Laak, is er nog behoefte om daarop te reageren?

Wethouder Ter Laak: Nou, volgens mij is dit collegeakkoord klip-en-klaar. Wij doen samen wat nodig is

en wij kiezen ervoor om niet weg te kijken en onze verantwoordelijkheid te nemen, daar waar nodig, ook als het moeilijk is.

De voorzitter: Heel kort nog mijnheer Van den Boomgaard.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Dan doe ik even een constatering dat dit college dus tegen de wil van de meerderheid van Zoetermeer ingaat. Dank u.

De voorzitter: Ik dank wethouder Ter Laak voor haar eerste termijn en ga over... Ik ga wethouder Velzen zo het woord geven, en ik kijk ook even naar wethouder Ter Laak, dan weet ze dat ter informatie vanochtend het memo is gepubliceerd vanuit het college over de nachtbus. Het staat dus in iBabs. Wethouder Velzen, uw eerste termijn.

Wethouder Velzen: Ja, dank u wel voorzitter. Beste raad, ik ga met u de moties en vragen behandelen aan de hand van drie blokjes. Bestaanszekerheid is het eerste, duurzaamheid het tweede en ik sluit af met een klein blokje arbeidsmarkt. Daar was maar één vraag over.

Voorzitter, bestaanszekerheid is voor het college een belangrijk thema en onderdeel van de propositie – ik heb het hier al aantal keer eerder genoemd in de raad – van Divosa; bestaanszekerheid, kansen-gelijkheid, gezond leven. Daarom heeft u, onder andere, ook vorige week een uitgebreide update gekregen van alle maatregelen en regelingen omtrent bestaanszekerheid. Het doet me deugd dat het thema ook zo leeft in de raad en dat de raad de urgentie van het college ook voelt in dat memo. Dat was ook de bedoeling. Het college blijft er richting het rijk echt voor strijden dat gezorgd wordt voor een structurele basis onder de voeten van onze inwoners. Oftewel, richting het rijk: stop met het plakken van pleisters. Er zijn verschillende moties op dit thema ingediend. Het zal u ook niet verbazen dat het college een positieve houding heeft ten opzichte van een aantal van deze moties, zoals bijvoorbeeld de giften in de bijstand vrij te laten tot € 1.800,00, het onderzoek naar de kosten voor verhuizing als gift. Maar bij een aantal moties moet ik wel een paar kanttekeningen maken.

Zoals de motie van de PvdA over de ZoetermeerPas. Hoewel ik moet zeggen dat ik echt wel sympathie voel voor het probleem dat ter sprake wordt gebracht, als ik kijk naar de wijze waarop we een casus eerder hebben opgelost, moet ik nu zeggen dat de motie zoals jullie die wensen in ieder geval voor komend jaar onmogelijk is om een aantal redenen. Ten eerste. We hebben een aantal praktische redenen. We hebben geen informatie over het inkomen van de partner. Het kan dubbel gebruik veroorzaken, dus dat een kind een pas hier en een pas ergens anders heeft, een laptop hier en daar, en een fiets hier en daar. Dat kan ingewikkeld zijn, maar met name ook systeemtechnisch is het onmogelijk. We kunnen het nu niet aan in het systeem.

De voorzitter: Daar zijn ze het niet mee eens, geloof ik. Wie wil het woord daarover voeren? Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Ja, dan ben je toch de fractievoorzitter, hè? Nee hoor. We hebben het al een beetje voorbesproken. Ik hoor geen principiële bezwaren, ik hoor een aantal praktische bezwaren. Dat 'niet per 1 januari 2024', begrijp ik. Maar het gaat er juist om dat u volgens mij dat inkomen van die ouder niet hoeft te checken, die bijvoorbeeld in Rotterdam woont. Het gaat om die ouder die hier in Zoetermeer woont van wie we het inkomen al kennen, want die heeft al een ZoetermeerPas. Die wil graag met zijn of haar kind iets doen en kan dat niet. En dit gaat om een kwetsbare groep kinderen die het al niet makkelijk heeft. Waarom moeten we zoveel hindernissen opwerpen bij iets dat volgens mij best eenvoudig te regelen valt door te zeggen 'we kennen die pas gewoon toe'. Waarom moet het zo ingewikkeld zijn? En wat is er zo erg, voorzitter, want dat vind ik eigenlijk wel het belangrijkste, aan als een kind van gescheiden ouders een keer iets dubbel krijgt in een al moeilijke financiële situatie? Stichting Leergeld zegt gewoon 'krijg je iets in Leidschendam-Voorburg? Dan heb je het in Zoetermeer ook nodig, dan krijg je dat'. Waarom zijn wij zo bang om deze kinderen een keer iets dubbel te gunnen? Is dat zo erg?

De voorzitter: Ik zie mevrouw Van Werkhoven, wilde u op hetzelfde onderwerp? Anders zou ik... Oké, wethouder Velzen.

Wethouder Velzen: Ja, dank u wel voorzitter, en dank aan de PvdA voor de aanvullende vraag. Waarom ingewikkeld en waarom dubbel? Wij zien het zo dat dit het voor ons wel heel ingewikkeld maakt om met die afwegingskaders ook een ZoetermeerPas hier te moeten uitkeren. En waarom is dubbel erg en waarom is het inkomen van de andere partner wel relevant? Zoals wij het zien, heeft dat ermee te maken

dat het nog steeds over overheidsmiddelen gaat waar we wel zorgvuldig over moeten beschikken. En stel nou dat het het geval is dat de partner in de andere stad een heel goede baan heeft en die ouders zijn nog steeds samen verantwoordelijk voor dat kind, dan is de situatie volgens mij wel zo dat dat er ook in betrokken moet worden. Dat is een deel van de afweging. Het andere deel van de afweging is het technische deel. Voor dat deel willen we wel toezeggen om dat mee te nemen in het onderzoek dat we doen rondom de aanbesteding, om te kijken hoe het dan uitvalt als dat technische deel wordt weggenomen en we alleen nog dat andere deel overhouden; hoe wordt er dan in de raad hier politiek tegen aangekeken? Dat is hoe ik het voor nu zou willen duiden. Dus niet voor 2024 en meenemen in het onderzoek dat we doen rondom de aanbesteding.

De voorzitter: Mevrouw Van Werkhoven, gaat uw gang.

Mevrouw Van Werkhoven (GroenLinks): Ja, ongeveer hetzelfde. In 2024, staat er in de toelichting, gaat het college de ZoetermeerPas breder onderzoeken en hierin kan het college onderzoeken of het verruimen van deze doelgroep vanaf 2025 wel mogelijk is. U gaf het al een klein beetje aan, ik zou graag willen dat dan als toezegging in het onderzoek van 2024 wordt meegenomen of dit idee voor een ZoetermeerPas voor kinderen van gescheiden ouders meegenomen kan worden vanaf 2025.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Velzen.

Wethouder Velzen: Ja, dank u wel. De toelichting geeft het al aan, dus ik kan moeilijk om deze toezegging heen. Dat probeerde ik net eigenlijk ook al wel te zeggen, ook richting de fractie van de PvdA, dat we wel genegen zijn dat te doen. Uiteraard geldt dat we wel blijven kijken, als dit soort situaties zich voordoen en mensen zich melden, naar de situatie en hoe we ervoor kunnen zorgen want in specifieke gevallen hebben we dat wel op een andere manier opgelost, zodat het kind wel kon meedoen. Dus we zien wel samen met u dat het van belang is dat kinderen mee kunnen doen in de stad.

De voorzitter: Ik ga naar mevrouw Frinking.

Mevrouw Frinking (CDA): Misschien nog een klein argument om ook in alle tweede termijnen nog even over na te denken. We hebben natuurlijk in de kinderopvangtoeslagaffaire te maken gehad met een gebrek aan vertrouwen, ook in ouders. En eigenlijk zouden we niet willen dat we dat nog een keer doen. Dus misschien moeten we ook als mensen die pas aanvragen voor een kind dat dan in Zoetermeer komt, daar het vertrouwen dan in hebben dat dat om goede redenen is.

De voorzitter: Wethouder Velzen.

Wethouder Velzen: Dank u wel. Ik heb het voor mezelf nog niet helemaal gelinkt aan vertrouwen. Ik zei zojuist al, op dit moment zitten we er zo in en gaan we met de specifieke gevallen die zich voordoen, wel nadrukkelijk kijken naar hoe we kunnen zorgen dat het kind kan meedoen. Daar zou ik het voor nu eigenlijk bij willen laten.

De voorzitter: Dat zou ik ook willen, maar mevrouw Kraneveldt wil heel kort daar nog iets over zeggen.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Ja, voorzitter. Ik denk ook dat dat vertrouwen ook te maken heeft met mensbeelden. We zien vaak dat bij mensen die iets vragen, die een uitkering hebben en die dan eventueel een extraatje krijgen, de vraag 'verdienen ze dat wel?' en 'maken ze dan wel de juiste keuzes?' Terwijl als iemand, bijvoorbeeld als oudere, iets in de WMO vraagt, zeggen we 'ja, iemand heeft hulp nodig en dat kennen we toe'. Dus het is ook maar hoe je naar mensen kijkt. En ik proef toch wel iets, en ik hoop dat ik daarin ongelijk heb, van 'ja, maar dubbel, ja, maar, controleren, checken'. Dan denk ik 'jongens, het gaat waarschijnlijk over helemaal niet zoveel mensen die gewoon in het weekend met hun kinderen iets leuks willen doen en dat gewoon niet kunnen'. Ook al heeft die andere ouder dan € 100.000,00, zij kunnen niets in dat weekend met dat kind, omdat zij die ZoetermeerPas hebben zelf en gewoon in de financiële problemen zitten. Dus daar zit toch wel iets in van de manier waarop we naar mensen kijken. In die zin zit er denk ik wel een link met het toeslagenschandaal.

De voorzitter: Volgens mij zijn de argumenten hierover voldoende uitgewisseld. Ik ga nu weer naar wethouder Velzen die verdergaat met zijn eerste termijn.

Wethouder Velzen: Ja, dank u wel. En volgens mij heb ik net toegezegd dat we het in het onderzoek

meenemen en dat we daar dan nog een keer een afweging over gaan maken. Dus volgens mij verstaan we elkaar dan wel juist.

Dan heb ik nog de motie van de SP over de December feestmaand. Hoewel dat natuurlijk uiterst sympathiek lijkt, en hij in het overzicht op 'oordeel raad' staat, wil ik er toch wat over zeggen. Wat het college betreft, is dit niet de manier om dit zo te regelen voor zo'n specifieke instelling. Indien je wilt doneren, zou ik zeggen 'doe het gewoon'. Daarnaast is er al – dat hoor je als je praat met de voedselbank – zoveel aandacht rondom de voedselbank rond de decembermaand. Er wordt al zoveel gedaan. Dus ik zou sowieso zeggen: ga dan ook eerst met de voedselbank in gesprek over wat voor hen passend is en hoe dat het beste te doen. Dus dat is onze mening daarover.

Dan ga ik gauw door naar een aantal vragen rondom bestaanszekerheid. Vragen van GroenLinks over het schoolontbijt. Om twee redenen zou ik wat voorgesteld wordt, niet willen doen. Eén, het schoolontbijt loopt gewoon nog en het overleg met de scholen. En ook al kunnen we wellicht zien aankomen dat daar onderbesteding gaat plaatsvinden, weet ik dat ik een strenge wethouder van Financiën heb die zegt 'dat is niet de manier hoe we het doen in deze raad, als we andere plannen hebben, dan moeten we daar gewoon budget voor maken en als hier geld overblijft, vloeit dat terug in de algemene middelen'. Die zaken moeten we wel los zien van elkaar. Hoewel ik het idee om meer geld voor armoedemiddelen uiteraard van harte kan toejuichen, maar niet op deze manier.

De voorzitter: Wethouder Velzen, een interruptie van mijnheer Boerboom.

De heer Boerboom (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Mijn vraag is tweeledig. Enerzijds ben ik benieuwd wanneer u denkt dat u een beter zicht heeft op de uitnutting van deze middelen, want volgens mij mogen ze niet mee naar volgend jaar, dus dan zouden ze ook nog dit jaar vrijvallen. Dus dat is misschien aan de wethouder van Financiën om daar straks iets over te zeggen. En ten tweede was het doel heel duidelijk om voor deze kinderen iets extra's te doen. Toen heeft de tijd ons ingehaald doordat het rijk ook deels met een aantal maatregelen is gekomen, terwijl die kinderen deels wel geholpen zijn, maar er nog veel urgente zaken zijn. Het zou, denk ik, heel mooi zijn als we via de ZoetermeerPas of via de Kindpas alsnog dit geld aan hen ten goede kunnen laten komen.

De voorzitter: Wethouder Velzen.

Wethouder Velzen: Ja, dank u wel. Ja, dan ga ik toch in herhaling vallen, want ook al zie ik wel aankomen dat die middelen voor een deel onbenut blijven, en dat moet echt wel de komende maanden duidelijk worden, dan nog hebben we hier de systematiek dat het eerst terugvloeit. En als we een goed idee hebben voor allerlei andere armoedezaken, dan doen we dat. Op de manier dat daar een voorstel voor komt, waar we geld voor beschikbaar stellen. Op die wijze gebeurt dat, hoezeer ik ook uw gedachten sympathiek vind.

Dan heb ik nog een vraag van de SP over de energietoeslag. Ik heb er eerder op mondelinge vragen van u als SP ook al antwoord op gegeven. We komen daar zo snel mogelijk mee naar de raad en dan is het de intentie om dat voor december te doen zodat er in januari over besloten kan worden. Daar hebben we nog even een nader contact over gehad vandaag. De ambtenaren werken op dit moment echt keihard aan het voorstel. We hebben de verwachting dat dat eind november, begin december naar de raad kan. Dus dat het hopelijk ook door het college komt. Dat is wel nodig, anders komt het niet naar de raad. En als dan het presidium het ook in december zou willen agenderen, staat het op de bestuurlijke planning voor Q4 van dit jaar. Dan zou het misschien nog met een olympische inspanning voor de kerst gerealiseerd kunnen worden. En dan proberen we ook die uitbetaling automatisch te doen. Maar ik zeg het wel met zoveel mitsen en maren en disclaimers, want dat vraagt wel dat de hele keten goed op elkaar aansluit en er geen dingen misgaan. De ambtenaren werken er ook aan, want die voelen hetzelfde als u voelt en zijn er ook niet blij mee dat het rijk er zo lang mee gewacht heeft.

Dan ga ik gauw verder, voorzitter, met de energietransitie. Ook een belangrijk onderwerp en een enorme opgave en ook die urgentie proef ik bij de raad. De afgelopen maanden zijn er al een heleboel zaken in een stroomversnelling gekomen. We werken hard aan een duurzame stad. We zijn aan de slag gegaan met het Duurzaamheidsfonds, er zijn allerlei regelingen opgericht met een blik op de inwoners en met name VvE's in kwetsbare wijken. En ja, daar zitten ook ondernemers tussen. Daar maken we ook regelingen voor. Maar die zijn allemaal vrijwillig en van dwang naar onze ondernemers, zoals de motie van FVD schetst, is echt absoluut geen sprake. Wij vinden dan ook als college dat die motie echt onuitvoerbaar is. Naast dat fonds hebben we ook...

De voorzitter: Wethouder Velzen, een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, onuitvoerbaar, maar dan val ik weer in herhaling; waar een wil is, is een weg, zeg ik altijd maar. Helaas, de weg is al geplaveid en het moet allemaal in de klimaatwaanzin van de dag passen. Zo ook met dit enthousiasmeren, hoe deze wethouder het dan noemt, want een overdosis enthousiasmeren is gewoon drang en dwang. Ik vraag dan toch eventjes de eigen acties hierin te zien, want als een bedrijf in plaats van zonnepanelen op z'n dak, en daar krijgt het dan subsidie voor, een binnenplaats heeft waar bijvoorbeeld acht bomen geplaatst kunnen worden, waarom zou dat dan niet kunnen? Dat bedoel ik, we leveren alleen maar meer beperking voor onze ondernemers. Ook die die gewoon goed willen doen. Dat vind ik eigenlijk een schande. Dus graag even de zelfreflectie op 'waar ligt dan de lijn?'

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel. Dit frame wil ik echt verre van me werpen. En ook de bewoordingen die u gebruikt. Dus ik denk dat die zelfreflectie beter omgekeerd kan worden. Want het is heel duidelijk, een ondernemer bepaalt zelf wat hij doet. Er is niemand in de gemeente die zegt dat hij zonnepanelen moet leggen, of wat voor andere regelingen wij ook aanbieden. Dus het is volledig vrije keuze aan de ondernemer. En degenen die willen, stimuleren wij. En degenen die niet willen, even goede vrienden, die doen dat niet.

Voorzitter, ik ga verder.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, nog een heel korte reactie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, het is heel simpel: de ondernemer die dus luistert naar dit college krijgt dan de subsidie voor die panelen en degene die geen panelen wil, maar wat anders, krijgt het niet. Dat is hoe dit college er dus in zit. Dan wil ik best zelfreflectie doen hoor, maar ik vind de constatering dan triest.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen daar nog op, of gaat u verder?

Wethouder **Velzen**: Nee, ik hoor geen vraag. Dus ik ga verder.

De **voorzitter**: En ik zou u willen vragen ook de...

Wethouder **Velzen**: Ook weer de snelheid er wat in te brengen. Ja, ik ga mijn best proberen te doen. We zijn met het programmaplan Energietransitie aan de slag gegaan. En hoewel we dachten vrij compleet te zijn, is het de ChristenUnie-SGP toch gelukt daar een blinde vlek in te vinden. Namelijk verduurzaming van de gebedshuizen, waar wij positief tegenover staan. Een groep die we graag met kennis en advies bijstaan, mocht de motie worden aangenomen. Hoewel het college de aandacht waardeert voor het thema duurzaamheid in subsidies, moet ik wel opmerken dat dat echt niet de weg is waarlangs we dat moeten oplossen. Dat moet echt in het programma zitten. Het is veel te breed om dat via een subsidiebeleid te doen. Zo veel verschillende situaties.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Dank voorzitter. Voorzitter, we hebben inderdaad het oordeel van het college gelezen. Maar bent u het niet met mij eens, wethouder, dat als wij allemaal maatregelen zelf treffen om duurzaamheid voor elkaar te krijgen en klimaatneutraal te zijn, we als er een organisatie komt die heel veel CO₂ gaat uitstoten, daar geen subsidie aan moeten verlenen?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank voor de aanvullende vraag. Ik ben het helemaal met mijnheer Zamani eens dat we goed moeten kijken naar duurzaamheid, ook in subsidies et cetera, maar dat moet via de programmaliijnen lopen. Het subsidiebeleid gaat over zo'n breedte aan verschillende situaties, als je bijvoorbeeld kijkt naar het evenementenbeleid, dan hebben we daar in het evenementenbeleid en ook in de raadsvoorstellen die daarover worden gedaan altijd mooi dat kopje duurzaamheid. En ik ben er als wethouder van Duurzaamheid ook scherp op, bij alle voorstellen, 'wordt daar goed gelet op de duurzaamheid?' Maar dat is wel de plek waar het moet plaatsvinden, want daar kunnen we het ook concreet maken voor die specifieke situatie. Het gevaar is als je dat via het subsidiebeleid algemeen gaat doen,

dat het moeilijk is ervoor te zorgen dat je het niet te eng maakt, zodat er situaties buiten vallen, of te breed zodat het eigenlijk niets doet. Daarom denken wij als college dat dit niet verstandig is.

De voorzitter: Mijnheer Zamani nog?

De heer Zamani (D66): Ja voorzitter, het evenementenbeleid is inderdaad een mooi voorbeeld waar we voor plasticvrije evenementen zijn gegaan, dus dat gaat inderdaad goed. Daarin kan ik helemaal meegaan met de wethouder. Als we kijken naar andere vormen waar subsidies worden verleend, wordt niet altijd goed gekeken naar de subsidie. Als we dat inderdaad via een andere lijn moeten doen en niet via de subsidiekant, dan kunnen we dat in de motie gieten. Dat is geen probleem. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Velzen, gaat u verder.

Wethouder Velzen: Ja, dank. Ik ga verder. Hoewel ook de materialenbank zeer sympathiek oogt, loopt deze én voor op het toegezegde memo dat we medio 2024 zullen sturen én is daarnaast juridisch niet uitvoerbaar op grond van de Wet markt en overheid. Wij kunnen niet als bouwhandel aan de slag. Dan heb ik nog...

De voorzitter: Wethouder Velzen, een interruptie van mijnheer Zamani.

De heer Zamani (D66): Ja voorzitter, om te voorkomen dat de wethouder met een gele helm op gaat lopen. Het is juist niet de bedoeling dat de gemeente bouwmarkt gaat spelen. Het is de bedoeling dat we gaan samenwerken met de bouwmarkt en dat we hen faciliteren, dat kan met een klein budget zijn, om die spullen aan te bieden en, eventueel, de inwoners om het af te nemen. Meer niet. Geen helm opdoen alsjeblieft.

De voorzitter: Wethouder Velzen.

Wethouder Velzen: Dank voorzitter. Dan nog blijft... Ten eerste was dit niet helemaal duidelijk en ten tweede blijft dan nog wel staan dat we hebben toegezegd om begin volgend jaar met een memo te komen over circulair. Dit loopt daar echt op vooruit dus ik zou die volgorde willen omdraaien.

De voorzitter: Mijnheer Zamani.

De heer Zamani (D66): Ja, voorzitter, dank. Fijn dat het nu duidelijk is. Als we dan inderdaad de motie zo toegankelijk zien als die is, kunt u hem dan niet als een toejuicing zien voor uw komende nota, waar we trouwens heel blij mee zijn?

De voorzitter: Wethouder Velzen.

Wethouder Velzen: Dank u wel. Nee, want dan had ik dat opgeschreven.

Dan heb ik nog een vraag van de SP over aardgasvrij en wat te doen bij dwang die er vanuit de wet aan zit te komen. Met betrekking tot aardgasvrij hebben we een opgave. Die is flink. Daar zijn we mee aan het werken in de stad door onder andere zoveel mogelijk dat mee te pakken bij onderhoud en renovatie. We onderzoeken warmtenetten, zoals ik al vaker hier in de raad heb gezegd. Het klopt dat er een bevoegdheid aan zit te komen, dat wij wijken kunnen aanwijzen. Wij zijn vooralsnog niet voornemers om die bevoegdheid in te zetten. En dat sluit ook aan bij een gedachte die breed leeft in het land, dat gemeenten nog niet echt staan te trappelen om dat in te zetten. We willen echt in cocreatie met de inwoners gaan om het samen te doen.

Dan, voorzitter, wil ik afsluiten met een laatste vraag van de VVD over de arbeidsmarkt, over werk en over hoe het kan dat die werkloosheidscijfers hier zo hoog zijn en wat het college daaraan gaat doen. Nou ten eerste, dan ga ik toch even iets technisch doen, al ben ik daar zelf nooit zo'n voorstander van, vallen de hoge cijfers wel mee. Als je kijkt naar de WW-uitkeringen zitten we in Zoetermeer op 1,4% waar landelijk op 1,6% zit. Bijstand 3% regionaal, daar had ik de landelijke cijfers even niet zo snel, tegen 2,9% in Zoetermeer. Rotterdam, ter vergelijking, zit op 6,4%. Dus dat doen we vrij aardig. Je ziet ook dat het tekort dat wij op de BUIG hadden, een fout in de rekentool bleek, denk ik, want volgend jaar, zoals het er nu naar uitziet, klapt die ineens weer om naar een flink voordeel. Het is onbegrijpelijk. Dus we doen het eigenlijk best goed. Dat neemt niet weg dat we ons wel moeten blijven inzetten om de mensen die wel thuis zitten, wel aan het werk te helpen. Daar doen we van alles voor. Via De Binnenbaan, voorkomen van werkloosheid, het RWC, is daar een onderdeel van. Op pagina 23 van de

begroting staat een heel lijstje met zaken die we doen om mensen aan het werk te helpen. Voorzitter, volgens mij was ik zo op deze manier door mijn vragen heen.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Velzen voor uw eerste termijn. Dan draag ik even het stokje over aan de plaatsvervangend voorzitter van de raad, mijnheer Duiven, als u dat goed vindt.

De **voorzitter**: Dat leek even op een snelle promotie. Ik geef het woord aan de burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Daar kunnen sommige mensen toch anders over denken. Ja, voorzitter, dank u wel.

Wat mij betreft, ga ik het heel kort en bondig houden. Er liggen twee moties die in ieder geval op mijn terrein van toepassing zijn. Preventief fouilleren, het is een terugkerende discussie volgens mij. Volgens mij staat in het schema heel duidelijk hoe ik erin sta. Volgens mij is die onuitvoerbaar, omdat de raad er ook gewoon niet over gaat. U heeft al gedaan wat u moest doen. Dat is in de APV opnemen dat er veiligheidsrisicogebieden zijn. En uiteindelijk heb ik u heel duidelijk de procedure uitgelegd, dat heeft de heer Boerboom ook al gezegd. En ik schroom niet om hem in te zetten, maar er is op dit moment geen enkele aanleiding voor.

De **voorzitter**: Er is een interruptie van de heer Nawijn.

De heer **Nawijn** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, mijnheer de burgemeester. U schrijft inderdaad dat de gemeenteraad er niet over gaat. De burgemeester is voorzitter van de gemeenteraad en daardoor onderdeel van de gemeente Zoetermeer. Dus u gaat er wel degelijk over. Overigens heeft u dit argument de twee eerdere keren nooit verteld en nu vertelt u het pas. Op dit moment wordt de situatie met betrekking tot preventief fouilleren hoe langer, hoe ernstiger. Ergens in Zoetermeer is een buschauffeur door vier jongeren in elkaar geslagen. U moet eens gaan kijken op het Palenstein Plein waar jongeren, zelfs van zeven, acht, negen jaar, gooien met alles wat nodig is. En in Voorburg is ook een groot incident geweest en heeft de burgemeester onmiddellijk het preventief fouilleren ingevoerd. Dat wilde ik maar even zeggen.

De **voorzitter**: De burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Ja voorzitter, even naar de heer Nawijn. Dat klopt, maar die bevoegdheid die ik heb, is de bevoegdheid als burgemeester, dus niet als voorzitter van de raad. De procedure heb ik volgens mij al verschillende malen uitgelegd. Het heeft ook te maken met het aantal incidenten dat in het gebied plaatsvindt, want dan pas is er aanleiding om preventief fouilleren in te zetten. Wat overigens een bevoegdheid is die door de gebiedsofficier van justitie ingezet moet worden.

De heer **Nawijn** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dat is onzin, mijnheer de burgemeester.

De **voorzitter**: Mijnheer Nawijn, laat de burgemeester eerst even uitspreken. Mijnheer Nawijn, u heeft niet het woord! U krijgt het woord, maar u nam het woord terwijl de burgemeester nog bezig was met zijn antwoord. Laten we even de goede volgorde in acht nemen. De burgemeester mag zijn antwoord afronden.

Burgemeester **Bezuijen**: Ik was bezig te vertellen dat uiteindelijk de officier van justitie daarover gaat en het is ook keurig in het memo gezet hoe de procedure is. Ik heb ook daarin gezet dat ik niet zal schromen het in te zetten als het nodig is. U refereert aan twee incidenten waarbij overigens geen wapens betrokken waren. Want het geweldsincident bij de tram is inderdaad gedaan met de blote vuisten. Helaas, zou ik haast zeggen, want het is een uitermate triest incident dat daar heeft plaatsgevonden. Maar nogmaals, als het nodig is, zal ik het inzetten. Wat mij betreft, is dat nog steeds mijn standpunt zoals dat al eerder aan de orde is geweest.

De **voorzitter**: De heer Nawijn voor een doorvraag.

De heer **Nawijn** (Lijst Hilbrand Nawijn): Volgens mij wacht de burgemeester af tot er incidenten plaatsvinden, voordat hij ingrijpt. En dat is zo slap want u weet dat wat we in Rotterdam hebben gezien en wat we in Den Haag hebben gezien, waar een cafetaria-eigenaar is gedood door een meisje van veertien. En er zijn allemaal zulke dingen om ons heen en dan zegt hij 'ja, ik ben aan het samenwerken met Delft en Den Haag', maar u doet helemaal niets en dat is heel erg kwalijk.

De **voorzitter**: Daar zit geen vraag in besloten maar...

Burgemeester **Bezuijen**: Ik laat deze woorden aan de heer Nawijn, ik ga verder met de volgende motie.

De **voorzitter**: Nee, alvorens u verder gaat, heeft u nog een interruptie van mevrouw Sandifort.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Een korte vraag. Ik hoor u net zeggen 'er is geen enkele aanleiding om het nu in te zetten. De mogelijkheid heb ik wel'. Wat zijn dan wel aanleidingen?

De **voorzitter**: Burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Ik heb in de memo heel duidelijk aangegeven, en dat heb ik ook besproken in de driehoek – want dat was juist het verzoek van de LHN vorig jaar om uit te zoeken wat nou precies de criteria waren of zijn waarlangs je dat zou kunnen inzetten – dat dat te maken heeft met het aantal incidenten dat in een bepaald gebied plaatsvindt. Het moment dat zich in een bepaald gebied een aantal steek- of schietincidenten zouden voordoen, is er absoluut aanleiding om preventief fouilleren als extra maatregel in te zetten. U weet dat als het nodig is, ik heb het in Buytenwegh ook gedaan, zet ik een samenscholingsverbod in en cameratoezicht, et cetera. Dat zijn maatregelen die daar ook absoluut een antwoord op kunnen zijn. Maar preventief fouilleren is juist dan pas aan de orde, want het heeft ook een behoorlijke invloed op de capaciteit van de politie die al gering is. Op dat moment kan het ingezet worden.

De **voorzitter**: Nog een doorvraag van mevrouw Sandifort, gaat uw gang.

Mevrouw **Sandifort** (VVD): Ja, toch nog een korte vraag, voorzitter. Het is natuurlijk wel van de zotte dat we moeten wachten tot het een paar keer misgaat om dit in te zetten, terwijl het nu echt op verschillende plekken in de stad, maar ook daarbuiten, natuurlijk enorm toeneemt. En ik vraag me gewoon af, is er nog een mogelijkheid om dat te kunnen veranderen? Een mogelijk waarmee we die grens, wanneer je dat mag inzetten, anders kunnen inrichten?

De **voorzitter**: Ik zag ook de heer Ekkelenkamp. Kunt u gelijk uw vraag stellen? Dan kan de burgemeester in een keer antwoorden.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ook even een reactie mijnheer de voorzitter, op wat mevrouw Sandifort net zei. Je kunt natuurlijk niet bij ieder incident meteen dit wapen in de strijd gooien, om het maar zo te zeggen. De burgemeester geeft heel duidelijk aan dat er in een uiterste geval, onder zeer beperkte of zeer stringente omstandigheden, toe besloten kan worden door de officier van justitie. Wij steunen dat beleid. Ik heb het al eerder aan de stok gehad met mijnheer Van den Boomgaard destijds over preventief fouilleren en ook volgens mij wel eens met de heer Nawijn. Dat is ook een nadeel in het kader van etnisch profileren, want dat gaat echt gebeuren, ik verzeker het u.

De **voorzitter**: De burgemeester, wilt u daarop reageren?

Burgemeester **Bezuijen**: Nee, ik wil er niet op reageren. Ik wil even reageren op mevrouw Sandifort. Het is heel simpel, want het gaat om een bepaald gebied waar je bijvoorbeeld constateert... Het gaat ook niet altijd alleen om incidenten. Soms gaat het er ook om of je wapens constateert bij mensen. Als je in een bepaald gebied – ik heb volgens mij vorig jaar het voorbeeld gegeven van rond een station – daar ineens meer wapens tegenkomt, dan is het een mogelijkheid om te zeggen 'wij wijzen dat als veiligheidsrisicogebied aan' en dan zou preventief fouilleren ingezet kunnen worden. Maar daar heb ik de medewerking van én het OM én de politie voor nodig, omdat zij ook die schaarse capaciteit daarop moeten inzetten. Dat is hoe we ernaar gekeken hebben. En ik heb van het begin af aan dat ik hier heb gestaan gezegd dat als het nodig mocht zijn, ik het middel zal inzetten, zeker als er gebieden zijn waar het echt ook gewenst is. En op dit moment – want ik hoor ook steeds 'ja, daar vindt het plaats, daar vindt het plaats' – is dat op basis van de cijfers die wij hebben in ieder geval niet te constateren.

De **voorzitter**: Dan heeft u ook nog een interruptie van de heer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, er werd net natuurlijk even aan gerefereerd door de heer Ekkelenkamp en ja, ik ben blij dat de heer Ekkelenkamp het zich nog goed kan herinneren dat wij als

eerste inderdaad die motie hadden ingediend over het preventief fouilleren. Gelukkig had de burgemeester toen hetzelfde antwoord als nu, waarvoor dank. Ik weet dat hij het beste met Zoetermeesters voor heeft. En inderdaad, het is natuurlijk een paardenmiddel als je één akkefietje hebt, helaas met wapens, om daar meteen preventief te fouilleren. Dan zal het weer tien weken niet gebeuren, bij wijze van spreken. Dus dat maakt het ook wel onmogelijk. Maar ik weet wel dat er bovenop wordt gezeten. Ik vind het wel een beetje een smerig frame van de heer Ekkelenkamp dat er meteen ook het etnisch profileren bij wordt gehaald. Daar pas ik voor en eigenlijk wens ik daar een correctie op, want dat was toen niet in de gaten. Dus voor wie dat terug wil zien..., graag een correctie in ieder geval.

De voorzitter: Ik geef de heer Ekkelenkamp nog de gelegenheid om erop te reageren.

De heer Ekkelenkamp (D66): Ik denk dat ik dan eerst de heer Van den Boomgaard wil corrigeren. Want volgens mij is de heer Nawijn degene geweest die dit herhaaldelijk aan de orde heeft gesteld, al jarenlang. Dus die is portefeuillehouder preventief fouilleren in deze raad. Helaas voor hem dan nog steeds zonder succes. En ik hoop dat dat ook zo blijft voorlopig. Maar even naar u toe. Nee, ik neem dat niet terug, dat etnisch profileren. Dat is gewoon een risico dat echt voor de hand ligt. Daarom, ook al is het alleen maar in uitzonderlijke omstandigheden dat het middel ingezet wordt. Dus laten we er voorzichtig mee omgaan en niet zomaar dieldriest dat als eerste in de strijd gooien.

De voorzitter: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Mijnheer Ekkelenkamp draait zijn woorden, want eerst was het toen... Met etnisch profileren over de motie die wij toen hadden ingediend. Ik refereerde meer aan de motie en dezelfde beantwoording toen, dus dat ten eerste. Of die moties voor onze tijd zijn ingediend, dat zal, maar de beantwoording nu is in ieder geval hetzelfde als toen wij hem hadden ingediend. En over etnisch profileren, dat agenten dus per definitie ook etnisch zouden profileren, daar distantieer ik me ook ten zeerste van. Dat is een volledige aanname over onze politiemacht die het al moeilijk genoeg heeft, denk ik, tegen zoveel wapengeweld waar dus eigenlijk heel weinig tegen te doen is. Dus ik vind het eigenlijk een dieptrieste zaak dat D66 nu de politie, recht in het gezicht, te kakken zet eigenlijk, heel platgezegd, terwijl zij juist die afstand daarvan nemen. Dus sorry, ik kan hier niets over zeggen.

De voorzitter: Goed, ik denk dat de standpunten in soms heel duidelijke bewoordingen wel duidelijk zijn. Daar hoeven we verder niet overheen. Dan zie ik dat de heer Nawijn nog een nieuw punt heeft?

De heer Nawijn (Lijst Hilbrand Nawijn): Nee hoor, een toevoeging.

De voorzitter: U heeft het woord.

De heer Nawijn (Lijst Hilbrand Nawijn): De vraag is: wij hebben een onderzoek gedaan onder de politie in Zoetermeer. En de meerderheid van de agenten zou dolgraag preventief fouilleren willen hebben als middel, als instrument om te kunnen optreden tegen bendes die zich overal in Zoetermeer bevinden. En dan wijs ik de burgemeester erop. Ga er maar eens kijken, dat plein in Palenstein tegen de avond, dan ziet u hoeveel jongeren daar rondzwaaien en wie er een mes heeft, heb ik niet gecontroleerd. Dat kan ik niet, want dat kan alleen de politie.

De voorzitter: Dan reactie van de burgemeester en dan hoop ik dat we naar een afronding van deze slagenwisseling kunnen komen. De burgemeester.

Burgemeester Bezuijen: Ja voorzitter, dank u wel. Dat had ik begrepen. Ik heb het ook met de teamleiding van de politie besproken en die zijn er ook heel duidelijk over. Zij zien daar op dit moment geen aanleiding voor. Zij gaan ook over de inzet, naast de burgemeester overigens, van de politie. Ik snap best dat politieagenten het altijd leuk vinden als er meer instrumenten zijn, maar uiteindelijk is dat wel aan de leiding en aan de driehoek om daar een standpunt over in te nemen.

De voorzitter: Ik denk dat u uw betoog verder kunt vervolgen.

Burgemeester Bezuijen: Ja voorzitter, misschien dan een motie die wat soepeler gaat, soepel vergunnen. Volgens mij hebben keurig 'oordeel raad' gezet. Volgens mij hebben we daar al vaker over gezegd dat het goed is. Daar worden al verbeterlagen gedaan. Ik wil ook wel even een kleine winstwaarschuwing geven omdat we ook vaak zien dat organisatoren soms met hun plannen nog wel eens wisselen

waardoor het langer duurt in de advisering en ze later hun vergunning krijgen. Daar wordt nu van alles aan gedaan om met die organisatoren te kijken hoe het proces te stroomlijnen, zoals dat zo prachtig heet in termen. Dus volgens mij kunt u... Nou ja, oordeel raad is duidelijk.

Nog een drietal vragen als het gaat om veiligheid, voorzitter, want daar ging het ook om. De VVD zit daar, maar ik kan het geloof ik ook tegen die fractie zeggen. U heeft die effectindicatoren, daar heeft u zelf om gevraagd. Daar heb ik een keurige memo over gemaakt. Daar gaan we het eerste kwartaal 2024 juist over hebben om te kijken 'kunnen we een slag dieper gaan dan alleen de cijfers?' Want die lijken op zichzelf heel goed, en die zijn op zichzelf heel goed, zeg ik er meteen even bij, ook in de veiligheidsbeleving, maar ik kan me ook heel goed voorstellen dat u behoefte heeft, en dat is ook de intentie, om te kijken of we er ook achter kunnen kijken.

Het tekort aan agenten. Dat is me natuurlijk een doorn in het oog en eerlijk gezegd stoort ik me er mateloos aan. Ik moet wel beginnen met een compliment aan de politie, want ondanks die krappe bezetting zijn ze in staat om alles nog te blijven doen, maar zo langzamerhand begint de grens wel echt in zicht te komen. Ik kaart dat overal aan. Ik heb ook al oplossingen aangekaart; zouden we mensen die uitstromen niet langer kunnen laten werken? Technologie die we inzetten. Er wordt van alles bekeken, maar de uitstroming is op dit moment zo groot dat dat niet tegen de instroom op kan. Maar het is niet alleen een Zoetermeerse uitdaging, maar ook een landelijke uitdaging.

De PVV had nog iets over geweldsincidenten oppakken. Helaas hebben wij inderdaad de afgelopen weken weer meerdere, maar zeker twee wat ernstige incidenten gehad met vuurwerk. Er waren explosies in Oosterheem, waarbij overigens vandaag of in ieder geval van de week, ook één verdachte is aangehouden. Dus wat dat betreft doet de politie daar goed werk om te kijken of ze die verdachten kunnen aanhouden. En natuurlijk het trieste incident met de HTM-bestuurder bij Centrum-West. Ik ben met HTM in gesprek. We gaan ook cameratoezicht plaatsen en we gaan sowieso meer toezicht daar doen op dit moment. Daar ben ik met HTM op dit moment over in gesprek. Maar het is en blijft natuurlijk vreselijk dat een medewerker van HTM – en dat is niet de eerste keer, want dat is recent ook gebeurd – op die manier is toegetakeld. Dat is gewoon een verschrikkelijke gebeurtenis.

Dat wat betreft, voorzitter, alles rond veiligheid. Misschien nog één vraag van de heer Boerboom over de lobby. O, ik zie een vinger, dus dan wacht ik even.

De voorzitter: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ja, ik had nog een motie over rolmodellen. Mevrouw Van der Meer heeft een deel van het antwoord gegeven, maar ik wilde graag weten hoe u ertegen aankijkt in het kader van veiligheid en rolmodellen en jeugd.

De voorzitter: De burgemeester voor een aanvullend antwoord.

Burgemeester **Bezuijen**: Ja, volgens mij heeft wethouder Van der Meer er al iets over gezegd. Volgens mij is dat een heel goede insteek. Dat doen we dus ook al. We hebben de Dealbreakers, het is al gezegd IPTA, maar dus ook Dealbreakers en MC Chaos. Ik had er nog nooit van gehoord, maar hij schijnt heel bekend te zijn, zeker onder jongeren. Dus wij gebruiken ze wel op scholen. Wat natuurlijk wel lastig is, want we moeten oppassen dat we die scholen niet te veel belasten met dit soort dingen, want die willen natuurlijk ook gewoon nog taal en rekenen kunnen onderwijzen aan leerlingen. Maar wat mij betreft, zijn er zeker rolmodellen. We hebben nog andere gehad, zoals de internationale topschrijver, zoals Serge Kozouboujouk gehad, die iets aan jongeren overbrengt. Dus er zijn zeker rolmodellen, dus ik juich het enorm toe. En daar waar we het kunnen uitbreiden, is dat wat mij betreft een goed idee.

De voorzitter: Nog een doorvraag van mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ja, even aanvullend. Het gaat ons niet alleen om allerlei beroemdheden die we dan misschien ook weer niet kennen, maar vooral ook om de jongeren zelf die in hun omgeving mensen zien functioneren die eigenlijk als rolmodel functioneren voor hen. Dat je die veel prominenter gebruikt om daar het goede voorbeeld te geven, iets wat bijvoorbeeld bij die meisjes misschien ingezet had kunnen worden.

De voorzitter: De burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Daar kan ik kort nog zijn, daar wordt aan gewerkt en zeker vanuit het buurtwerk wordt ook gekeken of er jongeren zijn, soms ook jongeren die op het verkeerde pad zijn geweest en weer terug zijn gegaan, zodat ze ook kunnen navertellen hoe dat gaat. Daar heb ik zelf ook al

voorbeelden van gezien. Dus daar wordt zeker hard aan gewerkt.

Dan voorzitter, het laatste, en dat was de vraag van de heer Boerboom, over de lobby en de positie in de regio, als ik het zo mag vertalen. We hebben natuurlijk een lobbyagenda. Die loopt gewoon, en het lijkt mij goed, dat zeg ik u ook toe, dat we het eerste halfjaar of eerste kwartaal 2024 een bijeenkomst met de raad beleggen om eens een keer te vertellen wat er allemaal op dat vlak gebeurt. Zodat u als raad ook een beetje zicht krijgt op wat er allemaal speelt. En mogelijk ook kunt kijken welke rol u daar als gemeenteraad in zou kunnen vervullen.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, dank. En dank voor deze toezegging, burgemeester. We zouden het ook fijn vinden om daar gewoon met regelmaat wat over terug te lezen in de P&C-cyclus. Misschien moet ik het niet gelijk al invulling geven, maar kan ik u dat ook meegeven, om te denken over hoe u daar jaarlijks de gemeenteraad over kunt informeren.

De voorzitter: De burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Ja, dat lijkt me een goede suggestie. We gaan hem meenemen. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik constateer dat u nog een vraag heeft van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik had ook nog een motie ingediend over het bindend referendum.

De voorzitter: Burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Daar gaat u als raad over.

De voorzitter: De heer Van Gils met een interruptie.

De heer **Van Gils** (VVD): Voorzitter, dat zegt u, maar het bindend referendum is volgens mij volgens de Gemeentewet helemaal niet toegestaan, waarbij de gemeenteraad altijd het besluit moet nemen, zoals dat wettelijk is voorgeschreven. Wij kunnen die bevoegdheid niet aan de bewoners geven. We kunnen hooguit zeggen 'we houden een referendum en we nemen uw ding over', maar dat is dan nog steeds ook op dat moment weer een besluit van de raad. Ja toch?

Burgemeester **Bezuijen**: Zeker, dat is ook zo uiteraard. Maar dat gaat over de vorm. We hebben onlangs een hele discussie gehad over het referendum naar aanleiding van het Rekenkamerrapport en dat komt nog terug. Dus u gaat zelf nog over de vraag wat u daar allemaal wel en niet in kwijt wilt. Maar dat was de vraag van mijnheer Van den Boomgaard, daar ga ik als raadsvoorzitter niet over. Daar gaat u als raad zelf over.

De voorzitter: Dan nog een tweede vraag van de heer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, want ik ben toch wel geïntrigeerd door het antwoord van de heer Van Gils. Zou u het dan naast u neer willen leggen? Hoe ziet u dan democratie? Als een meerderheid met een bindend referendum... Ook al zou het dan niet volgens de wet kunnen, zou u dan als raad daar overheen willen gaan? Hoe moet ik het me voorstellen?

De voorzitter: Dat is een vraag voor de heer Van Gils.

de heer **Van Gils** (VVD): Ik reageerde op de burgemeester. U zegt 'het is aan de raad'. Volgens mij is dit niet aan de raad. De raad kan niet besluiten om zijn eigen wettelijke bevoegdheden naast zich neer te leggen. Dus we kunnen hooguit een referendum organiseren en dan beloven 'we gaan dat referendum nemen als zijnde het besluit'. Maar dat is dan altijd nog een besluit achteraf, na het referendum van de gemeenteraad waar hij altijd van kan afwijken. Dus in die zin wordt een referendum niet bindender dan wat we nu hebben.

De voorzitter: Dan is er nog een vraag of een interruptie van de heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): In reactie op mijnheer Van den Boomgaard. We hebben vorige week een heel mooi debat gevoerd in de commissie. Helaas was hij toen niet aanwezig, maar toen konden we het ook over dit soort ontwerpen hebben en hebben we het er ook over gehad.

De **voorzitter**: Een reactie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dat ik er één keer niet ben, fantastisch. Ik had een neusbijholteontsteking en vergeef me dat ik een vergadering van een halfuur gemist heb. Maar ik weet zeker dat in de volgende periode onze fractie veel groter zal zijn en dat er altijd een woordvoerder van FVD aanwezig zal zijn. Dank u.

De **voorzitter**: Goed, ik denk dat we daarmee deze termijn van de zijde van het college kunnen afronden. Dan schors ik de vergadering voor zolang de burgemeester nodig heeft om zijn zetel weer in te nemen.

(De heer Duiven draagt het voorzitterschap weer over aan de burgemeester.)

De **voorzitter**: Leden van de raad, is er behoefte aan een korte schorsing? Ja, maar dan stel ik wel voor dat we om 21.00 uur verdergaan. Is dat voldoende, of wilt u langer? Langer? Ik schors de vergadering tot 21.15 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, leden van de raad, ik heropen de vergadering. Wij gaan over naar de tweede termijn van de gemeenteraad en ik geef als eerste het woord aan Zoetermeer Vooruit, mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel, voorzitter. Zoetermeer Vooruit heeft geen behoefte aan een tweede termijn, maar ik wil wel van de gelegenheid gebruik maken om alle wethouders en ambtenaren te danken voor de vele en duidelijke antwoorden die zij gegeven hebben op de vele vragen die wij hebben gesteld als raad en de moties die wij hebben ingediend. En ik wil tevens de mogelijkheid bieden aan de collega's om eventuele vragen over onze moties alsnog te stellen. Dan kan ik ze nu nog beantwoorden. En zo niet. Dan was dit mijn tweede termijn, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Meurs voor uw tweede termijn, hartstikke goed. Dan gaan we naar de ChristenUnie-SGP, mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, ik ga daar niet eens voor naar voren lopen. Ik heb eigenlijk wel gezegd wat ik wilde zeggen. En wat ik nog zou willen zeggen, kan ik wel in een stemverklaring kwijt zo meteen.

De **voorzitter**: Dat is fantastisch. Dan ga ik naar D66, de heer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u, mijnheer de voorzitter.

Voorzitter, wij hebben in ieder geval een vernieuwde versie van onze motie Hack de gemeente, we hebben daar een bedrag toegevoegd zoals de wethouder suggereerde.

De **voorzitter**: Zou u er ook even het nummer bij willen zeggen? Dat is wel handig als u dat heeft.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dat heb ik niet zo uit mijn hoofd. Maar ik heb geen Caroliene, maar Jamila? Dat is 12.

De **voorzitter**: Goed. Gaat u verder mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u wel. Dan is in de motie Bevoorraden zonder CO₂-uitstoot een verbetering aangebracht. Die willen we ook opnieuw indienen. Dat gaat er met name om dat het meer een onderzoeksmotie is geworden, zoals de wethouder suggereerde.

Dan ga ik even verder met een aantal andere zaken. Wij hebben een verhaal gehoord van wethouder Mertens en daar werden we eigenlijk best blij van. Dank allereerst voor de beantwoording van onze vragen. Het antwoord op de vraag over erfgoed klinkt eigenlijk positief, net als het feit dat de Boerderij ook al eerder aan bod komt dan wij hadden gedacht, dat stermt ons ook heel erg tevreden. Dus we zijn

blij met deze positieve ontwikkeling mevrouw Mertens. En het is ook goed dat er een publiciteitscampagne komt voor het afvalbeleid. Dus dat is helemaal prima. En we zien ernaar uit dat er een raadsvoorstel wordt aangeboden voor het burgerforum. Zoals ik heb vernomen, komt dat in december aan de orde. Dat zou denk ik heel goed zijn.

Dan hebben we nog een laatste punt, de motie over Elke seconde telt. Die trekken we nadat de beraadslaging hier hebben plaatsgevonden en met wat het college suggereert, in en die maakt dan geen onderdeel meer uit van de beraadslagingen. Dat was Elke seconde telt. En ik kijk even verwachtingsvol naar mijn fractieleden of die misschien een nummer hebben daarvan.

De **voorzitter**: Dat is 11. Ik kan constateren dat motie 11 is ingetrokken.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, dan misschien even voor uw eigen administratie, voor moties 7 en 12 komt er een aangepaste motie en nummer 11 is ingetrokken. Om het even allemaal helemaal scherp te krijgen. Dank u wel, mijnheer Ekkelenkamp, voor uw tweede termijn.

Motie nr. 2311-07A ingediend door D66, GroenLinks, PvdA, CDA
Zoetermeer bevoorraden zonder CO₂-uitstoot

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- Nederland zich ten doel heeft gesteld om de CO₂-uitstoot tegen 2030 met 49% te verminderen en Zoetermeer dit doel moet omarmen om actief bij te dragen aan een duurzame toekomst;
- 66 koplopers hebben aangegeven actief te willen meedenken over de transitie. Zij hebben op 1 december 2020 het Convenant ZES (Zero Emissie Stadslogistiek Rotterdam) ondertekend;
- de gemeente Zoetermeer het convenant ZES heeft ondertekend;
- Zero Emissie Stadsdistributie (ZES) in Leiden, als voorbeeld van een zero-emissiezone voor vrachtvervoer, een effectieve aanpak is om de uitstoot van roet van vrachtvervoer te verminderen en de binnenstad goed bereikbaar te houden;

overwegende dat:

- het verminderen van CO₂-uitstoot en het bevorderen van duurzaamheid cruciaal zijn om de klimaatdoelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs te bereiken;
- Zoetermeer als een van de ongeveer 66 gemeenten in Nederland actief streeft naar de oprichting van een zero-emissiezone voor vrachtvervoer, met als doel schonere lucht, minder vervoersbewegingen en een leefbare binnenstad;
- Zoetermeer ook een actieve rol moet spelen bij het verminderen van de CO₂-uitstoot, met name in stedelijke gebieden, om de luchtkwaliteit te verbeteren en een gezonde, groene en economisch welvarende stad te bevorderen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken en te implementeren hoe Zoetermeer vanaf 2025 een zero-emissiezone voor vrachtvervoer kan oprichten in de binnenstad en het Stationspleingebied, en ervoor te zorgen dat alleen schone vervoersmiddelen voor goederenvervoer toegang hebben tot deze zones;
- bij het onderzoek ook de relevante stakeholders, waaronder ondernemers, vervoerders en kringloopwinkels, te betrekken;
- daarvoor € 30.000,00 ten laste te leggen van het begrotingssaldo;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2311-12A ingediend door D66, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit
Hack de gemeente!

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- de cybersecurity van veel gemeenten niet van het gewenste niveau is;
- dit de gemeente kwetsbaar maakt, onder andere voor hackers;

- ethische hackers een helpende hand kunnen bieden bij het ontwaren en helpen tackelen van deze dreigingen;
- gemeenten niet altijd goed omspringen met de feedback van deze hackers;
- de cyberdreiging momenteel/ tegenwoordig van hoog niveau is;

overwegende dat:

- we in Zoetermeer volop experts aanwezig hebben op het gebied van cybersecurity in de Dutch Innovation Factory;
- in de gemeente Den Haag al jaren ervaring is met het benutten van burgerlijke expertise op het gebied van cybersecurity;
- gemeente, bedrijven en studenten op het gebied van cybersecurity nog veel van elkaar kunnen leren;

verzoekt het college:

- een hackathon volgens rules of engagement te organiseren naar Haags voorbeeld en daarbij de Dutch Innovation Factory te betrekken, in het bijzonder de studenten daar;
- daarvoor € 15.000,00 ten laste te leggen van het begrotingssaldo;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Wij gaan over naar de fractie van het CDA, mevrouw Frinking voor haar tweede termijn. Gaat uw gang.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Dank aan het college voor alle antwoorden. We zijn blij dat daar nagedacht wordt over de begroting van volgend jaar en de volgende jaren, dat ook er daadwerkelijk goed wordt nagedacht over Zoetermeer 2040, dat het daadwerkelijk een vertaling krijgt in hoe we met de begroting omgaan. En we vinden het dus ook belangrijk dat het als uitgangspunt meegenomen blijft worden, ook als we moeten nadenken over bezuinigingen. We hopen echt op een snel en goed resultaat, en het liefst volgend jaar.

Ook dank voor de steun die we gekregen hebben voor onze moties. Die zullen we ook indienen. Dat gaat over de beweegmakelaar, de rolmodellen, de woonzorgvisie en de jeugdzorg. Ook goed om daar met elkaar en ook met de griffie, zeker over de jeugdzorg, na te denken over wat nodig is om daar een goed debat over te houden. Dank ook aan het college voor de reactie op het afval. We hadden daar enige zorgen over, maar de wethouder heeft daar een heel goed antwoord op gegeven. Dus we kijken vol vertrouwen in ieder geval naar de communicatie en ook naar het gegeven dat we nu al stappen kunnen ondernemen om vermindering van afval te krijgen. Ook dank voor het antwoord over de NS. Een stevige lobby is nodig en we wensen daar de wethouder veel succes mee. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Frinking voor uw tweede termijn. Ik ga over naar Zó! Zoetermeer, de heer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Mag het hiervandaan, voorzitter? Dank voor de beantwoording van onze vragen. We spreken nogmaals de hoop uit dat het college probeert om een of twee projectleiders vrij te maken voor de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed. Met andere woorden, de vraag of dat op de prioriteringslijst kan komen. Voor wat betreft de toekomstige tekorten op de begroting en/of de invulling daarvan, hopen we op het beste, maar is het goed om uit te gaan van het slechtste scenario. Dus wat ons betreft, is het een prima plan om in ieder geval de mogelijkheden van bezuinigingen te onderzoeken. Tot slot dank aan de catering voor de goede zorgen en op voorspraak van collega Meijroos hier kan ik ook nog de burens bedanken, in die tijd en mijn ouders, om de tijd vol te kletsen. Nee, ik houd het hierbij voorzitter, dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Vlies. Misschien kan het wel tot een inperking van de totale tijd komen. Maar dat komt later wel. Dat was een grapje. De LHN, mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. En dank aan het college voor de beantwoording van de vragen. Allereerst willen wij mondeling het dictum wijzigen van onze motie Nuttige combinatie, door 'de huidige' te veranderen in 'de begrote'.

De **voorzitter**: Even voordat u zo verder gaat, want de administratie wordt bijgehouden. Welk nummer was dat, die motie? 19. En daar doet u een mondelinge aanpassing op, als ik het goed begrijp. Kunt u

dat nog één keer herhalen?

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Daar doe ik mondeling een wijziging op. We zijn nog benieuwd naar de voortgang van de plannen om de jongeren...

De **voorzitter**: Wilt u hem nog één keer herhalen? Want hij is niet helemaal doorgekomen.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): O, natuurlijk, graag willen wij een mondelinge wijziging aanbrengen in het dictum van de motie Nuttige combinatie 2311-19 door 'de huidige' te veranderen in 'de begrote'.

De **voorzitter**: Dank u wel. Gaat u verder.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): We zijn benieuwd naar de voortgang van de plannen om de jongeren aan de stad te binden. Daar hadden we een vraag over gesteld en we vinden het fijn om te horen hoe dat ervoor staat. En dan willen we nog even terugkomen op de leerplicht. Het is goed om te horen dat er in januari meer ambtenaren beschikbaar zijn. Om effectief slagen te maken wil de LHN graag voor het einde van het jaar horen hoe er concreet ingezet wordt om de leerplicht weer in te zetten als waardevol instrument en hoe de preventieve functie nog beter vervuld kan worden. Wij hopen op een toezegging van de wethouder.

Zoals aangegeven in de eerste termijn waren wij voornemens om een raadsbrede motie in te dienen. Deze heeft helaas niet de steun van de raad, dus we komen binnenkort terug met een agenderingsverzoek. Dank.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Siegelaer, voor uw tweede termijn. Dan ga ik over naar de heer Duiven van de VVD. Gaat uw gang.

De heer **Duiven** (VVD): Dank u wel voorzitter. Als invaller heb je niet zo vaak de kans om te shinen, dus vandaar dat ik nog even het podium pak. Dank aan het college voor de gegeven antwoorden. Dank ook aan de ambtenaren die ongetwijfeld heel wat van die antwoorden hebben samengesteld zo in de coulissen en achter de schermen. Zij verdienen ook even die dank, die ook al door anderen is uitgesproken. Zeker in het perspectief van wat de wethouder van Financiën een aantal van hen al in het vooruitzicht heeft gesteld, namelijk morgen al gelijk weer aan de slag voor de begroting 2025. Over een efficiënt werkende organisatie gesproken. Maar ik neem aan dat de wethouder dat eigenlijk met een korreltje zout neemt. Nee, schudt hij.

Voorzitter, ik zei net al dank voor de antwoorden. Een van de antwoorden heeft eigenlijk meer vragen opgeroepen en dat heeft betrekking op de nachtbus. Er werd verwezen naar een memo dat wij vanochtend hebben gekregen. Dat hebben wij inderdaad gekregen. Als je dat leest, dan ontstaat daar verwarring, want daar staat in dat er nog overleg met de MRDH volgt. Uit het antwoord van de wethouder maakte ik op dat dat overleg al zou zijn geweest, tenzij dat een ander overleg is dan wat in het memo wordt aangekondigd. Dus de vraag is wat klopt; dat wat de wethouder heeft gezegd of wat de raad vanochtend schriftelijk in het memo heeft gekregen. Als het overleg is geweest, wanneer heeft het plaatsgevonden? Was het dan het overleg van vorige week donderdag? Wat is dan precies de inzet van dat overleg geweest? Wat is concreet gevraagd? En als er een formeel verzoek is gedaan, mondeling, en als er dan formeel reactie is geweest, als dat een afwijzing is, wat zijn dan de afwijzingsgronden geweest die in dat overleg aan de orde zijn geweest? En als er nog meer vragen zijn te bedenken die de onduidelijkheid tussen enerzijds het betoog van de wethouder en anderzijds het memo in het leven heeft geroepen, dan de uitnodiging aan de wethouder of aan het college om daar dan gelijk nog even in de aanvulling duidelijkheid over te scheppen.

Voorzitter, we hebben doeners nodig in deze stad. Dat moge duidelijk zijn uit het betoog dat ik in mijn eerste termijn heb gehouden. Een vraag aan het college, een kleine vraag, volgt u overigens die oproep? En als dat zo is, dan kijken wij in ieder geval reikhalzend uit naar de advertenties straks voor de vacatures voor alle doelfuncties die dan open worden gesteld. Ik meende in menige reactie van de wethouders van het college te horen dat ze ook inderdaad in die doemodus terecht willen komen. Wat ons betreft, alle steun daarvoor.

De jaartallen vliegen ons altijd om de oren bij begrotingen en dan hebben we over het ravijn in 2026, 2027, we hebben het allemaal de revue laten passeren. Ik heb het niet genoemd in mijn eerste termijn, een aantal heeft dat wel gedaan, maar ik wil graag ook nog even benadrukken dat wat ons betreft, de visie Zoetermeer 2040 dan ook een belangrijke leidraad is. En zoals ook sommigen hebben gepropageerd, ook dat onderschrijven wij, hoort dat niet weggestopt te zijn, ergens waar je eigenlijk al zover

bent dat je zou willen stoppen met het lezen van de begroting, maar dan nog eens 2040 tegenkomt. Dat mag een veel prominentere en hoort ook een veel prominentere plaats te hebben in de begroting als leidraad van onze beleid en als leidraad voor de toekomst van de stad. Punt.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Duiven. Dat heeft u vast thuis geoefend. Wij gaan over naar de fractie van GroenLinks. De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank voorzitter. Ook ik wil graag met complimenten beginnen. Allereerst complimenten en dank aan het college voor de antwoorden en een aantal toezeggingen. Daarnaast dank aan de ambtenaren die hier weer oeverloos tijd en energie in hebben gestoken. Daardoor kunnen wij toch ons werk maar goed doen. En ten derde, voorzitter, willen wij ook het college danken voor het mooie motieoverzicht. Wij denken dat dit de koers is die we met elkaar moeten volgen, waar het college duidelijk schetst wat wel en niet kan, maar tegelijkertijd ons ook de ruimte geeft als raad om zelf politieke keuzes te maken.

Voorzitter, volgens mij hebben we ook een goed debat gehad over de begroting en met name rondom het ravijn en wij willen daar nog bij drie punten stilstaan. Ten eerste voorzitter, het ging er al even over, wij willen echt ervoor pleiten dat we het juiste tijdspad volgen. Het is goed dat het college alvast zaken in kaart brengt, maar laten we niet te vroeg zelf besluiten om te bezuinigen en de druk vooral bij het rijk houden in eerste instantie.

Ten tweede voorzitter, we kijken er erg naar uit om met elkaar de discussie te voeren over de incidentele middelen, die we als gemeente ruimschoots hebben, en over hoe we die op een goede manier kunnen inzetten om de begroting niet verder onder druk te laten komen staan.

En ten derde, GroenLinks heeft zorgen om de taakstelling jeugdzorg en de haalbaarheid daarvan. Dat hebben we net al bij de wethouder van Jeugd aangegeven, maar we zijn eigenlijk ook wel benieuwd hoe de wethouder van Financiën daarnaar kijkt.

Dan voorzitter, zijn onze zorgen over woningbouw niet weggenomen helaas. Het college geeft aan Zoetermeer 2040 als leidend te geven, op zich hartstikke fijn en prima, maar dit is nogal hoog over. Daar staat niets in over percentages of hoe om te gaan met flexwonen. Het raadsvoorstel Woningbouw als Aanjager, waar de wethouder naar verwijst, waarin hij meer sturing of zijn sturing zou willen geven, komt pas eind 2024. Wat is nu in de tussentijd het beleid, het woonbeleid, waarop de wethouder stuurt? Op welke percentages?

Voorzitter, wij zijn blij dat de wethouder onderzoek wil doen naar de maatschappelijke kosten en baten, wanneer we bijzondere bijstand als gift zouden geven aan inwoners die dat nodig hebben. Wij willen dit nogmaals onder de aandacht van de raadsleden brengen. Het gaat nadrukkelijk om een onderzoek en daarna kunnen we met elkaar een politieke afweging maken.

Dan voorzitter, willen we nog een keer het belang van goede gezondheid onderschrijven. De wethouders zei het wat ons betreft heel treffend. Werken aan gezondheid en dan vijf sigaretten per dag inademen als gevolg van de lucht zoals die hier in de stad is, vinden wij zorgelijk. Daarom willen we ook nogmaals het belang van deze motie onderstrepen.

Tot slot, voorzitter, zou ik graag in de laatste paar seconden onze jongeren in de stad nog extra willen aanmoedigen en de motie over jongerenparticipatie van D66 nog een keertje onder de aandacht willen brengen. Dank u wel.

Motie nr. 2311-21A ingediend door GroenLinks, Zoetermeer Vooruit, SP, PvdA, D66, Zó! Zoetermeer

WMO-voorzieningen bij progressieve aandoeningen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- er momenteel WMO-aanvragen voor inwoners die een progressieve aandoening hebben en of in de palliatieve levensfase zitten, zoals ALS versneld worden afgehandeld;
- hierdoor inwoners hulpmiddelen en ondersteuning tijdig zouden moeten ontvangen;
- er momenteel geen specifiek zorgpad voor de WMO-voorzieningen is binnen de WMO voor inwoners die een progressieve aandoening hebben, zoals ALS;
- inwoners met deze aandoeningen vaak niet lang te leven hebben;
- patiëntenfederaties de expertise hebben die kan bijdragen aan het optimaliseren van de juiste WMO-hulpmiddelen voor deze patiënten;

overwegende dat:

- inwoners met een progressieve aandoening vaak te maken hebben met lange wachttijden en bureaucratie voordat zij de benodigde hulpmiddelen en ondersteuning ontvangen;
- snelle en effectieve toegang tot hulpmiddelen voor deze inwoners van cruciaal belang is, gezien de progressieve aard van hun aandoening;
- het ontwikkelen van een specifiek zorgpad voor deze patiënten kan bijdragen aan het verbeteren van hun kwaliteit van leven;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen om te waarborgen dat de benodigde hulpmiddelen en ondersteuning beschikbaar gemaakt worden voor deze inwoners vanuit de WMO en hier patiëntenfederaties en experts bij betrekken;
- de raad terugkoppeling te geven voor het Voorjaarsdebat 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Boerboom namens GroenLinks. Dan gaan we naar de heer Van den Boomgaard voor FVD. Ik wijs hem erop dat hij nog 17 seconden heeft.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Ik ga het heel kort houden, voorzitter. Dank, dank, dank aan ambtenaren, college, et cetera. Eén ding over de motie Geboortezorg moet blijven. De wethouder gaf aan dat wij dan vooruitlopen op punt 2, omdat het een onderzoekje is. Heel eerlijk, niet een onderzoekje bepaalt wat het hoogst haalbare is voor ons, maar dat bepaalt de democratie, ofwel wij als raad bepalen wat het hoogst haalbare is. Waarom is dat nodig? Om zekerheid te bieden, waar dit team van geboortezorg zo naar snakt en zo'n behoefte aan heeft. Dus laten we onze democratische plicht doen. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik over naar de SP. De heer Velner.

De heer Velner (SP): Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van de door de SP voorgestelde motie om een minimumloon te garanderen voor werkzaamheden verricht in dienst van de gemeente, begrijpen we de reactie van de VVD en de PDvZ niet. Laten we het eens omdraaien. Vindt u het goed dat werknemers die voor onze gemeente of onze gemeenschap werken een loon ontvangen waarbij armoede een reële verwachting moet zijn? De SP vindt dat niet en heeft daar goede redenen voor. We snappen dat de wethouder de cao dient te volgen. Uit zijn reactie maken we op dat hij begrip heeft voor ons aangegeven bedrag. Wil hij, als door inflatie en inkomensachterstand een ophoging billijk is, zich daar dan ook voor inzetten? Als dat het geval is, trekken we deze motie in.

Wethouder Weerwag gaf onzes inziens een goede uitleg aan onze motie flexwoningen, niet geschikt voor iedereen. Wij wachten zijn voorstel af – we hebben begrepen dat hij daarmee komt in het voorjaar van 2024 en niet aan het eind van 2024 – waarin het college keuzes maakt binnen het voorstel Woningbouw als Aanjager. Op basis daarvan trekken we die motie eveneens in.

De motie Contant geld handhaven we en we blijven ons inzetten om minima zicht te laten blijven houden op hun financiële situatie, ondanks het feit dat het college aangeeft dat het niet afdwingbaar is.

We hebben onze ondersteuning uitgesproken voor de motie van de PvdA over het nieuwe Zoetermeerse theater en we zijn blij met het feit dat Zoetermeer de bevoegdheid niet gaat inzetten om wijken aan te wijzen die van het aardgas afgehaald worden. Tot zover onze bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Velner voor uw tweede termijn. Dan heb ik de tweede termijn van de PVV. De heer Smitskam, gaat uw gang.

De heer Smitskam (PVV): Dank u voorzitter. Ik heb geen behoefte aan een tweede termijn. Wel wil ik het college en de ambtenaren danken voor de heldere antwoorden.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Smitskam. Ik hoor iets... 39? Nee, ik heb daar niets over gehoord. Dan ga ik even naar de heer Velner. Mijnheer Velner, heeft u motie 39 ingetrokken? Ik hoor net een ja, maar dat was hier niet heel duidelijk doorgekomen. Maar motie 39 is ingetrokken. Ik heb net de PVV gehad, dan gaan we over naar de PDvZ. Mijnheer Blansjaar.

De heer Blansjaar (PDvZ): Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor de beantwoording van de meeste vragen. We hebben het de eerste termijn wel gehad over, en ik citeer letterlijk, 'waar wij als PDvZ moeite mee hebben, is het ondermijnend gedrag van enkele inwoners. De bruisende binnenstad lijkt wel een

begraafplaats. En klagende inwoners krijgen voor elkaar een café als Lautrec te doen sluiten. Elders in de stad zien wij hetzelfde gedrag. Dit staat in schril contrast met het coalitieakkoord. Daarin staat dat we reuring in de stad willen. Wij horen graag van de collega's wat het college verstaat onder de reuring in de stad.' We vernemen graag de onthulling daarvan. En graag zien we ook hoe we aankijken tegen de ondermijning daarvan.

Verder hebben wij nog een vraag over de motie over de WMO-voorziening, motie 21. We hebben het antwoord niet helemaal goed begrepen. We hopen dat, als wij het goed hebben begrepen, het geen invloed heeft op alle uitkeringen. En klopt dat? Dit was mijn vraag.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Blansjaar voor uw tweede termijn. Dan de tweede termijn van de PvdA, mevrouw Kraneveldt.

Ik zie mijnheer Blansjaar nog?

De heer Blansjaar (PDvZ): Ja, ik had een foutje gemaakt, ik zei 21, maar het moet 47 zijn. Ik word door mijn buurman gecorrigeerd.

De voorzitter: Dat is dan bij dezen gecorrigeerd. Mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Mijn vader had vroeger een spreuk achter zijn bureau hangen 'geld maakt niet gelukkig, maar gelukkig maken ze geld.' Want met geld kun je leuke dingen doen en zonder geld wordt het een stuk lastiger.

We hebben met elkaar een aantal jaren geleden gezegd 'wij laten onze stad niet kapot bezuinigen'. Dat moeten we dus vooral niet doen. Het rijk moet over de brug komen om het financiële ravijn in 2026 te dichten. De vraag is dan inderdaad: hoe lang hou je als VNG die staring contest met het rijk vol? En wanneer kijk je teleurgesteld weg en ga je toch bezuinigen? Wij hopen dat wethouder Iedema zich ontpopt tot de Rico Verhoeven van de VNG, een kickbokser die niet wegstapt, een vechttas, die strijdt voor een Gemeentefonds dat wel recht doet aan de taken en uitdagingen waar wij als gemeente voor staan. En natuurlijk begrijpt de PvdA dat je, als je college bent, een plan B achter de hand wil hebben. Een als-danstrategie. Dus ambtelijk voorwerk doen met betrekking tot mogelijke scenario's en maatregelen. Dat begrijpen we, daar zijn we niet op tegen. Maar bij het voorjaarsdebat in 2024 al een besluit nemen over wat we gaan doen en zelfs al welke maatregelen dan, dat is voor de PvdA echt een brug te ver. We moeten de druk op het rijk maximaal houden.

De PvdA probeert altijd met een positieve grondhouding naar de moties van andere partijen te kijken. Moties die goed zijn voor de sociale samenhang in de stad, voor de inkomenspositie of de gezondheid van mensen, of voor een duurzame en groene stad, hebben we mede ingediend of zullen we steunen. Maar er zijn ook moties waar we echt niks mee kunnen. Moties die het hele duurzaamheidsbeleid willen terugdraaien bijvoorbeeld. Of moties die laatdunkend spreken over de LHBTI-gemeenschap of over vluchtelingen. Die staan verre van waar wij voor staan als PvdA. En we gaan echt niet over wat er in scholen wordt onderwezen. Dat moeten we ook helemaal niet willen.

We danken het college voor een in onze ogen positieve beoordeling van het overgrote deel van onze moties, waarbij het oordeel aan de raad wordt gelaten. We hebben motie 49 over het nieuwe theater aangepast, conform de opmerkingen van de wethouder, en eerder van de heer Duiven, en we danken wethouder Mertens voor de steun inzake motie 48 over het Herstelfonds Cultuur. De € 100.000,00 is al bijna op en er liggen nog veel aanvragen.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt, een interruptie van de heer Van der Vlies.

De heer Van der Vlies (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter, u had het even over die motie Nieuw Zoetermeers theater. Als ik het goed begrijp, zijn er drie bullets, drie punten en dat derde punt heeft u dan eruit gegooit? Want dat zou geld kunnen gaan kosten?

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt? Uw geluid staat uit, maar we gaan eerst... U heeft gevraagd welke bullet verdwenen is, als ik het goed heb.

De heer Van der Vlies (Zó! Zoetermeer): Nee, ik heb geen vraag. Ja, ik heb wel een vraag, maar... Als het goed is, is mijn uitgangspunt dat het derde punt is weggehaald. Maar over dat tweede punt hebben wij wel een vraag. Daar staat: de betrokken partijen proactief te helpen om het theater zo snel mogelijk te openen. En wij zitten een beetje met de reikwijdte van dat proactief. Is dat iets wat geld gaat kosten of moeten we er zelf een pand bij...? Ik heb geen idee. Moeten we het gaan verbouwen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Nee, kijk, er was een vergunning verleend en om allerlei redenen stopt het maar. En wij vinden echt dat het theater zo snel mogelijk moet weten waar het aan toe is. Proactief betekent dat je dus niet als gemeente wacht tot er helemaal niets meer kan, maar dat je echt met het theater in gesprek gaat en kijkt 'wat kunnen we doen om het zo snel mogelijk mogelijk te maken van de kant van de gemeente?' En kan het echt niet, dan moeten we iets anders verzinnen. Maar die derde bullet hebben we er in ieder geval uitgehaald. Dus het is niet zo dat het college voor een heel nieuw pand moet gaan zorgen bijvoorbeeld. Dat vragen we niet meer.

De **voorzitter**: Dank u wel en gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Even kijken, waar was ik? Motie 50 over de raadsvergaderingen op ZFM, trekken we in. Ze is al in gesprek met ZFM, zegt de wethouder, dus dat is al mooi. Ook motie 51 over de vluchtelingenlocaties trekken we in en we hopen dat, inderdaad, wat we nu doen genoeg is om straks aan een eventuele extra vraag te kunnen voldoen.

Voorzitter, tot slot. Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren. Die mooie zin van Willem Elsschot, en daar komt eigenlijk ook nog wat achteraan, is uitgeroepen tot de mooiste onvergankelijke zin uit de Nederlandse literatuur. En die is eigenlijk ook van toepassing op onze motie nummer 46 over de ZoetermeerPas voor kinderen van gescheiden ouders. Want wij lezen in de reactie van het college geen principiële bezwaren, maar alleen enkele praktische bezwaren, die volgens ons, met een beetje goede wil, overkomen kunnen worden. Dat het niet per 1 januari 2024 kan, begrijpen we. Dan maar later. Maar we hoeven niet het inkomen van de ouder buiten Zoetermeer te controleren. Het gaat om kinderen van een ouder die in Zoetermeer woont, die financieel het niet breed heeft. Dat kunnen we dus heel makkelijk checken. Het gaat om een ouder die zelf een ZoetermeerPas heeft. Ook dat kunnen we eenvoudig checken. Het gaat hier om een beperkte groep kinderen, kwetsbare kinderen die het al moeilijk hebben, en voor wie voorzieningen om iets leuks te doen met die ene ouder zo belangrijk zijn. Ik vraag de collega's in de raad en wethouder Velzen om die praktische bezwaren die volgens mij geen beletsel hoeven te zijn, opzij te zetten. Laten we mensen en zeker kinderen nu niet benadelen met het idee dat het erg is dat er een piepklein kansje is dat ze een keertje iets dubbel krijgen. Waar het om gaat, is dat ze met die ene ouder die het aantoonbaar financieel moeilijk heeft ook iets leuks kunnen doen. En niet alleen met die ene ouder die € 100.000,00 zou verdienen. Overigens zullen die ouders zeer dun gezaaid zijn. Dus deze motie uitvoeren, hoeft niet ingewikkeld te zijn. Samen kan het, echt waar.

Motie nr. 2311-49A ingediend door PvdA, Zoetermeer Vooruit, GroenLinks, D66
Een nieuw Zoetermeers theater

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 6 november 2023;

constaterende dat:

- de gemeente in 2017 het toenmalige Kwadranttheater gesloten heeft;
- er een tekort aan culturele ruimtes zoals broedplaatsen, ateliers en speelruimtes in Zoetermeer is;
- het CKC en het Stadstheater in Zoetermeer de enige twee instellingen zijn die gericht zijn op optredens van (grote) (theater)gezelschappen;
- het CKC sinds dit seizoen op zondag pas om 17.00 uur opengaat en eerder op de dag dus niet opengaat voor repetities of voorstellingen;
- het CKC in vakanties vaak niet open is om voorstellingen in te spelen;
- de programmering van het Stadstheater bij aanvang van het theaterseizoen al heel vol is;

overwegende dat:

- Zoetermeer op het gebied van cultuur (amateur)talent heeft dat het verdient om zich in de eigen stad te kunnen ontwikkelen op een plek die hiervoor bedoeld is;
- Zoetermeerse gezelschappen mede door het tekort aan speelruimtes steeds vaker naar alternatieven buiten Zoetermeer zoeken om hun theaterproducties te laten zien;
- een zaal met de beoogde capaciteit van 350 zitplaatsen in Zoetermeer uniek is;
- de accommodatie een broedplaats kan zijn met aanzuigende werking voor (nieuwe) talenten, zoals in het verleden ook het geval was met het voormalige Kwadranttheater;
- in juni 2022 media al berichtten over een nieuw theater aan de Van der Hagenstraat 3;
- het nieuwe theater nog altijd niet in gebruik genomen is;

- de omgevingsvergunning voor een nieuw theater in het oude gebouw van Dutch Water Dreams aan de Van der Hagenstraat 3 inmiddels afgegeven is;

verzoekt het college om:

- in gesprek te gaan met betrokken partijen van de Van der Hagenstraat 3;
- de betrokken partijen proactief te helpen om het theater zo snel mogelijk te openen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Kraneveldt voor uw tweede termijn. Daarmee komt er een eind aan de tweede termijn van de raad. En ik kijk even, want er was een verzoek. De heer Duiven, gaat uw gang.

De heer **Duiven** (VVD): Ja voorzitter, ik stel voor of ik vraag om een schorsing van vijftien minuten. Dat is mijn verzoek. Ik zie dat dat verbazing oproept, maar dat is niet...

De **voorzitter**: Nee hoor, dit is een ordevoorstel, dat mag. Ik ga even naar mijnheer Boerboom want die wil daar ook iets over zeggen.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Nee hoor, voorzitter, ik ben benieuwd of de heer Duiven nu een kwartier wil, of straks na de tweede termijn van het college, mocht dat meteen kunnen antwoorden. Want daar zou onze voorkeur naar uitgaan. Of wilt u en/en? Dan ga ik daar ook in mee, hoor.

De **voorzitter**: Mijnheer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Nee, ik wil het nu, anders had ik het nu niet gevraagd.

De **voorzitter**: Het verzoek ligt er nu. Ik denk dat het goed is om het te honoreren. Ik kijk wel even, dan gaan wij om wat mij betreft om 22.00 uur verder. Ik schors de vergadering tot 22.00 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en verzoek iedereen plaats te nemen. Wij gaan over naar de tweede termijn van het college. Elke portefeuillehouder heeft nog ongeveer nog twee minuten. Dus wethouder ledema als eerste.

Wethouder **ledema**: Om tijd te winnen had ik de tafel al omhoog gezet, maar iemand heeft hem omlaag gezet. Ja, verder wordt er prima voor ons gezorgd.

Voorzitter, dank voor alle complimenten en nogmaals, het is goed om te weten dat alle dankwoorden niet alleen door ons worden aanvaard, maar ook door alle collega's die vandaag hier in het gebouw zijn en die eerder aan deze begroting hebben gewerkt. Dat is iedere keer weer een hele tour de force, maar dan is het mooi om te zien dat we hier vandaag in een mooie, ontspannen sfeer met elkaar aan de slag kunnen. En, zo interpreteer ik maar eventjes, dat u als raad ook echt het gevoel hebt weer wat extra aan zet te zijn, helemaal vergeleken met de vorige keer. Dat doet mij deugd en daar wil ik mij ook de volgende keer nog meer voor inzetten, zodat, nogmaals, de begroting steeds sexier wordt. Mijnheer Duiven, u vroeg 'gaan ze nou echt morgen weer aan de slag?' Ja, ze gaan echt morgen alweer aan de slag met de volgende begroting, maar wel met dat gelukzalige gevoel van vandaag, als u dadelijk in ieder geval voor de begroting stemt. Maar daar ga ik vooralsnog maar even van uit, al kan er nog van alles gebeuren tussen nu en pak 'm beet een halfuur. Maar dat is wel wat het is.

Iemand vroeg ook, ik weet niet meer precies wie, 'hoe krijgen we de doeners binnen?'. Dat is niet alleen ons hele selectietraject, maar dat gaf mij ook nog even de kans om aan u te zeggen dat het selectieproces voor de trainees, waar u in een eerdere raad om heeft gevraagd, nu loopt. We hebben onlangs hier 24 trainees binnen gehad. Als je dat ziet, dat is heel gaaf. Niet iedereen kan trainee worden, maar we kijken stiekem ook al wie bij wijze van spreken op een andere plek in de organisatie zou kunnen landen.

Mijnheer Boerboom van GroenLinks vroeg hoe ik tegen de taakstelling jeugd aankijk. Mevrouw Van der Meer heeft heel duidelijk aangegeven wat we daar allemaal voor doen. Ik ondersteun haar daar van harte bij als wethouder van Financiën en andere collega's vanuit hun portefeuilles. Het is ook een klein beetje 'als mensen je doelen niet in twijfel trekken, dan zijn ze niet ambitieus genoeg'. Dus het is van tweeën één. We hebben niet heel veel keus, maar ik heb er ook nog nooit zoveel vertrouwen in gehad

als deze keer dat we echt niet alleen maar een deuk in een pakje boter slaan, maar dat we dat hele pakje boter op een andere manier kunnen inzetten.

Mijnheer Velner, u gaf aan dat als ik mij wil inzetten voor een iets hoger uurloon, u de motie intrekt. Ik zou zeggen 'trek maar in, want als goed werkgever willen wij ook een goed uurloon bieden aan onze werknemers'. Mijn invloed is wel klein, dat zeg ik er gelijk bij, maar ik zal bij de VNG aangeven dat wij best mee willen gaan als de rest van de gemeenten dat ook willen. Dat zien we dan later in de cao-onderhandeling wel weer terug.

De voorzitter: Wethouder Iedema, een interruptie van de heer Velner.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. Op basis van de toezegging van de wethouder trekken wij hem in.

De voorzitter: Mag ik nog even het nummer? Dat is volgens mij 2311-41. Nummer 41 is ingetrokken. Dan ga ik terug naar de wethouder.

Wethouder Iedema: Ja, voorzitter en u daagde mij in de pauze uit om het vooral snel te doen. Maar ik denk dat als we één motie per minuut kunnen intrekken, ik hier waarschijnlijk nog wel even mag blijven staan.

De PDvZ vroeg 'wat verstaat u precies onder reuring in de stad?' Reuring is volgens mij dat er voor diverse groepen iets te doen is, maar dan wel op een manier dat anderen daar in ieder geval niet altijd last van hebben. En wat wij vinden van ondermijning daarvan door klachten et cetera, u haalde een casus aan, vind ik een heel lastige vraag om daar zo op in te gaan. Volgens mij hebben we heel goede procedures en processen om met elkaar te kijken 'is een klacht terecht? Wat kunnen we eraan doen? Hoe kunnen we het zoveel mogelijk mensen naar de zin maken?' Ik denk dat dat het belangrijkste is.

En tot slot, mevrouw Kraneveldt, u zei dat er bij u thuis een tegeltje hing met 'geld maakt niet gelukkig, maar gelukkig maken ze geld'. Die visie op de economie bevalt mij wel dus ik ben ook heel benieuwd, eigenlijk is het een retorische vraag, maar ik vermoed dat ik weet welke partij uw vader aanhing. En u zei 'moeten we nu bij het voorjaarsdebat al de besluiten nemen?' Volgens mij hoeven we dat niet te doen. Bij het voorjaarsdebat geeft u richting. Ik heb enkele van uw Auditcommissieleden ook al gesproken vandaag in de diverse pauzes. We gaan samen kijken hoe we de raad er het beste bij kunnen betrekken. Over het uiteindelijke besluit zien we elkaar over een jaar.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kraneveldt nog?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja voorzitter, dan ben ik toch benieuwd welke partij u dan bij mijn vader vindt passen. Daar ben ik wel benieuwd naar, of u goed gokt.

De voorzitter: Wethouder Iedema.

Wethouder Iedema: Voorzitter, zal ik die dan voor later laten? Ik hoop natuurlijk de VVD, maar dat zal wel niet. DS70?

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Mijn vader was een PvdA'er tot aan zijn dood, maar hij heeft één keer VVD gestemd. Toen kwam hij thuis. Ik zei 'wat kijk je sip' en hij zei 'ja, ik heb VVD gestemd en ik heb er nu al spijt van'.

De voorzitter: Ik stel voor dat we dit debat snel afsluiten.

Wethouder Iedema: Sinds die tijd hangt er een poster thuis.

De voorzitter: Dank u wel wethouder Iedema voor uw tweede termijn. Ik kijk naar wethouder Weerwag. Gaat u gang.

Wethouder Weerwag: Dank u wel voorzitter. Fijn dat ik in ieder geval de SP heb begrepen en dat we daar overeenstemming over hebben kunnen bereiken, wat heeft geleid tot de intrekking van die motie. Dank daarvoor.

Voor wat betreft de aangepaste motie van de LHN, die laat in ieder geval het advies van het college

ongewijzigd.

Voor wat betreft de opmerkingen van GroenLinks. Ja goed, ik probeer het nog een keer wat meer te verduidelijken voor u. Voor ons als college blijft 2040 leidend. Zoals ik u ook al eerder had aangegeven, en waarover ook de vraag van mijnheer Van Gils van de VVD is gekomen, zullen wij in het voorjaar komen met een contourennotitie, waarin u in ieder geval wordt meegenomen om te debatteren over de verdere invulling en vormgeving van die Woningbouw als Aanjager.

Voor wat betreft het beleid, daar kan ik heel duidelijk in zijn. Wij hebben als college de percentages losgelaten. Lopende zaken staan vast. Hoe uit zich dat? Dat vertaalt zich op dit moment in 800 woningen per jaar. Zeker als we kijken naar volgend jaar en het huidige jaar, zijn we echt wel goed op stoom. Met als uitgangspunt een gezonde balans, dus differentiatie in de wijken en tussen de wijken. Dat is eigenlijk op dit moment eventjes mijn inbreng, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder Weerwag, als daar verder geen vragen over zijn. Dan kijk ik naar wethouder Mertens, van wie ik begreep dat zij geen tweede termijn behoeft. Dat klopt. Wethouder Van der Meer, gaat uw gang.

Wethouder **Van der Meer**: Ja, voorzitter. Volgens mij had ik nog een vraag van de LHN die vroeg wat er nog bekend zou worden over de leerplicht en de inzet. Wij hebben gezegd 'ze horen bij de acute acties' dus u krijgt aan het eind van het jaar in ieder geval de stand op dat moment en die nemen we gewoon mee bij die acute acties want daar horen ze bij. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Van der Meer, dan kijk ik naar wethouder Ter Laak. Gaat uw gang.

Wethouder **Ter Laak**: Dank voorzitter. Er is nog één vraag gesteld door de VVD over de nachtbus. Nou ja, soms gaat hier iets mis en dan gaat er ook echt alles mis. Dus ten eerste was de memo al laat in het systeem geplaatst en nu blijkt ook nog eens de verkeerde memo in het systeem te zijn gezet. Excuus daarvoor, dat zullen we morgen snel herstellen. Maar laat ik heel duidelijk zijn, voor dit college is nachtvervoer iets dat hoort bij een stad als Zoetermeer. Dus we zijn met de motie van het voorjaarsdebat onder de arm hard aan de slag gegaan. We hebben van alles uitgezocht, veel gesprekken gevoerd, offertes opgevraagd, gesproken met de MRDH, met de vervoerders. De reactie van de MRDH is: nee, het is niet haalbaar, het is geen gelopen race en het is geen verstandig idee om die ontheffing te verlenen. Die gaan ze niet verlenen. Daarvan hebben wij gezegd als college 'op dit moment lijkt het ons geen werkbaar plan om de huidige motie op die manier verder uit te voeren want dat gaat niet werken', nadat we alles onderzocht, gewikt en gewogen hebben. Maar u kent mij, ik laat me ook niet voor één gat vangen. De afspraken die er nu zijn met de MRDH stellen dat in januari 2025, begin 2025, de nachtbus weer gaat rijden. Daar zijn ze ook vrij stellig in geweest. Alles ligt op tijdpad om dat te realiseren. We hebben aan de MRDH gevraagd 'maak een analyse, laat zien wat het zou betekenen om het nachtvervoer eerder weer op te starten? Wat zijn de consequenties voor andere buslijnen, waar gaan dan bussen uitvallen?' Met die analyse zullen ze komen en op basis daarvan – die kan ik ook delen met de raad – kunnen we kijken of we andere plannen liever hebben. We hebben ook gevraagd of de HTM ook een halte kan toevoegen bij Hollands Spoor als het nachtvervoer weer gaat rijden. Dat zou helpen omdat Hollands Spoor is aangesloten op het nachtnet tussen Rotterdam en Amsterdam en Schiphol. Dus op die manier zijn we aan het kijken 'wat is er wel mogelijk?' Daarnaast loopt het traject samen met HTM en Arriva om maatwerkvervoer toe te passen – dus dan moet u denken aan vraaggestuurd vervoer, dus dat je je moet aanmelden of registreren van tevoren en dat zijn vaak kleinere busjes – om op die manier te rijden. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak, een interruptie van de heer Van Gils. Gaat uw gang.

De heer **Van Gils** (VVD): Ik wil de wethouder danken voor de correctie en de wat uitgebreide toelichting over dat het nachtvervoer in ieder geval per 1 januari 2025 weer naar Den Haag gaat rijden. Dat laat natuurlijk Leiden nog open, daar is het vanavond niet over gegaan, dat was ook uit de begroting gevallen, maar ik neem aan dat alle acties daar nog wel op lopen. Ik hoop dat de wethouder, als zij morgen het andere memo stuurt, ook het door Zoetermeer ingediende plan waarom wordt gevraagd in de brief die u van de Metropoolregio aan ons heeft gestuurd, mee wil sturen zodat wij ook kunnen kijken wat Zoetermeer nu heeft aangeboden bij de MRDH en waar precies die ontheffingsaanvraag over is ingediend. Dus mijn eerste vraag aan de wethouder is om dat ook te doen. Ik zou de wethouder ook willen vragen om te reflecteren op hetgeen gesteld in de Wet personenvervoer 2000, artikel 29, lid 4 en artikel 19, lid 2, die gaan over de mogelijkheden waarop een ontheffing mag worden geweigerd en om dus ook

de weigeringsgronden van die ontheffingsaanvraag met ons te delen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag de heer Zamani en dan ga ik naar wethouder Ter Laak.

De heer Zamani (D66): Ja voorzitter. Ik deel die dankwoorden van de heer Van Gils. Alleen heb ik de beantwoording in de tweede termijn van de wethouder net een beetje anders begrepen dan de heer Van Gils. Volgens mij gaf ze aan dat ze die ontheffing helemaal nog niet heeft aangevraagd, maar dat daar advies over is gevraagd bij de MRDH en dat die negatief heeft geadviseerd. Maar niet dat er een formele ontheffing is aangevraagd. Wij willen graag dat dat busvervoer zo snel mogelijk gaat rijden in de nacht en dat er dus ook ontheffing wordt aangevraagd. Dus dat hoor ik dan graag nog.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Ter Laak, gaat uw gang.

Wethouder Ter Laak: Laat ik eerst toezeggen dat zo snel mogelijk de correcte memo in het systeem komt, in ons iBabs-systeem. We hebben aan de MRDH ontheffing gevraagd, mondeling en schriftelijk in een brief. Ze hebben per brief antwoord gegeven. 'Die gaat er hoogstwaarschijnlijk niet komen', zeggen ze. Ze zijn niet van plan om die te geven. In het bestuurlijk overleg hebben ze er ook van gezegd 'die gaan we niet geven'. Wij hebben als college gezegd 'dit is geen werkbaar, begaanbaar pad om dit in te zetten, om voor dat ene jaar een ontheffing aan te vragen die we niet zullen krijgen'.

De voorzitter: Ik zie nog twee vragen. Ik had u nog niet het woord gegeven, maar nu wel, de heer Van Gils. Gaat uw gang.

De heer Van Gils (VVD): Ik teken toch wel behoorlijk bezwaar aan tegen het feit dat ik nu echt geen idee meer heb of er nou wel of niet ontheffing is aangevraagd. U heeft het nu vier keer op een andere manier beantwoord en u zegt net 'we hebben dat niet gedaan want we denken niet dat dat het gaat halen'. Maar wat is het nu? Heeft u nu wel of niet een ontheffing aangevraagd?

De voorzitter: Ik ga ook even de heer Zamani meenemen en dan kan wethouder Ter Laak erop reageren.

De heer Zamani (D66): Sorry voorzitter, sorry wethouder, maar ik sluit me helemaal aan bij de heer Van Gils. We hebben net in eerste termijn gevraagd is er ontheffing gevraagd? De wethouder geeft aan 'formeel is er echt een ontheffing gevraagd'. En nu geeft ze aan 'we hebben advies gekregen om het niet te doen dus hebben we het niet gedaan'. We willen dat nachtvervoer en we willen het zo snel mogelijk dus vraag die ontheffing aan.

De voorzitter: Wethouder Ter Laak.

Wethouder Ter Laak: Laat ik morgen eerst zorgen dat de correcte memo in iBabs komt. Dan kunt u alles nalezen. We hebben aan de MRDH gevraagd met deze motie 'kunnen we die uitvoeren op de bestaande lijn?' Daarvan heeft de MRDH gezegd 'nee, dat gaat niet'. Vervolgens hebben we gevraagd 'wat moeten we doen om die ontheffing aan te vragen?' Daarvan heeft de MRDH gezegd 'het is niet aan de orde om die ontheffing te verlenen.' Daarvan heeft het college gezegd 'als er geen ontheffing verleend zal worden, heeft het geen zin om dit pad uit te lopen'. Maar laten we morgen de memo even goed in iBabs zetten.

De voorzitter: Ik zie mijnheer Van Gils nog.

De heer Van Gils (VVD): Voorzitter, ik wend mij even tot u, ook als voorzitter van het college, ik heb drie vragen gesteld en ook één twee keer dubbel. Ik wil gewoon concreet antwoord op de vraag: is er een ontheffing aangevraagd door de gemeente Zoetermeer bij de MRDH? En ik heb gevraagd om het plan dat de gemeente Zoetermeer bij de MRDH, al dan niet mondeling, op tafel heeft gelegd, te ontvangen en een reflectie op wat in de Wet personenvervoer 2000 staat over het aanvragen van ontheffing. Daar zou ik graag antwoord op willen horen. Als dat morgen in dat memo komt, wil ik daar vanavond op zich ook nog wel akkoord mee gaan. Maar dat de hele tijd eromheen draaien met een net ander verhaal over wat zich wel of niet heeft afgespeeld in een overleg met de MRDH, daar heb ik echt helemaal niets aan.

De voorzitter: Ik kijk nog even naar wethouder Ter Laak, want ik denk dat het...

Wethouder Ter Laak: Morgen komt het goed in het memo en er is aan de MRDH gevraagd of we ont-heffing daarvoor kunnen krijgen. De MRDH heeft gezegd dat ze geen mogelijkheid zien om daar ont-heffing voor te verlenen.

De voorzitter: Ik stel voor om het nu af te ronden. Nee, we gaan het afronden nu. Volgens mij heeft u zelf aangegeven akkoord te gaan met de memo die komt. Daarin zal heel duidelijk staan wat er wel en niet is gebeurd. En dat is nu de afspraak die er ligt. Ik kijk naar wethouder Ter Laak, zijn er nog andere onderwerpen op dit moment? Nee. Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Ja, dank u voorzitter. Ik had nog wel een opmerking gemaakt over het behouden van de geboortezorg in Zoetermeer. Daar had ik een soort verkapte vraag in gesteld. Ik vraag even of de wethouder die... Ik zal het dan nog even anders stellen. Is in de geboortezorgketen het hoogst haalbare een onderzoeksbevinding? Of is juist een politieke keuze hierin het hoogst haalbare? Dat is de essentieelste vraag voor deze motie. Dus ik hoor graag de wethouder hierover.

De voorzitter: Wethouder Ter Laak.

Wethouder Ter Laak: De inzet van dit college is om het hoogst haalbare te halen wat uit die onderzoeken komt. Dus we hebben nu een aantal onderzoeken in gang gezet. Er zijn afspraken gemaakt binnen een hoofdlijnenakkoord tussen zorgverzekeraars en het ziekenhuis. Nu lopen een aantal onderzoeken. Op het moment dat dat eruit komt, dan komen we weer terug bij u, bij de raad en dan zullen we het er zeker over hebben.

De voorzitter: Heel kort nog, mijnheer Van den Boomgaard.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Ja, want deze beantwoording bevreemdt mij ten zeerste. Volgens mij is het hoogst haalbare namelijk de politieke keuze en volgens mij is deze raad unaniem als het gaat over het behoud van een volwaardig ziekenhuis. Wat kan een onderzoeksbevinding dan daaraan wijzigen? En ja, wellicht loop ik dan voor de muziek uit, zoals u net aangaf in de beantwoording van de eerste termijn. Maar wat ik zo graag wil, en ik denk velen met mij, is die zekerheid bieden aan die mensen die werken in de geboortezorgketen. Dus nog een keer, volgens mij is het hoogst haalbare juist de politieke keuze. En is die wil hier?

De voorzitter: Wil wethouder Ter Laak daar nog reageren?

Wethouder Ter Laak: Volgens mij is de wens van de raad klip-en-klaar. We willen een volwaardig ziekenhuis houden en daar sturen we op, voortdurend. Maar vervolgens is het wel aan het ziekenhuis en haar financiers, de zorgverzekeraars en de banken, omdat uiteindelijk de keuzes daar worden gemaakt, in de bestuurskamer van het HagaZiekenhuis samen met de financiers.

De voorzitter: Goed, dit is duidelijk. De standpunten zijn uitgewisseld en dat kan straks in de besluitvorming terugkomen. Ik ga naar wethouder Velzen.

De heer Van Gils (VVD): Voorzitter, er zijn zonet een aantal toezeggingen gedaan, waaronder het memo morgenochtend, misschien had u die voor...

De voorzitter: Morgen wordt dat memo in iBabs gezet. Dat is de afspraak. U heeft er een drietal vragen bij gesteld. Die moeten daarin beantwoord worden. En dat zal ook gebeuren. Volgens mij hebben we die afspraak ook gemaakt en zijn die toezeggingen ook gedaan. En die zal ik persoonlijk ook, niet alleen als voorzitter van het college, maar ook als voorzitter van de raad, nadrukkelijk volgen. En dan kunt u daarna uw vervolgstappen daarin nemen. Volgens mij is dat nu helder gecommuniceerd. Ik ga nu naar wethouder Velzen voor zijn tweede termijn.

Wethouder Velzen: Dank u wel voorzitter. Ik had nog twee kleine vraagjes dan wel opmerkingen. Ten eerste de vraag van de PDvZ over motie 47, wat de invloed van de giftendrempel is. Volgens mij was dat juist, toch? Dat was het juiste nummer. Het zijn wel twee verschillende zaken. De giftendrempel is een drempel waaronder je het hele jaar een bepaald bedrag mag ontvangen. Doorgaans hebben mensen die zo'n gift krijgen, de neiging om die uit te geven, want die was natuurlijk vaak nodig. Die kwijtschelding die volgens mij door de heer Zamani werd opgeworpen, betreft een momentopname, ik meen

aan begin van het jaar, dat je voor kwijtschelding in aanmerking kunt komen. Dan wordt er gekeken wat je op dat moment aan geld op je rekening hebt staan. En als dat hoger is dan een bedrag X, kom je wel of niet voor kwijtschelding in aanmerking. Heb je op dat moment net een gift ontvangen die wel onder de € 1.800,00 zit, maar die kan bijdragen aan het totaal, dan kan het net met elkaar interfereren.

Nog heel kort even over de ZoetermeerPas en de opmerking vanuit de PvdA. Ik wil nog even rechtzetten, vertrouwen is echt niet het issue waar we vanuit dit college over struikelen. Ik heb de toezegging al gedaan om het mee te nemen naar 2025 toe. Dat wilde ik nog even benadrukt hebben. Dan ben ik er doorheen, volgens mij, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, ik zie mijnheer Zamani, gaat uw gang.

De voorzitter: Ja voorzitter, dank voor de toezegging. Een vraagje over de toezegging van subsidiebeleid. Kunt u toezeggen dat u inderdaad bij komend subsidiebeleid duurzaamheid als een belangrijk criterium ziet voor het toekennen van de subsidie?

De voorzitter: Wethouder Velzen.

Wethouder Velzen: Ja, dank voorzitter. Nee, dat kan ik gek genoeg niet, want dan ga ik het toch weer verbinden aan het subsidiebeleid. Ik heb gezegd dat ik me er als wethouder van Duurzaamheid sterk voor maak om bij alle voorstellen goed te letten – ook rondom subsidies – op hoe het gaat met duurzaamheid. We hebben daar in voorstellen ook al een mooie duurzaamheidsparagraaf voor. Ik denk niet dat we er nu weer een formele toezegging aan moeten verbinden om dat dan later ook weer een keer af te doen, et cetera. Volgens mij zijn we dan het paard achter de wagen aan het spannen.

De voorzitter: De heer Zamani?

De heer Zamani (D66): Ja, voorzitter, het hoeft niet per se formeel, maar dat de wethouder dit benadrukt, geeft ook weer vertrouwen en dan kunnen we kijken wat we zo meteen met de motie doen. Maar dat hoort u zo van mij.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Voorzitter, ik wil toch nog even reageren op wat de wethouder zei over giften in de bijstand en of dat met kwijtschelding op andere terreinen zou interfereren. Dat zou in theorie kunnen, maar het is wel vergezocht, want de meeste mensen krijgen vaak in natura iets toegestopt van vrienden, of familieleden, of de buurvrouw. Dus dat je in één keer bijvoorbeeld € 1.800,00 op je bankrekening krijgt bijgeschreven begin januari is buitengewoon onwaarschijnlijk. Dat wil ik nog even meegeven.

De voorzitter: Dank u wel. Als er verder geen vragen zijn heb ik verder ook niets voor mijn tweede termijn. Dus dan is de tweede termijn van het college hiermee ook tot een afronding gekomen. We komen aan het eind van de beraadslaging rond de programmabegroting. Dan zouden wij normaal gesproken nu naar de stemming overgaan, tenzij er behoefte is aan een schorsing? Dat zie ik wel. En hoelang is er behoefte aan schorsing? Laten we dan afspreken dat we schorsen tot 22.30 uur. Ik schors de vergadering tot 22.30 uur.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Voor de schorsing was ik al tot de conclusie gekomen dat de beraadslagingen waren afgesloten. Dat betekent dat we overgaan naar de stemmingen. We missen mijnheer Meijroos nog, maar die komt elk moment binnen. Die komt nu binnen. Goeiendag mijnheer Meijroos. Wij gaan beginnen met de stemmingen. Er is ook een aantal toezeggingen gedaan, maar die worden later keurig verwerkt. Die ga ik niet herhalen om de snelheid erin te houden. Maar er is een aantal toezeggingen gedaan.

Mijnheer Zamani, gaat uw gang.

De heer Zamani (D66): Ik ben even een nummertje aan het zoeken, maar de motie over subsidie willen we graag intrekken – welk nummer is dat? Nummer 10, hoor ik hier. Ik word heel goed geholpen door Zoetermeer Vooruit – dankzij een informele toezegging.

De **voorzitter**: Die staat natuurlijk niet op papier, maar als u ermee kunt leven, dan zijn wij er ook gelukkig over. Dat betekent alvast dat motie 10 is ingetrokken. Dan ga ik over naar de stemmingen, als u dat goed vindt. En dat betekent dat wij allereerst de raadsvoorstellen in stemming gaan brengen. Ik constateer overigens dat we met 37 raadsleden zijn op dit moment. Dan doen we allereerst de raadsvoorstellen, allereerst het Raadsvoorstel Tweede Tussenbericht 2023. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Is er iemand die stemming hierover wenst? Ook niet het geval, dan is dat aangenomen. Dank u wel.

Raadsvoorstel Programmabegroting 2024-2027. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Niet het geval, is er iemand die stemming hierover wenst? Dan is deze unaniem aangenomen.

Dan gaan wij over naar de moties.

2311-01 Gezonde toekomst voor kinderen in Zoetermeer. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?

Tegen zijn SP, VVD, CDA, LHN, PDvZ en FVD. Deze motie is met 18 stemmen voor en 19 tegen verworpen.

2311-02 Smoke Out - Strijd tegen vape-epidemie – ik kan het niet eens uitspreken – jongeren. Wie wil er een stemverklaring over afleggen? Mag ik de leden van de raad die in dit geval voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, ChristenUnie-SGP en de PVV. Deze motie is met 19 stemmen voor en 18 tegen aangenomen.

2311-03 Wees zuinig op ons drinkwater. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Is er iemand die stemming over deze motie wenst? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand opsteken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, LHN en ChristenUnie-SGP. Deze motie is met 23 stemmen voor en 14 tegen aangenomen.

2311-04 Green Deal gebedshuizen. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Is er iemand die stemming over deze motie wenst? Ja. Mag ik leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Tegen zijn VVD, LHN en FVD. Deze motie is met 26 stemmen voor en 11 tegen aangenomen.

2311-05 Impuls voor participatie voor en door jongeren en jongvolwassenen. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Ik ga ervan uit dat stemming over deze motie gewenst is. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, Zó! Zoetermeer en ChristenUnie-SGP. Deze motie is ook met 21 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen.

2311-06 Zoetermeerse materialenbank. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn GroenLinks, PvdA, D66 en CDA. Deze motie is met 12 stemmen voor en 25 tegen verworpen.

2311-07A Daar is een aangepaste motie Zoetermeer bevoorraden zonder CO₂-uitstoot. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66 en het CDA. Deze motie is met 14 stemmen voor en 23 stemmen tegen verworpen.

2311-08 Samen sterker voor klimaatsucces. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA en D66. Deze motie is met 12 stemmen voor en 25 tegen verworpen.

2311-09 Goede doorstart voor de internationale Schakelklas. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66. Deze motie is met 15 stemmen voor en 22 tegen verworpen.

Motie 2311-10 is ingetrokken. Net als 2311-11.

2311-12A Hack de gemeente. Dit is een aangepaste motie. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, LHN, Zó! Zoetermeer en ChristenUnie-SGP. Deze motie is met 26 stemmen voor en 11 tegen aangenomen.

2311-13 Beweegmakelaar. Iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? In dit geval vraag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn hun hand op te steken.

Tegen zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, VVD, Zó! Zoetermeer, PVV, PDvZ. O, ik ga te snel, wilt u nog even de hand opsteken? Zó! Zoetermeer had ik. PVV, PDvZ en FVD. De motie is met 11 stemmen voor en 26 tegen verworpen.

2311-14 Rolmodellen. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval, wie is tegen deze motie?

Tegen zijn Zoetermeer Vooruit, VVD, LHN, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PVV, PDvZ en FVD. Deze motie is met 14 stemmen voor en 23 tegen verworpen.

2311-15 Versnelling uitvoeringsagenda Woonzorgvisie Zoetermeer. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken? Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66, VVD, CDA en de PVV. Deze motie is met 20 stemmen voor en 17 tegen aangenomen.

2311-16 Met jeugdzorg om tafel. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Iemand die behoefte heeft aan stemming over deze motie? Niet het geval? Ja, wel het geval. Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun stem uit te brengen?

Tegen is de fractie van PDvZ. Deze motie is met 33 stemmen voor en 4 tegen aangenomen.

2311-17 Vergroot bekendheid Scheidingspunt. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Wie is tegen deze motie? Dat is niet het geval, dus die wordt unaniem aangenomen. Dank u wel.

2311-18 Preventief fouilleren. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad voor deze motie vragen hun hand op te steken?

Voor deze motie zijn VVD, LHN, PVV, FVD. Deze motie is met 12 stemmen voor en 25 tegen verworpen.

2311-19 Nuttige combinatie, waarbij ik u wil aangeven dat daar een mondelinge aanpassing op is gedaan. In plaats van 'de huidige' gaat het om 'de begrote' bezetting. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn GroenLinks, Zoetermeer Vooruit, D66, VVD, CDA, LHN, Zó! Zoetermeer, PVV en FVD. Deze motie is met 27 stemmen voor en 10 tegen aangenomen.

2311- 20 Soepel vergunnen. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Zijn er leden van de raad tegen deze motie?

Tegen zijn SP en PvdA. Deze motie is met 32 stemmen voor en 5 tegen aangenomen.

2311-21A Hiervoor is een nieuwe motie ingediend. WMO-voorziening bij progressieve aandoeningen. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Welke leden van de raad zijn tegen deze motie? Dat is niet het geval, dan is deze unaniem aangenomen.

2311-22 Leeragenda inzetten voor het fysieke domein. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Wie is tegen deze motie?

Tegen zijn Zoetermeer Vooruit, VVD, LHN, Zó! Zoetermeer, PVV en VVD. Deze motie is met 19 stemmen voor en 18 tegen aangenomen.

2311-23 Schone Lucht, letterlijk van levensbelang. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mag ik in dit geval aan de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor deze motie zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, LHN, Zó! Zoetermeer en ChristenUnie-SGP. Deze motie is met 26 stemmen voor en 11 tegen aangenomen.

2311-24 Eetbaar groen in het plantsoen. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Tegen zijn Zoetermeer Vooruit, ik zag uw hand niet, sorry. Zoetermeer Vooruit, VVD, LHN, PVV, PDvZ en FVD. Deze motie is met 18 stemmen voor en 19 tegen verworpen.

2311-25 Maak van de bijzondere bijstand bij verhuizing een gift. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66, CDA, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP en FVD. Deze motie is met 19 stemmen voor en 18 tegen aangenomen.

2311-26 Bescherming kinderen door middel van convenant. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor is de fractie van FVD. Dan is deze motie met 1 stem voor en 36 tegen verworpen.

2311-27 Bestuurlijke ongehoorzaamheid tegen de Spreidingswet. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen een hand op te steken?

Dat is FVD. De motie is met 1 stem voor en 36 tegen verworpen.

2311-28 Bindend referendum bij ingrijpende besluiten. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor is FVD. Deze motie met 1 stem voor en 36 tegen verworpen.

2311-29 Sluiting van het azc na contractperiode. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval, mag de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen een hand op te steken?

Dat zijn PVV en FVD. Deze motie is met 2 stemmen voor en 35 tegen verworpen.

2311-30 Stoppen met gasloos bouwen. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval. Welke leden van de raad zijn voor deze motie?

Voor is FVD. De motie is met 1 stem voor en 36 tegen verworpen.

2311-31 Korting afvalheffing. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen een hand op te steken?

Voor is FVD. De motie is met 1 stem voor en 36 tegen verworpen.

2311-32. Herinvoeren contant geld als wettelijk betaalmiddel gemeente. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Is niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen een hand op te steken?

Voor zijn SP, PvdA en FVD. Deze motie is met 6 stemmen voor en 31 stemmen tegen verworpen.

2311-33 Geen dwang door subsidies. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor is FVD. De motie is met 1 stem voor en 36 tegen verworpen.

2311-34 Geboortezorg moet blijven. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval. Leden van de raad die voor deze motie zijn vraag ik hun hand op te steken.

Voor is FVD. De motie is met 1 stem voor en 36 tegen verworpen.

2311-35 Steun dierenambulance. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mevrouw Meurs, gaat uw gang.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, dank u wel. Voor zover wij weten is de dierenambulance niet specifiek voor Zoetermeer, maar wordt die door een aantal steden in de regio gedeeld. Wij hebben geen idee wat het gevraagde bedrag teweeg gaat brengen. Dus wij zullen tegen deze motie stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog voor een stemverklaring? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, PvdA en FVD. Deze motie is met 6 stemmen voor en 31 tegen verworpen.

2311-36 Stop experiment Picasso. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor is FVD. De motie is met 1 stem voor en 36 tegen verworpen.

2311-37 Betere hulp Zoetermeerse veteranen. Wenst iemand daar een stemverklaring over af te leggen? Mevrouw Meurs, gaat uw gang.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Ik vind het een heel sympathieke motie, maar we weten dat de veteranen ook op andere manieren gelukkig heel goed worden bijgestaan. Dus wij zullen tegenstemmen.

De **voorzitter**: Anderen voor een stemverklaring? Niet het geval. Mag ik dan de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen een hand op te steken?

Voor zijn SP en FVD. Deze motie is met 3 stemmen voor en 34 tegen verworpen.

2311-38 50 blijft 50, 70 blijft 70. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?

Voor is FVD. De motie is met 1 stem voor en 36 tegen verworpen.

2311-39 is ingetrokken.

2311-40 Contant geld. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP en FVD. Daarmee is deze motie met 3 stemmen voor en 34 tegen verworpen.

2311-41 is ingetrokken.

2311-42 December ook een feestmaand voor de voedselbank. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor is de SP. Deze motie is met 2 stemmen voor en 35 tegen verworpen.

2311-43 Bestaanszekerheid. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66 en de ChristenUnie-SGP. Deze motie is met 10 stemmen voor en 27 stemmen tegen verworpen. *Noot griffie: Abusievelijk is tijdens de vergadering een verkeerde stemverhouding gemeld. Dit heeft geen gevolgen voor de stemuitslag. Stemverhouding is 13 stemmen voor en 24 stemmen tegen.*

2311-44 Vereveningsfonds sociale woningbouw. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA en de ChristenUnie-SGP. Deze motie is met 10 stemmen voor en 27 stemmen tegen verworpen.

2311-45 Stadsbrede dialoog voor vrede en compassie. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen?

Mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Wij vinden dat dit soort goede initiatieven uit de stad moeten komen, maar niet uit het stadhuis.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog voor een stemverklaring? Als dat niet het geval is, mag ik dan de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66. Deze motie is met 12 stemmen voor en 25 stemmen tegen verworpen.

2311-46 ZoetermeerPas ook voor kinderen van gescheiden ouders. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, wij vinden dat in dit geval maatwerk meer op zijn plaats is en daar vertrouwen we de wethouder mee.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Smitskam?

De heer **Smitskam** (PVV): Ja, daar sluit ik me bij aan.

De **voorzitter**: Anderen nog voor de stemverklaring? Als dat niet het geval is, ga ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken.

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66 en CDA. Deze motie is met 17 stemmen voor en 20 stemmen tegen verworpen.

2311-47 Giften in de bijstand vrij tot € 1.800,00. Wie wil daar een stemverklaring over afgeven? Niet het geval, mag ik dan de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66, CDA, ChristenUnie-SGP, PVV, PDvZ en FVD. Deze motie is met 21 stemmen voor en 16 tegen aangenomen.

2311-48 Laat herstel culturele sector doorzetten. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? De heer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Ja voorzitter, de VVD zal tegenstemmen. We vinden het niet correct dat met deze motie de grondslag van de subsidieregeling wordt uitgebreid. Dat is niet correct, dat is erg impliciet en als er een andere regeling moet komen, moet die gewoon heel expliciet worden voorgesteld. Dus in dit geval zullen we tegenstemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog voor de stemverklaring. Dan doe ik deze keer tegen; wie is tegen deze motie?

Tegen zijn Zoetermeer Vooruit, VVD, LHN, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PVV en FVD. Deze motie is met 18 stemmen voor en 19 stemmen tegen verworpen.

2311-49A Hier is een nieuwe motie voor. Een nieuw Zoetermeers theater. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Is er behoefte aan stemming over deze motie? Niet het geval? Ja, ik zie van wel. Dan vraag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn hun hand op te steken.

Tegen zijn CDA, LHN, ChristenUnie-SGP, PVV, PDvZ en FVD. Deze motie is met 23 stemmen voor en 14 tegen aangenomen.

2311-50 is ingetrokken net als 2311-51.

De avond afsluiten doen we met een vleermuis, 2311-52 Een warm welkom voor de (meer)vleermuis. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Dat is niet het geval. Mag ik dan de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?

Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66, LHN en de ChristenUnie-SGP. Deze motie is met 18 stemmen voor en 19 stemmen tegen verworpen.

Daarmee komen wij aan het eind van de besluitvorming en dank ik u allen hartelijk voor deze lange, intensieve dag. Dank ik iedereen ook voor en achter de schermen, ambtenaren, catering, alles wat ermee samenhangt en de ondersteuning van de bodes was natuurlijk als altijd weer geweldig. Dus iedereen bedankt daarvoor.

10. Sluiting

De **voorzitter**: Goede reis huiswaarts en tot snel weer. Ik sluit de vergadering.

Sluiting om 23.00 uur

Vastgesteld in de openbare vergadering van 27 november 2023,

de griffier,

drs. R. Blokland MCM

de voorzitter,

drs. M.J. Bezuijen